

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Járőr a hegyek között.

Mai egyik cikkünkben megszólaltatunk néhány bajtársunkat, akik abban a kitüntetésben részesültek, hogy Erdély megszállásában résztvehettek, akik az ottani magyarság részére feltámasztották az újraélés lelki lehetőségét, mert megteremtették a nyugalmat, rendet. Ezek a bajtársak írják, hogy milyen nehéz körülmények között kellett a közbiztonság munkáját megkezdni, otthont teremteni a szolgálatnak és aztán — saját maguknak. A természetadta nehézségeket, a terep, az időjárás gátjait, akadályait esetelik nagy vonásokban s e tekintetben talán legtalálóbb az a megjegyzés:

— Az Alföldön és a régi területen egyik pihenőt a másiktól, szinte látni lehet. Itt a völgyben ragyog a napsütés, fent ködben a hegy, vinni kell hát a köpenyt is, bár gyümölcsérés ideje volna...

Sár, meredekek, erdők, szalagnyi utak, köd, vihar, komisz és erős széljárás, pihenőhely hiánya és ismét kavicsos, köves, sziklás meredek... küzdelem a tovajutásban is... és most, Erdélyből jött egy katonaember beszél nekünk:

— Telve a tüdő friss levegővel, szem a táj szépségeivel, a lélek az újramiénk érzésével és elfelejtjük, hogy reggel óta csak hegynek megyünk, közben vihar vert már, de megyünk, turistáskodunk izzadva és fáradtan, lihegve és pihenést vágyva ugyan, de megyünk. Madarak néha fent, messziről gyenge zaja az életnek, erdők hatalmas fái és homályos zöldje a fejünk felett. Megyünk, mert magunkhoz ölelni vágyjuk az egész birodalmat, az újra visszatért drága, felejtetlen és tölünk el nem szakítható világot. Küzködünk, de megyünk — és egyszerre az erdőtisztásra érünk. Örvendünk egy kis pihenőnek és tanyát verni készülnünk. E pillanatban a tulsó fák alól nesztele nélkül, megjelenik két csendőr. Égett arccal, poros csizmában, állszíjuk feszesen az arcukon, puská-

jukat öklük úgy fogja, mintha őrségen állanának, derekuk egyenes, lépésük nyugodt, ruhájuk gyűretlen, tiszta és az öregebbik mellén ott ragyog a sötétvörös-aranyos jelvény. Megállottam és csak néztem. Néztem, hogy honnan jönnek ezek az emberek, honnan, hogy ilyen egyformán rendesek, nyugodtak, pihentek? Honnan, hiszen így öltözve, így taposva az utat, én az alföldi falvak határában láttam eleget, de itt, itt a küzdelmes hegyoldalakon és a sűrű erdők világában, itt, ahol se közönség, sem előljáró nincs, ahol talán nem volna szabálytalanság egy kis könnyítés, a felszerelés lazasága, a ruházat kevésbé szigorú rendbenléte, itt, mondom, a messze hegyek között, hogy lehetséges ez a kifogástalan megjelenés? Immár esztendeje, hogy újra látjuk a haza kakastollas katonáit és hogy megjelenésük könnyes perceit átélhettük, láttam azóta őket elég gyakran, de lent a városban, lent az élet zajos világában, ott értettem és értem ezt a pompás, hibátlan megjelenést, de itt?... Őszinte tisztelettel emeltem kalapot az erdőtisztás járőre előtt!

... Mit mondhattunk annak, aki ezt elbeszélte előttünk? Azt, hogy a mi világunk különleges világ. Igen, mert hivatásérzetünk a legnagyobb átalakító mester és megtartó erőnk. Aki a mi ruhánkban él és a mi kötelességeinket végzi, az teljesen átalakul testben-lélekben nemes büszkeségű férfiúvá, az őrszem mindig harcerakész lelkületű és bátorságú katonájává. A mi világunk a legnehezebb munka és éppen ezért férfi, katona előtt a legszebb. Ezt közönség és előljáró szeme nélkül végezzük akkor is, ha a léleknemjárta pusztán, vagy éjjel, vagy az izmokat harcra készítő hegyek között is járunk, velünk a mi világunk szépségei járnak s ehhez az is tartozik, hogy külsőnk kifogástalan legyen.

Számталanszor átélt és életünk végéig tartó tudat az mindnyájunkban, hogy a külső rendje: a test és lélek rendjének, fegyelmének megmutatója, ezek nélkül a belső tartalomban hézagok vannak, a hézagba pedig könnyen befészkel az ártó baj, veszedelem. Mi pedig a bajokat, veszedelmeket elhárítani vagyunk hivatottak s hogyan tudnánk ezt elvégezni, ha magunktól nem tartanánk távol azokat?

A végszükség.

Írta: Dr. DEMKOVITS LEÓ ny. kir. ügyész.

A Btk. 80. §-a szerint „nem büntettedik a cselekmény, ha az a tettes, vagy hozzátartozói életének vétkesen származott, más módon el nem hárítható, közvetlen veszélytől való megmentése végett, végszükségben követtetett el“.

Tehát aki a bűncselekményt végszükségben követi el, ezért büntetőjogi felelősségre nem vonható. Éppen ezért ez rokon fogalom a jogos védelemmel. De amíg a jogos védelemnél a jog küzd a jogtalansággal, addig a végszükség esetében 2 embernek a joga áll egymással szemben. Minthogy pedig mindkét jog nem érvényesülhet, az erősebb jog a gyengébbet maga alá gyűri, megsemmisíti, hogy a maga jogát érvényre juttassa. Ugyanúgy, mint a természetben, az erősebb legyőzi a gyengébbet. Ha azonban az esetet figyelemmel kísérjük, azt kell megállapítanunk, hogy ennek felmerüléséért a felek egyike sem tehető felelőssé.

A jogos védelem kiterjed a megtámadottnak nemcsak a személyére, hanem a vagyonára is, míg a végszükséget a Btk. csak az ember életének megvédésére ismeri el. Más nemzetek büntető törvénye szélesebb keretben ad jogot végszükség esetén; így a német törvény kiterjeszti a testi épségre is.

Ha az idézett törvényszakaszt alkatelemeire bontjuk, akkor a következőket állapíthatjuk meg:

1. *A végszükség csak az élet megmentésére irányulhat.*

Szent István napja

*Szent Istvánnak napja felragyog az égen,
Fenn ragyog, mint régen, ősi fényességben.*

*Magyarország népe felvonul Budára,
A királyi Várba, Szent Jobb látására.*

*Évről-évre egyre több magyarok gyűlnek
Ünnepelni a mi igaz ünnepünket:*

*Szent István országát Pannónia fényén,
Pannónia kertjét zöldelő reményén.*

*Ami esztendőről-esztendőre több lett,
Ezt az ezeréves drága magyar földet.*

*Kárpátok, Felvidék újra magyar táját,
Újra magyar Erdélyt, újra magyar Bácskát.*

*Melyeknek hazatért boldog magyar népe,
Ott vonul a Szent Jobb nagy körmenetébe'.*

*Lelkükön fohász kél, ég felé harsanva,
Szent Istvánt szólítván forró áhítaliba:*

*— Légy velünk, vezérelj, régi szent királyunk,
Akit mi tündöklő csillagunknak látunk,
Oszlasd el fényeddel magyarok balsorsát,
Hogy ismét egy szívvel, hódoló hívséggel
Ünnepeljen ezután egész Magyarország!*

Palasovszky Béla.

A végszükség fennforgásának feltétele, hogy valakinek az élete kerüljön összeütközésbe másnak valamely jogával. Ha nem az élete, hanem testi épsége, vagy vagyona kerül veszélybe s a veszélyt csak úgy tudja elhárítani, hogy ezáltal másnak valamely jogát sérti meg, akkor nem hivatkozhatik a végszükségre, tehát a bíróság meg fogja állapítani a bűnösségét.

2. *Az életveszélynek vétkesen kell keletkeznie.*

Ez az eset akkor áll fenn, ha az életveszélybe jutottat nem terheli felelősség azért, amiért a veszélyes helyzetbe jutott. Ha valaki úgy kerül életveszélybe, hogy valamely bűncselekményt követ el, akkor nem hivatkozhatik a végszükség esetére, mert nem vétkesen került bajba. Pl. a tolvaj bemászik a lakásba, mert lopni akar; az ott levő egyén fegyvert fog a tolvajra. Bár ennek élete veszedelemben forog, nem hivatkozhatik a végszükség esetére, mert nem vétkesen került veszedelembé. Éppen ezért a bíróság bűnösnek fogja őt kimondani, ha reálól a lakásban lévő egyénre.

Ha valaki gondatlanul jár el s ily módon kerül életveszélybe, megilleti-e őt a végszükség joga? Ha a gondatlanságot szigorúan értelmeznők, akkor a gondatlan ember nem hivatkozhatná a végszükségre, mert nem vétkesen, hanem saját gondatlansága által került veszedelembé.

Helyes álláspontnak azt kell tekintenünk, hogy az életveszélyt mindig vétkesen vegyük, hacsak nem bűnözési szándékkal idézte elő valaki az életveszélyt.

Járőr orosz fogságban.

Írta: FORRÓ IMRE őrmester.

(Folytatás.)

Ezek után már nagyon is megértettem, hogy miért jelentkeztek egyeseken szinte hangos zokogásban a keserűség terhei. Így történt ez többi között szentkarácsony estéjén is, mikor miunket maguk közé véve, a karácsonyi énekeket énekelték, miközben egyeseken olyan sírógörcsök vettek erőt, hogy köpenyekkel takartuk le őket a feltűnés kerülése végett. Ezek az emberek a vallásosság terén példás magatartást tanúsítottak. Minden reggel és este a zárka fala mellett sorba térdepelve, magasra tartott kezekkel imádkoztak.

Élelmezésünk: reggelire a már említett minőségű csája, ebédre és vacsorára káposzta, takarmányrépa, burgonya, félighajalt árpa stb. leves. A lengyelek és ukránok nagyon találóan káposztavíz, burgonyavíz stb.-nek nevezték ezeket, valóban az is volt. A kenyér hasonlított a rosszul sikerült házi-zsappanhoz.

Egy alsószineveri családos ruszin, aki előadása szerint azért szökött át, mert kommunista volt és mert megverték a csendőrök, azt mondotta (mikor már a harmadik hónapját töltötte és mindennap várta a Szipériába indulást), hogy: „No ez aztán nagy iskola lesz nekem, de ha valahogyan megszabadulhatok és hazamehetek, egy hónapig folyton csak enni fogok és a kommunizmusra soha nem gondolok.“

A fogházat a GPU kezelte és annyira féltékenyen őrködtek, hogy utóbb már még a szakács is GPU

3. Az életveszélynek közvetlennek kell lennie.

Ez a feltétel ugyanúgy megvan a jogos védelemlenél is. A közvetlenség azt jelenti, hogy a veszély megvalósulása esetén azonnal beálló jogsértést okozna.

4. Az életveszélynek más módon el nem hárithatóknak kell lennie.

Vajjon a veszélyben levő egyén megmentheti-e életét oly módon, hogy ezáltal másnak jogát nem sérti meg? Ha ugyanis ez lehetséges, akkor ezt a lehetőséget kell kihasználni, mert ha ily esetben mégis jogsérelmet okozunk, akkor nem hivatkozhatunk jogosan a végszükség esetére. Ha pedig az életveszély elhárításánál a megtámadott a megengedett határt ijedségből, félelemből, vagy megzavarodásból túllépte, ezért őt megbüntetni nem szabad. Erre vonatkozóan utalhatunk a jogos védelemmel kapcsolatban elmondottakra. Nem is volna méltányos, hogy a jogos védelemben levő egyén előnyösebb helyzetben legyen, mint az, aki végszükségben van.

Ki élhet a végszükség jogával?

Elsősorban maga a végszükségben levő. Másodszorban a veszélyben levőnek hozzátartozói. Hogy kiket kell értenünk hozzátartozók alatt, azt megmondja a Btk. 78. §-a. Bár ez a felsorolás az ellenállhatatlan kényszerrel kapcsolatban történik, mégis minden esetben irányadóknak kell tekinteni, amikor a törvény a hozzátartozókat említi, anélkül, hogy külön megszorítást tenne. Amint látjuk, ez a jog korlátozottabb, mint a jogos védelem, mert ennél bárki védelmére kelhet a veszélyben levőnek.

katona volt. Valószínűen észrevették, hogy a lengyel foglyoktól, kiket munkára alkalmazták, sokmindent lehet megtudni. A látogatás, valaminek a be- és kivitele, ismeretlen fogalom, séta nem szokás, a fogoly nem dolgozhat, valóságos bütorként van időről-időre a zárkában. Az étkezésnél evőkanalat sem szabad használni, hanem úgy kellett a napi étkeket meginni, bár az nem ütközött nehézségekbe, mert a leves — ismétlem — inkább víz volt.

A kihallgatásokra való kísérés alkalmával, a kb. 8 mm-es forgópisztoly csövét állandóan a fogoly hátának szegezve tartották úgy, hogy a csőtorkolat 20—30 cm-re lehetett, az őt ujjja pedig állandóan a bilentyűn volt... Az udvaron, folyosókon valósággal hemzsegték a katonák. Szökésre még gondolni sem lehetett, mert a fogolykezelés terén őrök igazi mesterek...

November első napjaiban bekerült a zárkánkba két nadvurnai ukrán kommunista. Az egyik nagy helyi (falusi) szervező-vezető volt és sokat tevékenykedett a kommunizmus érdekében, de mivel ukránpolitikával (Nagyukrajna önállósága) gyanúsították, a leghumánusabb körülmények között is le kellett töltenie 2 hónap vizsgálati fogságot. A világháború alatt Komáromban a lovasságnál szolgált. Én is komárommegyei vagyok, így nagyobb rokonszenvvel viselkedett velem szemben. Ez mondotta a következőket:

Nagyon meglepődött, amikor megtudta, hogy mi vagyunk az a két csendőr, akit október 1-én Nadvurnára hoztak az oroszok, most pedig itt a fegyházban találkozunk. Október 5-én a nadvurnai nagy fűrésztelepen egy szovjet katonatiszt kb. 500 munkás

A végszükségnek iskolapéldája a következő: két hajótörött, hogy életét megmentse, ugyanabba az úszó gerendába kapaszkodik; de az is megállapítható, hogy a gerenda nem alkalmas arra, hogy két embert mentsen meg a vízbefulladásól. Mindkettőnek az élete forog veszélyben, de a megmenekülés csak a másik életének árán lehetséges. Végül is az erősebb lelőki a gyengébbet a gerendáról s így megmenekül. Végszükség esetén rendszerint egy embernek az élete forog kockán; e példában azonban mindkettőnek élete van veszélyben. Bármelyik győz, a végszükség jogán, büntetlen marad. Ha ebbe a küzdelembe egy olyan harmadik avatkoznék be, akinek a felek egyikéhez szines rokon kapcsolata, eljárása bizonyára önkényszerű volna. Ha azonban a beavatkozó valamelyik félnek a hozzátartozója, akkor ennek érdekében fog mindent elkövetni, hogy ez győztes maradjon. A törvény figyelemmel volt erre a kapcsolatra s helyesen intézkedett, amikor éppen csak a hozzátartozóknak engedte meg a beavatkozást. Figyelembe vette a rokon kapcsolatot, az ezen alapuló érzelmeket s megengedte nekik, hogy ily alapon a végszükségben levőnek segítségére siessenek.

Másik ugyancsak jó példa a Mignonette hajó legénységének esete. A hajótöröttek egy esónakon menekültek s minthogy napokon át élelem nélkül voltak, a végén az eszméletlen matrózgyereket megölték és húsát megették; végül egy hajó megmentette őket. A mi törvényünk szerint a bíróság felmentő ítéletet hozott volna, mert az élet megmentése mindennél fontosabb, tehát ennek érdekében másnak

előtt nagyszabású programbeszédet mondott, melyben azt hangoztatta, hogy a kommunizmusnak egész Európa behódol. Bizonyosság erre Magyarországnak (szerintük) a szovjettel szemben való rokonszenve is. Erre bizonyíték az is, hogy még soha egy kapitalista állam részéről sem fordult elő az, ami éppen most a magyar részéről, hogy a magyar csendőr (én és járőrtársam) kezét fogott a szovjettiszttel. El is hozták őket, hogy ne legyenek tovább rabjai a burzsoáziának. Ezen beszédből a kommunista zárkatársam azt a következtetést vonta le, hogy mi valahol tényleg élvezzük a szovjetparadicsom gyümölcseit.

Ebből azután láttuk, hogy a tisztí vezető nemcsak a katonákat tömik propagandával, hanem még a polgári lakosságot is. A katonákba tömött propaganda hatása már ott kiért, hogy amikor minket a kemény, fekete, fényesszegélyű kalapban megláttak, nem tudva, hogy kik és mik vagyunk, azt kérdezték: „Á, burzsuj! burzsuj!” Azt sem tudták, hogy katonák vagyunk-e vagy sem.

Október 5-én a nadvurnai fűrésztelepen a velünk szemben való testvériségüket vázolták, ezzel szemben éppen azokban a napokban bántak velünk a legáljasabb módon. Hiába hangoztattam minden kihallgatás alkalmával, hogy az ő kívánságukra, a határvonal helyszínén való bemutatása végett jelentem meg náluk, ez csak mind falra borsó volt. Az ügyésznek pedig azon kérdésére, hogy hány embert vertem meg és kit hogyan kínoztam, hiába akartam felelni. Nem engedte befejezni a mondanivalómat.

Úgy november közepe táján ismét elővezettek az ügyészség épületében kihallgatásra. Ekkor egy ismer-

élete is feláldozható. Az eljáró angol bíróság azonban gyilkosságban mondta ki őket bűnösöknek és halálra ítélte. A királyné aztán kegyelmezési jogával élve, a büntetést fél évi fogházra változtatta át.

A végszükséggel kapcsolatban felmerül az a kérdés, hogy mikor szabad a magzatot elhajtani?

A jogászok sokat vitatkoztak e kérdés felett, mert arról volt szó, hogy vajjon az anyának, vagy a magzatnak életét kell-e feláldozni, hogy a másik életét meg tudjuk menteni.

Lehet korai szülést előidézni, hogy ily módon megmentsük az anya életét. Az ily korai szülésnél ugyanis legtöbbször a méhmagzat elpusztul.

Meg lehet ölni a méhmagzatot oly célból, hogy a szülés egyáltalán megtörténhessék. Természetesen megtörténhetik ennek az ellenkezője is, amikor a gyermek életének megmentése végett az anyán kell életveszélyes műtétet végrehajtani. Ha a műtét elmarad, mindkettőnek élete veszélyben forog. Tulajdonképpen az anya élete áll szemben a megszületendő gyermek életével, amely azonban még egyáltalában nem biztos. Minthogy végszükségről van szó, vagy az egyik, vagy a másik életet kell feláldozni, aszerint, hogy melyik élet megmentése látszik valószínűbbnek. Az ily műtétet azonban az orvos csak akkor hajthatja végre, ha ebbe vagy maga a beteg, vagy ennek hozzátartozói beleegyeznek. Ha a beteg nem egyezik bele a műtétbe, akkor ezt nem lehet végrehajtani, mert saját teste felett minden esetben és elsősorban maga a beteg rendelkezik.

Volt idő, amikor a jogászok azt akarták irányt-

adónak elfogadni, hogy az orvos hivatásánál fogva jogosult a magzatelhajtásra, ha pl. az anya élete forog kockán, sőt kötelessége is a műtét végrehajtása. Ez az irányzat azonban sohasem tudott általánossá válni.

Ha többen vannak végveszélyben és egy egyén a veszélyben levők egyikét arra bírja rá, hogy a másikat ölje meg, mily címen lehet őt ezért felelőségre vonni? Pl. 2 egyén kapaszkodik bele a gerendába; a harmadik személy reáírja A-t, hogy B-t lelőjje, minek következtében B megfullad. Lehet ezért a harmadik személyt felbujtóként felelőségre vonni? A-nak az a cselekménye, hogy B-t a gerendáról lelőjje, nem büntetendő, mert ezt végszükségben követte el. Ha pedig maga a cselekmény nem büntetendő, akkor felbujtás sem állhat fenn. Viszont itt azt kell figyelembe vennünk, hogy a törvény szerint csak a hozzátartozók avatkozhatnak bele az ügybe; a példában szereplő egyén azonban nem a hozzátartozók közül való, tehát jogtalanul avatkozik bele; még sem lehet őt megbüntetni, mert az alapcselekmény nem büntetendő.

A vélt végszükség esetében ugyanazt kell mondanunk, mint a vélt jogos védelem esetében. Eszerint, ha valaki joggal hiheti azt, hogy életét csak úgy mentheti meg, ha a más életét feláldozza, s ezt a meggyőződését más körülmények is támogatják, a bíróság fel fogja őt menteni. Ugyanúgy, mint a jogos védelemnél, itt is megtörténik a végszükség határának áthágása. Ezért a bíróság el fogja őt ítélni, mert itt a törvény nem védi úgy meg a tettest, mint a jogos védelem esetében.

retlen, de magyarul nagyon jól tudó tolmács volt alkalmazva. Ez a kihallgatás estétől majdnem reggelig tartott. A kihallgatást egy katonai ügyész tartotta, kinék a rangjelzése egy téglalakú lap volt. Jöttek ugyan az irodahelyiségbe még többen is, de azok csak valameddig kíváncsiskodtak és aztán eltávoztak. Ezen a kihallgatáson a nálam volt, de már az elfogáskor elvett összes tárgyakat átvizsgálták. A tolmács mindent elolvastott és amit nem értettek meg, arról nekem kellett felvilágosítást adni. A nálam volt két parancs és egy megkeresés közül az egyik parancs arról szólt, hogy a kárpátaljai fiatalok Szlovákiába szökdösnek át, azt meg kell akadályozni. A másik parancs pedig arról, hogy hír szerint Romániából kémkedésre és terroreselekményre vállalkozó elemek jönnek Magyarország területére, azok után nyomozunk. Ezen két parancs felett napirendre tértek, de amikor a megkeresést elolvasták, mely négy eiveszett birka kereséséről szólt, az ügyészek kigúnyoltak, hogy hát ez mi? A m. kir. csendőrség birka-kereséssel foglalkozik? Amikor pedig a közbiztonsági állapotok és kérdések szóba kerültek, teljes tudatlanságot mutatva kérdezték, hogy hát mi az a közbiztonság, hogyan végezzük mi azt, az igazságszolgáltatással karöltve hogyan dolgozunk mi.

A kihallgatás során feltett kérdések között több olyan volt, amire nem is tudhattam választ adni. Pl. miért van olyan sok katonaság Aknaszlatinán? Miért készítik a Tisza völgyében az erődítéseket? Hol vannak tankespadák, aknák, hol vannak az utak, hidak felaknázva, hol mennyi szabadesapat van Kárpátalján? Azok hol vannak elhelyezve, milyen az elhelyezésük és ki a parancsnokuk? Mit esi-

nálnak a Nyíregyháza melletti táborban a kommunistákkal?

Mind olyan kérdések voltak, melyekről nem tudhattam. Abban az időben szabadesapatok Kárpátalján valóban nem voltak. A Tisza völgyében Rahó és Kőrösmező környékén soha nem jártam, a mi őrskörletünkben pedig semmiféle erődítés nem készült. A Nyíregyháza melletti kommunista táborról pedig akkor hallottam először, amikor ők említették. Természetesen minden nemleges válasza az ügyész erős hangon azt mondotta, hogy (nyé právdá), nem igaz.

Mikor azt kérdezték, hogy soroljam fel a parancsnokaim neveit és én azok közül csak az őrsparancsnokom és szárnyparancsnokom nevét mondtam meg (amelyek az ügydarabjaimon olvashatóan meg is voltak) és a többire pedig azt mondtam, hogy azokat én már nem ismerem, minden további nélkül napirendre tértek válaszem felett, úgy láttam, elhitték azt.

Rendkívül érdekelte őket a besugókkal és a kommunistákkal való bánásmód. Jegyzeteim között sok név volt. Mindre azt mondták, hogy az az én besugóm. Ha a név mellett valamilyen általuk érthetetlen szám (házzszám) is volt, arra azt mondták, hogy annyi pénzt adtam annak a besugómnak. Most aztán mondjam el, hogy melyik mit mondott, mert 50, 100, stb. pengőt nem adtam csak úgy semmiért, azok, akiknek sok pénzt adtam, azok annak megfelelő súlyos adatot is mondtak nekem. Az ügyész erre vonatkozó kérdéseit azon a kihallgatáson — a jegyzeteiből — többször visszakérdezte olyanformán, hogy amikor egészen más tárgyról volt a szó, minden további nélkül rátért erre. Valóság az, hogy

Maga a végszükség esete a gyakorlatban igen ritka. Magam egész ügyészi működésem alatt mindössze egyszer kerültem szembe ily esettel. A vád magánlaksértés büntette volt. Ugyanis a bíróság egy családot 3 kis gyermekkel együtt télviz idején kilakoltatott, mert a családfő nem fizette meg a lakbért. Minthogy az apa nem tudott más lakást szerezni, este felfeszítette volt lakásának ajtaját s családjával együtt oda visszaköltözött, hogy gyermekei meg ne fagyjanak. A bíróság az atyát a végszükség jogán mentette fel, mert cselekménye 3 kis gyermek életét mentette meg.

A Btk-ben vannak oly intézkedések, amelyek igen közel állnak a végszükség esetéhez. Ilyen a) a Btk. 224 §-a, amely azt mondja, hogy hamis tanuzásért és hamis esküért nem büntethető az, aki a valónak megvallása által magát büntetendő cselekménnyel vádolná. Nézzük meg közelebbről ezt a kérdést, vajjon helyes-e a törvénynek ez a rendelkezése? A törvényjavaslat eredetileg így szólt: „aki magát büntetett, vagy vétséggel vádolta volna“. Csak később maradt el ez a megszorítás, úgy, hogy most már a kihágást is értjük a büntetendő cselekmény alatt. Ha tehát a tanú önmagát kihágással vádolná meg, ha igazat vallana, a törvény értelmében nyugodtan tehet hamis vallomást és arra esküt is, mert a törvény szerint mentesül a bűnvádi eljárás alól. Mondhatjuk, hogy a tanú ily módon maga megmenekül a bűnvádi eljárás alól, de esetleg más ellen indul meg sokkal súlyosabb büncselekmény miatt az eljárás. A váltóór sietségében a váltót rossz irányban fordítja, ennek következtében a vonat ki-

siklik és többen meghalnak. Emiatt ellene gondatlanság által okozott vaspálya megrongálásnak és emberölésnek vétségéért indulhatna meg az eljárás. Ő azonban, hogy magát a bűnvádi eljárás elől megmentse, azt a valótlan vallomást teszi, hogy látta amikor X. a váltót rossz irányba fordította, mert haragudott a mozdonyvezetőre. A bíróság e valótlan vallomás alapján X egyént súlyos fegyházbüntetéssel sújtja. A váltóórnek nem kell attól félnie, hogy vallomásának valótlansága kiderül, mert ebben az esetben is mentesül a bűnvádi eljárás alól. Tehát a törvény a bűnöst megmenti, ellenben módot ad a bűnösnek arra, hogy ártatlan egyént súlyos büntetésnek tegyen ki. Itt tulajdonképpen a bűnösnek és az ártatlannak az érdeke ütközik össze s tulajdonképpen módot kellene adni annak megállapítására, hogy melyik érdek az értékesebb és ennek kellene nagyobb fontosságot tulajdonítani. A törvényhozó ezzel szemben abból indul ki, hogy senki sem tartozik önmagát büncselekménnyel vádolni. De az már nem mindegy, hogy valaki magát vádolja-e büncselekménnyel, vagy, hogy magát megmentse, alaptalanul másra fogja reá a büncselekmény elkövetését. Az utóbbi tulajdonképpen nem más, mint hamis tanuzás, vagy hamis vád.

b) Ilyen a Btk. 378. §-a, amely megengedi, hogy a tettes a hozzátartozója javára bűnpártolást kövessen el. Ugyanis a fenti § kimondja, hogy a bűnpártolásra vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók akkor, ha a bűnpártoló a cselekményt valamely hozzátartozójának érdekében követte el.

c) A Btk. 430. §-a szerint a vízáradás, ha ez

nekem pénzelt besugóm soha nem volt. Nekik pedig azt mondtam, hogy nekem felesleges is volna a besugónak fizetni, mert arra nincs szükség, aki bűnös ember, arra mindenki megmondja nyíltan is, hogy mi a bűne. A kommunistákkal való bánásmódra pedig azt válaszoltam, hogy azok ellen szintén nem kell besugót alkalmazni, mert mi mindenkiről tudjuk, hogy ki mi volt.

Ezen kihallgatáson történt az is, hogy amikor a bilincset a járőrtáskából kivették, nagyon csodálkoztak, hogy nekünk még ilyen is van, hogy lehet ilyent emberre tenni stb. (Meggjegyzem, hogy 1940. január utolsó napjaiban egy Szilágyi Elek nevű erdőmérnököt, aki kőrösmezői lakos és a határon éltevédt, az oroszok elfogták, pár napig Nadvurna-n a fogdában tartották, kémkedéssel gyanúsították és *megbilincseltek*. Megbilineselve a sztaniszlavai fogházba szállították. Itt már lehetett emberre bilincset tenni, nekünk azonban nagy bűnül rótták fel, pedig megindokoltam azzal, hogy inkább megbilincselni, mint szökés közben lelőni.)

Minket kémkedéssel is gyanúsítottak. Ugyan csak ezen a kihallgatáson azt mondta az ügyész, hogy ez az egész egy kicsinált munka, ez már így volt tervezve, hogy elfogatjuk magunkat a katonáikkal, azok majd össze-vissza hordoznak bennünket és úgy lesz alkalmunk kémkedni. Közben megjegyezte: „De nem! Ott a cella, az majd megcsinálja önöket.“ Erős hangon követelte, hogy ki bizott meg bennünket, mi volt a feladatunk és ha már nem volt szándékunk az őrhelytől beljebb menni, az őrhelyen (Turistaház) mégis mi érdekelt bennünket? Ezekért a járőrtársamat már előzőleg sokkal keményebben ki-

hallgatták. Amikor tagadó választ adott, akkor azt mondtotta neki az ügyész, hogy ha nem mond igazat, akkor agyonlövök, vagy enyhébb esetben beteszik az egyesbe és 5 napig csak vizet fog kapni. Ezeket az ügyész, az asztalt öklével verve mondtotta. Azonban járőrtársam az előadását nem változtatta meg.

Én arra a kérdésre, hogy miért mentünk át hozzájuk a határon, elmondottam, hogy a jaszinai őrségnél az érintkezést felvevő orosz tiszt kérte, hogy esetleges surlódások elkerülése végett ajánlatos lenne, ha a határt mi a helyszínen bemutatnánk. Valószínű ennek a jaszinai őrség parancsnoka eleget is tett. Erre a többi határszéli őrsök parancsnokai is ígékeztek ezen kérésnek eleget tenni. Éppen ezért az én parancsnokom is azzal küldött ki engem a határra, hogy amennyiben ott vannak már az oroszok, keressek velük kapcsolatot és a legnagyobb udvariasság szemelött tartása mellett tegyek eleget a határvonal bemutatásával kapcsolatos kérdéseiknek. Én annak valóban a legnagyobb udvariassággal akartam eleget tenni, de sajnos — erre feleletül — az ő járőrük elfogott. A határon pedig azért mentem át, mert az ő őrhelyük a határtól alig 100 méterre van, oda belátni nem lehet és mert nem számítottam arra, hogy majd jön arrafelé közülök valaki. Egyébként pedig nálunk a környező szomszédállamok határőrszervei a legtöbb esetben nagyon is barátságosan fogadtak bennünket. Megtörtént eseteket hoztam fel nekik arra, hogy több esetben a román vagy cseh járőr bement a magyar őrsre, ott megvendégelték és azután visszakisérték azokat. Ezért nem vagyunk mi szokva a megtörtént esethez.

(Folytatjuk.)

azért okoztatott, hogy a tettes a vagyonát megmentse, a rendesnél enyhébben (fegyház helyett börtönnel) büntetendő.

Az előadottak alapján az állapítható meg, hogy a jogos védelem és a végszükség esete közt sok hasonló vonás van. Ha összehasonlítjuk a kettőt, akkor a következő eredményre jutunk.

Hasonlítanak egymáshoz:

1. abban, hogy mindkettőnél az ember jogai kerülnek veszedelembé. Az előbbinél az ember élete, vagy vagyona, utóbbinál csak az ember élete forog veszélyben.

2. Hogy a fenyegető veszélyt el lehessen háritani, mindkét esetben szabad másokkal szemben jogsértő cselekményt elkövetni. Ilyen a támadás elhárítása, a veszélyben lévő egyén életének megmentése, még pedig erőszakkal.

3. Ha a megtámadott bármelyik esetben is veszélyben van, megmentése érdekében mások is közbeléphetnek; a jogos védelem esetében bárki más is, a végszükség esetében pedig a hozzátartozók.

Különböznek egymástól:

1. a jogos védelemnél a veszély oly módon következik be, hogy valaki egy másik ellen jogtalan támadást intéz; a végszükségnél a veszély véletlenül állapszik.

2. A jogos védelemnél a jog áll szemben a jogtalansággal, a végszükségnél pedig a jog a joggal áll szemben.

3. A jogos védelemnél az ember személye, vagy vagyoni jogai forognak veszedelemben, míg végszükség esetén csak az élet lehet a megmentés tárgya.

4. A jogos védelemmel mindenki segíthet, míg a végszükségnél csak a hozzátartozók.

Ha az előadottak alapján a végszükséget a magunk szavaival akarjuk meghatározni, ez így hangzik: a végszükség véletlenül keletkezett helyzet, amelynél valakinek élete forog veszélyben s ezt másképpen, mint a veszélyben levőnek, vagy hozzátartozójának valamely bűncselekménye által, elhárítani nem lehet.

Végül tájékoztatásul közöljük a bírói gyakorlatot.

A testi épség, szabadság és vagyon megmentése végett nincs helye a végszükség jogának. Az életveszélynek a veszélybe jutott hibáján kívül kell előállnia. Ha valaki mások jogának megsértése nélkül mentheti meg életét, akkor nem hivatkozhatik a végszükség jogára. E § alapján nem az eljárás megszüntetésének, hanem csak a vádlott felmentésének (Bp. 326. §. 3. p.) van helye.

Annak a megállapítása, hogy a végszükség esete alkalmazható-e, csakis az ítélőbíróság hatáskörébe tartozik. Tehát az ügyész sem szüntetheti meg a nyomozást azon a címen, hogy végszükség esete forog fenn, hanem köteles vádiratot beadni s az ítélőbíróság dönt. A csendőr tehát végezze a nyomozást úgy, mint mindig, de legyen figyelemmel arra hogy a végszükség esetének fennforgására vonatkozó bizonyítékokat is szerezzé be.

Ki tudta?

Az Alcazar-i hősök katonaiskolai növendékek, akik Toledo spanyol város fellegvárát, Alcazart, — a spanyol forradalom idején csodálatos hősiességgel megvédték.

Csendőrök Galiciában.

(A honvéd légierők haditudósítójától.)

Galicia, 1941 július hó.

Galiciai város, amelynek hatalmas olajfinomítóját már nem érkeztek felgyújtani a menekülő bolsevisták, de a négy hatalmas benzintartály közül kettőt meggyújtottak. Egy gépkocsizó hadapród-örmeisterünk — soha életében nem foglalkozott tartálytüzek megfékezésével — tizennégy emberével együtt órák alatt eloltotta az óriási tüzet, megmentette a hatalmas telep üzemszolgálatát. Összesen 1200 ember kenyereiről van szó és biztosította a telep zavartalan munkáját...

... Már tábori csendőrök járnak erre. Különböző feladatuk a rendfenntartásban nincsen, mert a város lakossága igyekszik önmaga is pontos rendet tartani. Este kilenckor mindenki magára zárja a kaput, az erkélyekből, ablakokból is bemennek. Egy-egy járőr cirkál az utcákon, az ukrán milicisták is segédkeznek a rendfenntartásban. De csak üres fegyverük van, löszert nem kaphatnak, mert a jobbára fegyverhez nem szokott, egészen fiatal emberek sokszor vaktában lövöldöztek éjszaka. Vagy a fegyver tetszett nekik, vagy önmagukat bátorították, elég az hozzá, mielőtt még rászoktak volna az egyéni kielégésekre, kiszedték fegyvereikből a töltényeket. Nem való puska annak a kezébe, aki nem tud bánni vele.

A főutca — két héttel ezelőtt még Lenin-utca volt — egyik sarkán kétemeletes épület. Orosz „vezérkari” tiszt, más tisztak laktak benne. A milícia ide tanácsolta szállásra az egyik táboricsendőr-tiszt helyett és egy különleges megbízatású hadnagyot.

Otthagyták a szovjetfőúri lakást az első este a rengeteg poloska miatt.

A galiciai városok szovjet egészségügyi helyzetére jellemző, hogy száz lakás közül kilencvennyolc telis-teli van poloskával. Millió és millió van egy lakásban a kielégítetlen vérszopóból. Ahogy belép valaki a lakásba — mindegy, hogy nappal van-e, vagy éjszaka, előjönnek az előörsök, türelmetlenül cirkálnak a falakon, a mennyezeten.

A tiszthelyetttel átnézzük a szovjetiszt lakását, hogy képet kapjunk a magasrangú szovjetemberről. Vajjon milyen volt a kultúrája, milyen igényei voltak, hogyan élt, mint ember, mennyit ért?

Hát: megdöbbenően keveset.

A széthányt lakáson látszik, hogy egy óránál több idejük nem volt a csomagolásra és csak nagyon kevés dolgot vihetett a család magával. Éppen csak a legszükségesebb holmikat. Még az ágyneműt is visszahagyták.

A tiszthelyettes elsőnek az ötven-hatvankötetnyi könyvtárat vizsgálja át.

— A könyv árulja el legjobban olvasóját — mondja.

Sorra nézzük a köteteket: mind-mind propaganda. A szovjethadsereg megalakulásának dicsőséges története. Lenin életrajza. Dicsőítő könyv a szovjetről. A szovjethadsereg egészségügyi szolgálata.

Az utóbbi könyvet végiglapozzuk. Egyszerű, naiv metszetekkel illusztrált „szakmunka”. Törések, sebsülések, sérülések kötözésének oktatórajzai, tábori betegszállítás kocsin, hordágyon, tábori kötözőhely,

fertőtlenítő kocsik stb. Megdöbbenően multszázadbeli nivójú az egész.

— Nálunk a tízfilléres ponyvaregényben több korszerűség van — állapítja meg a tiszthelyettes.

Kár a könyvek között kultúrát keresni. Irodalomról, művészetről egyik sem szól, még szórakoztatóra sem alkalmasak.

— Na, végre, itt van valami kultúrféle — mondja —, és felnyit egy háromujjnyi vastag könyvet.

Orosz lexikon. Egy kötet az egész, három-négy-soros magyarázat van mindössze a fogalmakról, dolgokról benne. Négy sorban magyarázzák meg, mi a kenguru, ugyanennyi sorban ismertetik Keppler munkásságát. Művészettörténeti vonatkozásokat nem árul el.

— Ha nálunk — mondja a tiszthelyettes — egy vidéki lap ilyen ajándékkal kedveskedne újesztendőkor előfizetőinek, lemondának az előfizetést...

Kép, lakásberendezés?

A lakás három szobából, előszobából, fürdőszobából, W. C.-ből áll.

Kezdjük az utóbbin: azaz, inkább hallgassunk róla...

Fürdőszoba?

Kádat nem tettek bele, úgy látszik, nem szerettek fürödni. Menekülő ember nem visz mosdót magával fölösleges tehernek, nyilván tehát, hogy ez az ütökopott, szemétrevaló lavórféle volt a mosdótáljuk.

— Nézze a fogkefjüket! — mondja a tiszthelyettes.

Három ócska fogkefe díszlik egy deszkából vágott, dróttal felkötözött polcfélén, amin némi szappanyomok vannak. A fogkeféből pár szál sörté meredezik, az is olyan megbarnult, régi piszoktól szennyes, hogy megrázkódik az undortól láttára az ember.

A lakás természetesen parkettes. De a parkettet legföljebb kétszer mosatták föl egy évben, soha be nem eresztették, soha nem kefélték, nem gondozták.

Leszedett képek nyoma nincs a piszkos falon, a meglévő képek voltak tehát a lakás díszei:

A főhelyen Sztalin gúnnyoros mosolyú ceruzarajz képe hihetetlenül olcsó kivitelű sokszorosításban.

Szines nyomat: Sztalin és Vorosilov a Neva hídján, hátuk mögött a Kreml tornyosodik.

Másik szines nyomat: Két mezitlábás, szovjetsapkás suttyó gyerek rissz-rossz kecskebakon nagy fatöngsöt fűrészel. A vásári portékát nálunk művészibb rajzzal dícsérik. A kép aláírása:

— Egyesült erővel!

Errefelé az ukránok gyönyörűséges hímzésű ingeket hordanak, háziszőtteseik díszévé válnak minden uri lakásnak.

Hát ukrán hímzésnek, amit legalább diványpárnának, vagy falvédőnek használtak volna fel, nyoma sincsen. Egyetlenegy, géppel szőtt vadászjelenet-féle van a falon, ezt is nyilván valamelyik lengyel lakásból „szerezték“.

— Nézzük meg az ágyaikat!

Repedt, nyikogó, ócska fekhelyek. Nyüzsög bennük a poloska és sehol nyoma sincs az ágydeszkákra annak, hogy valaha megpróbálkoztak irtani a férgeket.

dr. vitéz Damasy Farkas ezredes,

1941 augusztus 1-től a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese.

Az ágyneműjük hihetetlenül szennyes. A szovjettiszt nyilván a párna felső bal csücskén szeretett aludni, mert ott a pomádés, ritkán mosott feje nyoma: nagy, barna folt, mintha cipőkrémmel kenték volna rá. Az ágy végén a lepedőn a — csizma nyoma.

— No, tisztelem a gusztyusukat — mondja a tiszthelyettes.

Az ablakok ugyanolyan szennyesek. Piszkosak, légy pontosak, a nagy takarítás, rendbentartás itt ismeretlen fogalom volt. Alig lehet az ablakokon keresztül látni.

A visszamaradt holmik: szakadozott, nagy, lusta öltésekkel foltozott szennyes valamik. Piszkos harisnyákon öklömnyi lyukak. Visszahagyott kitaposott cipők, posztócsizmák. Az ember nem mer hozójuk nyúlni.

Edények a konyhában: ujjnyi vastag rajtuk kívül az avas piszok.

— Ezekben főztek? — kételkedik a tiszthelyettes.

Ezekben kellett főzniök, mert minden azonmód maradt a konyhában, ahogy a legutolsó főzőskor otthagyták. Mosatlanul.

Hogy mégis „jobb“ ember lakott ebben az emeleti lakásban, onnan lehet megállapítani, hogy a szobák közepéről hiányzik az a mocskok, amit minden elhagyott helyiségben visszahagytak. Pedig a „bolsi névjegy“ minden parancsnoki irodában,

tiszti lakásban otthagyták. Ennél jellemzőbb adatot kultúrájukról nem szolgáltathattak.

A tiszthelyetessel lemegyünk az uccára. Vasárnap van, a nép miséről tolong ki az évszázados fatemplomból.

Megállunk, nézni a nagy nyüzsgést, az emberek vasárnapi öltözékét. A parasztság háziszőttés, kihimzett inget visel, a lányokon még van valami cipőféle, de a férfiakon, gyerekeken, öregeken nincs lábbeli. Középosztálybeli-forma emberek öltözéke vasalatlan, elnyűtt, még a régi lengyel világból való. Cipókrém nincs, minden cipő szürke, kopott színű hát. A harisnya mintha ismeretlen fogalom volna, férfiak, nők mezítlábas cipőben járnak. Kopott, elferdült sarkok, ócska lábbelik.

Egyre többen csoportosulnak körülöttünk. A bátrabbak megtapogatják a tiszthelyettes táborigruháját.

— Bitte — mondják tört németiséggel — ez diszruha, ugy-e?

Nagyot néznek, amikor megmagyarázzuk, hogy — táborigunya.

A táborig sapkán lévő kis kakastolldísz mindenki ismeri már:

— Zsandar!...

A „vengerszki zsandar“ nyugodtan, nézelődve áll a bémészakodók gyűrűjében. Hagyja, hogy nézzék, hiszen jótétemény a mindenéből kioldult népek rendes gúnyját látni.

Most a lábbelijét figyelik, csodálják, hogy színbőrből készült.

Dél van, bemegyünk a város egyetlenegy „resztorant“-jába. Ez is tipikus szovjetdolog, hogy minden városban csak egyetlenegy étteremfélének engedélyeztek. Nyilván azért, hogy egyetlen nyilvános helyen egymásközött lehessenek, másfajta emberek ne zavarhassák őket. A resztorantban minden rendű és rangú népség szorong a „kasa“ előtt, a bizalom olyan nagy, hogy előbb fizetni kell, azután adnak enni. Keménytojást, visszamaradt halkonzerv-féléket. Meleg étel csak rizsleves van és rágós marhahús, makaróni-laskával. A rizsleves dohos, a makaróni-utánzat plakátragasztóízű.

Erőszakkal megesszük s közben bámulnak bennünket az emberek. Odaintjük a resztorant ittmaradt szovjetvezetőjét — nem kommunista —, éttermi alkalmazott volt, egyetlen szakértője hát a vendéglátó szakmának itt és a büszke „direktor“ címet viseli. Külföldön már járt, tud valamelyest németül.

— Mondja — kérdezi a tiszthelyettes —, miért néznek itt annyira bennünket.

— Megmondom, kérem... Furcsa az itteni embereknek, hogy zsandar, meg katona jön be és: 1. leveszik a sapkát a fejükről, amikor belépnek a helyiségbe, 2. késsel, villával esznek, 3. nem köpködnek szerteszét a padlóra...

Nincs külön rend az ukránok és a magyarok számára a táborig csendőr előtt. Csak rend van, ami mindenre egyformán kötelező.

Hazafelé döcögünk a rettenetes galíciai úton. Egyszer csak táborig csendőrijárőr állítja meg a gépkocsit:

— Alázatosan jelentem, parancsnok van, hogy minden hazafelé tartó gépkocsit vizsgáljunk meg.

Nagyon helyesen: nem lehet áthozni a Kárpátokon semmiféle „hadizsákmányt“, vagy illegális úton megszerzett holmit. Igaz, hogy nincs is mit áthozni, igaz, hogy a honvédnek nem kenyere a harácsolás, a mások vagyonának jogtalan, erőszakos eltulajdonítása.

De senki sem teheti túl magát a törvényes renden.

Szó nélkül hagytuk, hogy a táborig csendőrijárőr átnézze autónkat... Még jól is esett látni őket, hiszen ellenőrzésük végeredményben gondosság volt, amellyel valamennyiünket körülvesznek. Bajtársat, ellenséget egyaránt.

(R-ó.)

A nyári fényképezés.

Írta: dr. CELLÁR GÁBOR főhadnagy.

A nyári fényképezés, a fényképezni tanulás legkönnyebb lehetősége. Mert fény van s ez az eleme a jó felvételnek, általában pedig a fényképezésnek. Erről mondok el néhány útbaigazító tájékoztatást.

Természetesen azon kezdem, hogy mi minden szükséges a nyári fényképezéshez.

Ami a fényképezőgépet illeti, ezzel szemben a nyár támasztja a legkisebb követelményeket. Nyáron, amikor a nap 24 órájából 14-16 órán át kápráztatja szemünket a vakító napfény, a legolcsóbb géppel is nagyon szép felvételeket lehet készíteni. Nyáron a „Box“-gép tulajdonosa sincs a déli, napsütéses órákhoz kötve, mint télen, mert gépével kora reggeltől késő délutánig tud pillanatfelvételeket készíteni.

Nagyobb fényerő és tökéletesebb zár birtokában nagyobbak a fényképezési lehetőségek (sportfelvételek, mozgó tárgyak — pl. vonat — fényképezése stb.), azonban nyáron oly rengeteg téma kívánczik megörökítésre, hogy ezeknek a különleges fényképezőgépet kívánó felvételeknek — melyek már nagyobb gyakorlati felkészültséget is követelnek — a kiesése nem érinti komolyabban a fényképezést útvesztőiben az első lépéseket tevő embert.

Az viszont magától értedődő, hogy a gép terecsfilmes legyen, a sok kényelmetlenséget és főleg megterhelést jelentő lemezes gépek korszaka — hála Istennek — már lejárt.

Ami a negatív anyagot (a filmet) illeti, erre nézve tudni kell, hogy kétféle — panchromatikus és ortochromatikus — negatívanyagot különböztetünk meg. A kettő között az a különbség, hogy az ortochromatikus (röviden: orto) anyag nem érzékeny a vörös szín iránt — ezért lehet vörös lámpa mellett előhívni azt —, a panchromatikus (röviden: pán) anyag ezzel szemben minden színre, tehát a vöröstre is érzékeny, így az előhívása is persze körülményesebb, mint az ortoanyagé.

Hogy már most a kettő közül melyiket használjuk, erre nézve az a véleményem, hogy ha a filmet nem mi magunk hívjuk elő, úgy kizárólag pánanyagra fényképezzünk. Ez néhány fillérrel kerül csak többre, mint az ortoanyag, azonban annál sokkal szebb, a színárnyalatokat sokkal megfelelőbben visszatükröző felvételeket ad. Ezenkívül, mivel a pánanyag a vörös és vörösesbarna sugarakkal szemben (melyeknek a nyári fényképezésnél különösen

nagy szerepük van) igen érzékeny, rövidebb megvilágítási időt is igényel, mint az ortoanyag. Hogy viszont e körülménynek — különösen a kifestvényező gépek esetében — milyen nagy a jelentősége, azt úgy gondolom, nem kell bővebben fejtegetnem.

Hangsúlyozom azonban, hogy ha a negatív eljárás titkaival is meg akarunk ismerkedni, akkor kezdetben ortoanyaggal dolgozzunk, mert így vörös lámpánál kényelmesen megtanulhatjuk az előhívás minden „fortélyát“.

A nyári fényképezésnek elmaradhatatlan kellei a színszűrők és a napellenző.

Nézzük röviden, hogy mire valók a színszűrők, mikor kell azokat használnunk és adott esetben milyen színű szűrővel kell dolgoznunk?

A negatívanyagok (filmek) az egyes színekkel szemben való érzékenysége nem azonos az emberi szem fényérzékenységével. Amint már előbb említettem, az ortoanyag érzéketlen a vörös szín iránt, ha tehát vörösszínű tárgyat, ruhát stb. fényképezünk ortoanyagra, annak a képe a filmen egészen átlátszó, következőképpen a másolaton fekete vagy legalább is, nagyon sötét lesz. A pánanyagnál hasonló jelenséget tapasztalunk a zöld színnél. A kék szín iránt viszont úgy az orto-, mint a pánanyag sokkal érzékenyebb, mint a szemünk, ami azt jelenti, hogy pl. a kék ég a filmen fekete lesz (akárcsak a fehér felhők), a másolaton pedig természetesen fehér, vagy legalább is nagyon halványzürke.

A színszűrőknek most már az a szerepük, hogy bizonyos színeknek (főként a kék színnek) a hatását letompítsák, más színeknek (főként a vörös, narancs-sárga és zöld színeknek) a hatását pedig kiemeljék, miáltal a felvételünkön az egyes színek a szemünknek inkább megfelelő árnyalatokban fognak megjelenni.

A fentiek meghatározzák tehát, hogy mikor használjunk színszűrőt, milyen színű szűrőt tegyünk a lencsénk elé.

A legáltalánosabbak a sárga színszűrők, melyek többféle fokozatban (világossárga, közepsárga, sötétsárga, narancssárga stb.) kerülnek forgalomba. E szűrők használata főként ortoanyagoknál nélkülözhetetlen, kiváltképp, ha az égnek nagy darabja kerül felvételre. Használatuk célja egyrészt a túlerős kék, illetőleg ibolya kisugárzás visszatartása (ne legyen krétafehér az ég), másrészt pedig a sárgás és zöldes színek hatásának elősegítése, s ezáltal a kép színárnyalatainak a helyes visszaadása.

A zöld szűrőt pánanyagoknál alkalmazzuk a zöld és zöldes árnyalatú színek hatásának elősegítésére. Előbb jeleztem, hogy a pánanyag a legkevésbé a zöld szín iránt érzékeny, így szűrő nélkül a falevelek, zöldes színű vízfelületek és általában az olyan tájképek, ahol a zöld az uralkodó szín (a legtöbb tájkép ilyen) túlságosan sötét árnyalatúak lennének, viszont a piros foltok (virágok, tetőcserepek, stb.) túlvilágosan jelentkeznének. Ennek megakadályozására, tehát — fényképésznyelven — a tájkép színeinek tónushű visszaadására szolgál a zöld szűrő.

A vörös színszűrő az előbbivel éppen ellentétesen, a vörös színű sugarak hatását segíti elő, viszont a zöld és a kék színek szűrését szolgálja.

Ezt a szűrőt alkalmazzuk még a nagy távolságban levő tárgyak fényképezésénél is, a közbeeső párák, ködök vagy, poros levegő megsűrésére.

Használunk ezeken kívül még kék színszűrőt (pánanyagokhoz arcképfelvételeknél), valamint úgynevezett átmeneti sárga és átmeneti zöld szűrőt (csak az ég szűrésére) is, azonban ezek ismertetését mellőzöm, mert használatukra — az előbb tárgyalt szűrők mellett — csak ritkán kerül sor.

Meg kell még jegyeznem a színszűrőkkel kapcsolatosan, hogy valamennyi színszűrő meghosszabbítja a megvilágítás (exponálás) időtartamát. Így sárga színszűrő használata esetén 1.5—3-szor, zöld színszűrőnél 3—4-szer, vörös színszűrő alkalmazása esetén pedig 6—8-szor annyit kell exponálni, mint ugyanolyan világítás mellett színszűrő nélkül. Ezért — különösen sötétsárga, zöld és főként vörös színszűrőt — csak fényerős lencsénél használjunk, gyengébb fényerejű (1:6.3; 1:8.8; stb.) lencsénél elégedjünk meg a világos- vagy közepessárga színszűrővel és lehetőleg állványról fényképezzünk színszűrő használata esetén.

A napellenző — a színszűrőhöz hasonlóan — a „haladó“ fényképész nélkülözhetetlen segéd-eszköze, s arra fényvel szemközt készített felvételeinknél multhatatlanul szükség van.

Napellenző nélkül ugyanis a nap sugarai beesnek a lencsébe, s foltossá és fátyolosá teszik képeinket. A napellenző henger, vagy négyszögletes kivágású cső, amely ráhelyezhető a lencse-, illetve a színszűrő foglalatra. Belseje homályos (matt) feketére van festve, nehogy visszaverje azokat a fény-sugarakat, amelyek belülről érik.

Fontos, hogy a napellenző ne legyen túlságosan rövid, mert akkor nem rekeszti ki teljesen a káros sugarakat, de túlságosan hosszú sem lehet, mert akkor beárnyékolja a kép sarkait.

Végül hozzátartozik a nyári fényképész felszereléséhez a fényképezőgépalvány is, mert különösen tájképfelvételeknél a kellő mélységi élesség elérése megkívánja a fényrekesz (blende) lehető leszűkítését, ami viszont — a megvilágítás idejének meghosszabbítása miatt — az állvány használatát teszi szükségessé.

Igy felszerelve azután útnak indulhatunk, hogy megörökítsük az őrskörlet tájait, vagy hogy puska... akarom mondani, lencsevégre vegyük bajtársaink, magyar testvéreink dolgozó életének egy-egy jellemző mozzanatát.

Mielőtt elindulunk, még egyet-mást azért el kell mondanom.

Ha tájképet fényképezünk, ne a táj színhatásait nézzük elsősorban, amelyek az egyszínű fényképen úgyis csak tökéletlenül jutnak kifejezésre, hanem a fényhatásokat. Olyan tájat fényképezzünk lehetőleg, ahol erőteljes fényellentétek vannak.

A beállításnál ügyeljünk arra, hogy a nap ne a hátunk mögött legyen, mert akkor a kép „lapos“ lesz, nem lesz „levegője“, mélysége. Lehetőleg ellenfényben (napellenző!) vagy oldalvilágítás mellett „kapjuk le“ azt a tájat, amely megnyerte tetszésünket.

Ha a zöld a túlnyomóan uralkodó szín azon a tájon, melyet meg akarunk örökíteni (mélyzöld erdők, zöldes árnyalatú tavak stb.), akkor — pánfilm használata esetén — el ne felejtjük föltenni a zöld, vagy legalább is zöldessárga szűrőt a géppel (2—4-szeres expositió)

Ügyeljünk arra is, hogy a tájkép ne legyen unalmas, azt tegye változatosabbá egy-két ember mozgása vagy élénkítésük pl. legelésző állatok! Ha nincs „élő-lény“ használjunk valamilyen térélénkítőt.

Ilyen térélénkítőül szolgálhat minden tárgy, amely a kép előterébe kerül, s amely kihangsúlyozza a képen a távlatot, pl. egy benyuló faág, vagy egy fatörzs. A térélénkítő legyen sötét, mert így annál jobban kiemeli — mintegy keretezi — a felvétel tulajdonképpeni tárgyát.

A tájképen, ha arra mód van, föltétlenül szerepeljenek felhők, amennyiben azonban pl. a teljesen derült ég és szélcsend miatt „reménytelen a helyzet“, legalább egy benyuló gallyal törjük meg az ég egyhangú fehérségét.

A nyári fényképezésnek egyik leghálásabb tárgya a víz, amelynek napfényben csillogó felülete, ragyogó tükrözése vagy éppen cseppjeinek tündöklő sziporkázása kimeríthetetlen lehetőséget nyújt a fényképező számára.

Ezzel kapcsolatosan két körülményre szeretném föl hívni a figyelmet.

Ha a napfényt visszaverő vízfelületet akarunk ellenfényben (nappal szemben) lefényképezni, akkor meredeken felülről készítsük a felvételt, mert így közelebb kapjuk a csillogó felületet, mintha térdig beállnánk a vízbe, továbbá — napellenző használata mellett természetesen — annak a veszélye sem fenyeget, hogy a nap sugarai a lencsébe esnek.

Ha viszont egy vitorlásnak, vagy egy vízparton emelt szép épületnek, esetleg egy víz partján álló embernek a ragyogó tükröképét akarjuk megörökíteni, akkor várjuk ki azt a pillanatot, amikor a nap már oly mélyre szállt le, hogy csupán a vitorlást, az épületet, vagy a parton álló embert világítják meg közvetlenül a sugarai, azonban a víz tükrére már csak nagyon kevés fény jut, mert akkor kapunk igazán szép tükröképet a megvilágított tárgy és a tükröző felület között.

Nem közömbös a fénykép térelosztása sem. Ügyeljünk arra, hogy a tájképen ne legyen semmi „szabályos“. Kerüljük a felvételek tárgyainak ilyen elhelyezését és a kép széleivel párhuzamos vonalvezetést, mert ezek unalmassá teszik a képet, nincs az ilyen fényképen semmi, ami megkapná az ember érdeklődését. A folyók és utak átlós irányban szeljük át a felvételt és a jobarátok se álljanak azon „kiigazodva“. Így sokkal „mutatósbab“ lesz a kép.

Végül pedig, ha az életből akarunk megörökíteni egy-egy jellemző pillanatot, akkor sohase tévesszük szem elől, hogy a kép csak akkor lesz jó, ha mentes minden mesterkéeltségtől, beállítottságtól.

Tudjuk, hogy a legtöbb ember, mihelyt észreveszi, hogy fényképezni akarjuk, peckesen kihúzza magát, a gépbe néz, vagy mosolyog és felvétel így minden lesz, csak nem „életkép“.

Igy szórakozásképpen kell megkedvelni a fényképezést, amelynek a csendőr szolgálatában sok hasznát veheti, elébb-utóbb a helyszínt fogja fényképezni és mily nagy-nagy öröm lesz, ha egy ilyen fénykép egy bűnügy perdöntő bizonyítéka lesz!

Portyázás.

Angol statisztikai adatok szerint a bolsevizmus uralma alatt kerekén harmincmillió ember esett áldozatul a terrornak és az éhínségnek, járványoknak, a propagandában annyit hangoztatott jólétnek. Ennyi emberből álló nemzet ügyes vezetéssel akár nagyhatalom lehetne, orosz földön azonban a milliók nem számítanak. Futja a tömegből. Az elveszett lelkek helyébe új milliókat szülnék az anyák. Náluk ez egyszerű tényésztés: bizonyos százalék megmarad, bizonyos százalék nem marad meg, más nem történt.

Az ember nem számít ennél a borzalmas társadalom-elméleti kísérletnél. Egyszer, évtizedek előtt a bosszú és gyűlölet vakságában néhány forradalmár felállította az Elvet. A világháború éveiben kimerült, ellenállóerejétől, tiszta szemléletétől megfosztott tömegén úrrá lett az elv az orosz térségben, amelynek zártsága és végtelensége mindmáig elkülönített kísérleti aklot biztosított az azóta gyakorlatilag százszorosan megbukott, meghazudtolt, önmagába omlott Elv számára. Európa népei most is megtalálták a társadalomfejlődés okszerű, helyes, mindenképpen járható útját s az európai nemzetek érettebbek, intelligensebbek, szervezőképességben magassabbrendűek és kultúrában mélyebbek annál a keleti tömegnél, melyet vezetői konokul a megbukott Elv útján visznek s akik azt hirdetik, hogy az ő kísérletük, az ő megoldási formájuk az egyedül helyes és üdvözítő a világ minden népe számára. Ez a félvad, az állati sorhoz sok tekintetben közeleső életviszonyok között tengődő, nyomorúságában az életet és halált egymástól megkülönböztetni alig tudó keleti tömeg akar társadalmi éleforma dolgában a világ vezetője és tanító mestere lenni?

Helyesebben: ez a keleti tömeg nem akar vezetni. Egyáltalában semmit sem akar, csak tengődni valahogyan. Voltaképpen fogalma sincs róla, ami vele évtizedek óta történik, tudatlanságában és fásult közömbösségében átengedi a maga tömegerejét ennek a példátlan kísérletezésnek. Ez a tömeg elhiszi, hogy Európában a munkás törvényen kívül álló rabszolga, akinek néha vetnek darab száraz kenyényt és csupa szórakozásból lövöldözik őket, mint a nyulat a vadász. Ezt harsogja nekik a propaganda s mivel Oroszország messze van, hát elhiszik. Ha csak egyszer láttak volna egy-egy német, vagy magyar falut, egy-egy korszerű városi üzemet, természetesen más lenne a felfogásuk, de nem láttak és nem fognak látni, hiszen mondjuk Szwedlowszk olyan messze fekszik Kunágotától és Drezdától, mint a Föld a Marstól. Dróttal, betonnal és terrortal elzárt két külön világ. Az orosz tömegek hiszik, hogy minden német maga az eleven ördög, fog-

Ki tudja?

Mi a dopolavoro?

ságba jutni rosszabb a pokol minden veszedelménél és borzalmánál. Évtizedek óta erre tanítják, ebben nevelik. Ezért van az, hogy fogságba került oroszok idegrohamot kapnak a félelemtől és a második idegrohamot akkor kapják, amikor lassan ráébrednek a számukra hihetetlenre: golyó helyett bablevest kapnak.

Ez a magyarázata annak, hogy másfél hónap alatt körülbelül négy millió embert veszített az orosz hadsereg. Annyit, amennyit a cári Oroszország az előző háborúban négy év alatt, pedig Bruszilov és a többi vezér akkor sem grammozta az emberáldozatot.

Csak a gondolatnélküli düh irányíthatja azokat a vezetőket, akik másfél hónap alatt négy millió katonájukat áldozzák fel az öncélú Elvért. Minden katona tudja, hogy a háború kegyetlen. Áldozatokat kíván, néha kímélet nélküli áldozatokat, de mindenkor, minden áldozat mögött ott kell állania a józan hadászati és harcászati elgondolásnak és célnak, amiért az áldozatokat meghozni nemcsak érdemes, hanem kötelesség. Egyetlen katonának sem szabad elesnie, fogságba jutnia vagy megsebesülnie anélkül, hogy minden emberélet mögött ott ne lenne az okszerű cél, a lelkiismeretdiktálta mérlegelés. Ha csak egyetlen katonáját enélkül veszteti el a vezető, akkor nem katona, hanem közönséges mészáros.

A hadtörténelemben vissza kell mennünk egészen messzire, hogy a mostani orosz hadvezetésre példát találjunk. A háború már a római légiók idején is nem dühös mészárlás, hanem értelemmel és emberi lelkiismerettel vezetett fegyveres mérkőzés volt és vezetőnek, hadvezérnek, parancsnoknak csak azt ismeri el a minden korokra kiterjedő haditudo mány, aki egy csepp vérrel sem áldozott fel többet, mint amennyit a cél okvetlenül megkövetelt. Aki tömegek holttestéből emel erődövet és százezrek életét dobja be egy támadásba csak azért, mert az indulatai akkor is támadásba sodorják, amikor a képzett és emberi józansággal felruházott katonakötelesség mást parancsolna, az nem katona. Lehet kiváló népszónok, izzó forradalmár, vagy akármi más, a katonához azonban semmi köze. Még akkor sem, ha az ilyen védelem és ilyen támadás eredményes. Hát még, ha eredménytelen, mint Szmolensknél és végig az egész keleti arcvonalon.

Mi, katonák, tagadjuk, hogy ezt az áldozatul esett négy millió orosz katonák vezették. A ma már vaskalapossá öregedett, megbukott Elv volt itt a hadvezér. Az Elv, amelynek a harmincmillió szörnyű vérkamat után négy millió semmit sem jelent és a többi milliók sem fognak semmit jelenteni. Kipusztulhat a nemzetük fele, rendszerrel pusztítják el maguk a városaikat, termésüket, gazdasági felszerelésüket, állatállományukat, legyen a Föld hát sivatag, legyen az emberiség egyik fele halott s a másik fele sírásó, csak az Elv, az Elv maradjon, hiszen ötágú csillag nélkül nem lehet felszántani a földet, nem lehet gyárakat alapítani, nem lehet a gyermekbe értelmet és jószándékot nevelni s még a palacsinta is kiugrik a sütőből, ha nem ötágú csillag van a nyele hegyén...

Hogyan fajulhattak idáig a dolgok, messzire nyulna a magyarázat. Elégedjünk meg annyival, hogy keleten nem a szó katonai értelmében ismert háború folyik. Sötét és konok gyűlölet fűt egy El-

vet és szórja kétmarokkal a katonamilliók életét. Soha az emberi civilizációt ilyen vak gyűlölet még nem fenyegette, szerencsére viszont soha a civilizációnak nem volt olyan hatalmas védelme, mint amilyen az a hadsereg, amelyik hat hét alatt négy-millió, gépekkel torkigtömött tömeget meg tudott semmisíteni.

Mert ez a hadsereg minden csodálatot megérdemel. Tudjuk, hogy a harcnak is megvannak a maga lovagiassági, emberies feltételei. Ezek a feltételek azonban orosz részről most hiányzanak. Ezzel a tudattal mennek tűzbe a német és velük szövetséges katonák. Aki volt háborúban, tisztában van ennek a tudatnak a terhével.

És mégis: katonáink vállalják a feladatot. Mi adja ehhez az erőt? Kétségtelenül a fegyelem is, de nem egyedül és nem is elsősorban az írott fegyelem. Az érettebb, kultúraltabb ember lelkiereje, az európai magasabbrendű ösztön viszi katonáinkat ebbe a szabálytalan eszközökkel nehezített küzdelembe. A tudatlan és gyűlöletig propagandázott fanatizmusnál a mi ösztönünk ereje erősebb. Ezt nemcsak a legutóbbi hat hét eseményei, hanem a történelem lapjai is igazolják. A haladás igazi útján máskor is állalta az egyenest valami hasonló, önmagának élő Elv, alacsonyabbrendű tömegek máskor is feléje akartak kerekedni a haladottabb népeknek, de soha sem győztek. A fejlődésnek megvan a maga törvénye és aki vagy ami ezzel szembe-szegül, elbukik.

Ez a tudat alatti ösztön viszi előre a mi katonáinkat még az ilyen barbárseregek ellen is. A mi küzdelemünknek megvan az értelme, mert a semmi eszközzel soha el nem pusztítható emberi értékeket védjük: a családot, hitet és a magunk kis szerzeményét, ami nem több talán három szilvafánál, de a miénk egyedül.

Az ember soha nem fog beleegyezni abba, hogy nyulak módjára tenyésszék és beskatulyázzák ketrecekbe aszerint, hogy angora, vagy belgakék. Mindig ragaszkodni fogunk hozzá, hogy a kenyeret képességünk és szorgalmunk szerint mérjük, rátehezzük a magunk asztalára, magunk szegjük meg a gyermekeink számára állami telepek helyett és soha nem fogjuk kiirtani a lelkiükből a hitet, még akkor sem, ha akarnánk. Amíg pedig így áll a dolog, addig Elvek helyett a kis családi házat, önálló gyermeknevelést és a templomot fogjuk keresni.

Ha nem ez lenne a mindenkori emberi társadalmak alapja, akkor mindez elbukott volna évezredekkel ezelőtt, elvégre volt hozzá ideje az emberiségnek bőségesen, hogy legalább a legalapvetőbb problémáit tisztázza és leszögezze a létnek. Ez a magyarázata annak, hogy hiába veszett oda négy-millió orosz harcos, mégis a mi katonáink döngték Moszkva, Kiev, meg a többi keleti bástya kapuját és nem a gyűlölet ázsiai Elve marsol Berlin alatt.

A templomokat különben hirtelenében visszaállították az ázsiai Elv emberei is a jogába. Isten-tiszteleteket tartanak Moszkvában és szovjet diplomáták tüntetően járnak a templomokat Londonban.

Egyszerre vallásosak lettek. Egyszerre szívesen visszaállítanának mindent, de csak arra az időre, amíg eldől a harc. Az első erőpróbanál szét-

ugrasztják az Isten-tagadók egyesületét és hirtelen felveszik a mi életberendezésünknek legalább a leg-olembib látszatát.

Ismerik az erőt, ami ezekben él. Tagadják ezeket az erőket, de amikor bajbajutottak, maguk is ezekhez menekülnek. Évtizedekig hirdették, hogy Isten és haza nincs, most pedig Istenre és hazaszeretetre hivatkoznak, hogy népüket valami erkölcsi útravalóval küldjék küzdelembe. Még megérjük, hogy ők fogják a többi népeket Isten-tagadónak, hazátlan nemzetközi bitagnak hirdetni. Csak, mintha kicsit elkéstek volna mind ezekkel.

Egy pásztorember felakasztotta magát, mert a juhái valami kárt csináltak. Üzenetében azt írja, hogy becsület nélkül nem ér semmit a pásztor élete. Mindössze negyvenhét éves volt.

Erkölc, becsület, önérzet, csupa eszmei dolog, mennyi a tagadója ezeknek. Mennyit bizonygatják, hogy csak az anyag a fontos. A jólét. Ha a kenyér megvan s hozzá a borocska, akkor más nem kell az embernek.

Akkor miért akasztotta fel magát ez a pásztor? Elvégre ő nem volt semmiféle úri kaszinónak a tagja, őt senki sem tanította az úgynevezett úri tisztességre, ő csak egyszerűen tisztességes volt, így született, talán anyja, vagy apja is ejtett erről egy-egy tétova szót, de csak úgy melleleg, szájzögletből. Mégis inkább az életről mondott le, amikor a maga megítélése szerint valami olyat tett, ami elveheti a becsületét.

Szegény pásztorember, nem kellett volna meghalnia, mert túlozta a becsületről alkotott felfogását. Akárhogy hívták, akármennyire egyszerű is, vértanúja a becsületnek. Lehet tanulni belőle azoknak, akik viszont szeretik könnyedén felfogni a becsület hangját.

Portyázás a havasokon.

A múlt évben cikksorozatban ismertettük egy öreg bajtársunk tollából azokat a nehézségeket, amelyek között a magas hegyvidéki és havasi őrseink végzik a szolgálatukat. Ez a cikksorozat annak idején élénk érdeklődést váltott ki és igen sokan voltak, akik folytatását szerették volna olvasni.

Szándékosan hagytuk e kívánság teljesítését... egy év után a maiakat szólaltattuk meg, azokat, akik most kerültek az égbenyúló hegyek közé, mondják el ők, milyen az életük, a szolgálatuk. Pályázatunkra beküldött leírásokból néhányat közlünk ezért, ez lesz a múlt évi cikkünk folytatása...

Amint a múlt évi, úgy ez a cikksorozat is sok tanulságot nyújt és sok szépséget is felfed. Az alföldi bajtársak, kik még nem jártak a hegyek között és csak hírből ismerik azokat, olvassák figyelemmel ezeket a leírásokat, tanulni fognak azokból. Akik pedig hegyes vidéken végzik kötelességeiket, tegyenek majd összehasonlítást és végül úgy az alföldi, mint a hegyvidéki bajtársak állapítsák meg, hogy szolgálni nehéz és szép mindenütt... és állapítsák meg azt is, hogy ne jöjjön csendőrnek olyan, aki elijed a nehézségektől, aki tüsszög az alföldi portól és reszket a havasok levegője frissességében.

A szolgálat nem ismerhet állandó beosztást senki számára és a magyar csendőr az őt jellemző kemény akarással áll őrt ott, ahová állították.

I.

1940. november 26-án kerültem Erdélybe, így igen sokat nem mondhatok a hegyes vidék szépségeiről, azonban egy ilyen képet leírok.

Az utolsó vasútállomásunk 26 km. távolságra van, mert közelebb a hegyes vidék miatt nem tudtak vasútvonalat építeni. Az utat egy fiatal bajtársammal tettük meg háromnegyed részben gyalog, negyedrészen előfogaton. Ekkor láttam először az S-betűs szerpentin hegyi útvonalakat valóságban. Most már megismertem ezeket az „S” alakú lejtős útvonalakat — mondom — két tereptárgyunk között ezen kellett haladni: kezdtük a 200-as, végeztük a 815-ös magassági pont körül. Emelkedés mindenütt csaknem 45—50 fokos. A 6 km. utat 14 km.-es kerülővel lehet leportyázni.

Megemlékezem még a télről. 1941 január hó ismeretlen napján Haragos községbe értünk. A község rendkívül szétszórtan fekszik. Az utcák között erdős, sziklás „emelkedések”... A községben 18—24 óráig tartottak az illetékes nagypihenőt. Előző nap olvadt egy keveset, ami 24 órára felfagyott és az út olyan lett, mint egy korcsolyapálya. Ez még nem baj sima úton, de baj a 40—45 fokos lejtőn. Amikor arra az útra értünk, amely a legsikosabb volt és amelyet kikerülni nem lehetett, leültem és nadrágféken csúsztam le a lejtőn. Járőrtársam kérdezte, hogy miért ültem le, mire azt feleltem, ha tudom azt, hogy elegendő, előbb leülök... Még ki sem mondtam ezt, mikor társam fordult egyet maga körül és nagy ívben előre bukfencelt 20—25 métert. Amikor elértem, láttam, hogy a kalapja legurult a szakadékba, kb. 30 méter mélységbe és a vad hegyi patak vize folyik rajta keresztül...

Bizony — soronkívül — 6 km. utat kellett megtennünk, hogy a szakadékba esett kalapot fel vegyük.

Aztán mintha mi sem történt volna, tovább folytattuk az utat. A vad hegyi patak vize vigan csörgedezett tovább: azóta igencsak a Fekete-tengerben van. Azt, hogy elbeszélte-e az esetünket valahol, fűnek, rengetegnek, hősipkás hegyeknek... nem tudom.

Mindez nem panasz, mert nagyon megvagyok elégedve itt és sokkal nehezebb szívvel válnék meg Erdélytől, mint annak idején a nagy magyar alföldtől.

Császi Lajos csendőr.

II.

Amíg sík területen teljesítünk szolgálatot, addig csak messziről nézzük, hogyan kékeljenek hazánk határain és annak közelében a magasabbnál magasabb hegyek. Azt hiszem, minden bajtársban megszólal egyszer az a gondolat, de jó is lenne a nagy hegyek között széjjelnezní és megismerni, hogy milyen ott az élet.

Nézzük meg, hogy is volt nálunk?

Megérkezik az újonnan áthelyezett bajtárs az új őrsállomás helyére. Akkor helyezték először idegen ajkú lakosság által lakott vidékre. Amikor a községbe érkezik, találkozik egy 20 év körüli leány-

nyal, fiúval, megkéri illedelmesen: legyen szíves mondja meg, hogy a csendőrlaktanya merre van itt? Erre a kérdésre azt a választ kapja: „Jáneznáu hovorite magyareki“. Persze ezt az újonnan érkezett bajtárs nem igen érti meg és elhallgat. Amikor végül a laktanyát mégis megtalálja az egyik hegyoldalban, örül a szíve, hiszen az is éppen olyan otthonias külsőleg, belsőleg, mint akármelyik alföldi laktanya. Ebben van a legnagyobb öröme. Egészen bizonyos azonban, hogy emellett is sokan fanyar arccal néznek ki az ablakon, kerítésen át. Különösen olyan bajtársaknak eshet rosszul az első pár hét, akik olyan helyről lettek áthelyezve, ahol minden szórakozást megtaláltak és azt kedvelték is. Itt bizony ezekről le kell mondani.

Elérkezik aztán az idő, hogy egy 44 órás szolgálatba kivezénylik a járőrt. Mennyi különbség van már a járőr elindulásánál is! Itt a járőr nem számíthat arra, hogy ha elfogy a táska élelme, akkor valamelyik üzletben, vagy háznál vesz! Mert igen sok községben üzlet egyáltalán nincs. Nagyon előrelátóan kell ezt a kérdést kezelni, mert a szolgálat elláthatásához szükséges kellékeken kívül bizony két napi élelmet a járőrtáskába belekészíteni nem lehet.

A legelső hegyvidéki szolgálatom röviden változva nem is olyan nehéznek, mint inkább szenzációsnak bizonyult; legtöbbet gyakoroltam benne a lefekvést és felkelést. 22 órakor indultam távolsági kimutatás szerinti portyázó szolgálatba. Természetesen egy olyan bajtárssal, aki a terepet már igen jól ismerte, mert a nagy fenyves erdőben bizony könnyen el is lehet tévedni. Sötét volt nagyon, az eső zuhogott. Az első kilométereket völgyeken keresztül haladva tettük meg. Sár ragadt bőven a csizmára... Majd elérkeztünk a már sokat emlegetett hegyek aljába, amelyeken át kellett haladnunk. Mikor az első két magas dombon keresztül értünk, azt mondta bajtársam, hogy most jön a legnehezebben járható hegy, kb 700 méter magas és ha ezen keresztül érünk, már mindig könnyebb lesz a portyázás. Ebben az időben a hegyhátakon, az utakon jég volt. Hiába vettünk a kezünkbe botot, hogy támaszkodjunk, igen sűrűen elestünk. Amikor felfelé mentünk, hasra, amikor lefelé haladtunk, hanyatt. Sajnálom, hogy nem olvastam meg, hányszor... A patakokon történő átkelés alkalmával, (mivel hidak nincsenek!) a már anélkül is elázott csizmánk csupa víz lett. Mikor aztán az utolsó hegytetőre felértünk, megváltozott az idő, már nem eső, hanem hó esett. A ruhánk megfagyott...

Nemcsak a portyázás nehéz. A szolgálatnak legnagyobb nehézsége a nyelvtudás hiánya. De menni fog a nyelvismeret is, mert mennie kell!

Ha majd aztán visszakerülünk az alföldre, azt hiszem, visszavágyjuk azt a sok szépséget, örömet, küzdelmet, amiben itt részünk van...

Gerzsenyi Béla csendőr.

III.

Bár 10 éve a nagy alföldön teljesíték szolgálatot, úgy érzem, hogy tájékoztatást írhatok a síkdombos és hegyes vidéken teljesített szolgálatok közötti különbségről.

A dunántúli dombosvidéken születtem és a

csendőrséghez történt felvételem után 3 éven át Baranya megyében teljesítettem szolgálatot, ahol csak kisebb, alig 50–100 méter magas dombokat jártam, illetve portyáztam. Úgy a dunántúli dombos, mint a nagy alföldi sikterepű őrskörletekbe vígan róttam az őrzéstartók kilométereit. Március 29-én azután, egy nyomozásból folyólag az a szerencse ért, hogy személyesen is meggyőződhettem: mi a különbség az alföldi és az erdélyi terepen portyázó csendőrök szolgálata között.

A szeghalomi őrsről folyó évi március 29-én egy fiatal, járőrtárs iskolát nem végzett alföldi születésű próbacsendőrrel és boxcsizmában útba-indultam Csikszeredára. Úgy képzeltem, hogy a kikérdezendőt ott találom és 2–3 nap múlva ismét otthon leszünk. 31-én reggel a határvadászszázalój parancsnokságnál azt a felvilágosítást kaptam, hogy az általam keresett egyén tényleg a zászlóalj kötelékébe tartozik, de nem Csikszeredán, hanem a kikülönített századparancsnokságnál teljesít szolgálatot. Távolság: 56 km. A zászlóaljparancsnok úr közölte velem, hogy semmiféle közlekedési eszköz nincs, ha oda ki akarok menni, Csikszentmártonig egy alkalmi személygépkocsival elmehetek, de onnan a kb. 36 km-es utat, hegyen-völgyön át, gyalog kell megtennem. Mivel nem volt más választásom, a zászlóaljparancsnok úr ajánlatát elfogadtam és a személygépkocsival átmentem Csikszentmárton községbe, ahova kb. 12 órakor érkeztem. Ott bementem az ottani őrsparancsnoksághoz 1 órai kispihenőt tartani. Jelentkezés után az őrsparancsnok úr jóakarattal figyelmeztetett, hogy ha egy módot találok, ne induljak el gyalogosan, mert meg fogom bánni. Mint az alföldi sík terepet megszokott csendőrnek, igen nehéz utam lesz, kivált box csizmában. Majd közölte velem, hogy Csikszentmártonból 16 órakor egy autóbussz indul Kászonaltíz községbe, azzal elmehetek és onnan már csak 24 km-t kell gyalogolnom, állandóan lejtőn le. Az őrsparancsnok úrnak jelentettem, hogy gyalog fogom az egész utat megtenni, legálább élvezem a Csiki-havasok szépségét, amire az egy jót mosolygott és azt mondta, nagyon csúnya szépség lesz az magának!

Természetes, ezen meg én mosolyogtam és azt gondoltam, hogy ezek a „hegymászó“ bajtársak azt gondolják, hogy én még sohasem jártam hegyeken, amit tudomásukra is hoztam és azt ígértem, hogy 13 órakor elindulok és a 36 km-re levő Uzvölgyben 20 órakor jelentkezem a századparancsnok úrnál. Ugyanis úgy számítottam, hogy óránként 5 km-t megteszek. Ezt annál is inkább gondolhattam, mert mindketten elég jó erőnek és egészségnek örvendünk és az Alföldön 36 km-es utat minden nagyobb megerőltetés nélkül meg tudunk tenni. A számításomból egy fontos dolgot feledtem ki, azt, hogy nem sík terepen vagyunk.

Elhatározásomhoz híven, egy határvadász bajtárssal, aki az Uzvölgyben szolgál, el is indultam 13 órakor gyalogosan. Amikor a községből kiértem, láttam, hogy utunk állandóan hegyre visz, ami egyáltalán nem vette el a kedvemet, mert abban a reményben voltam, hogy hamarosan vége lesz a felfelé menésnek és közben gyönyörködöm az igen szép fenyőerdős tájban. Reményem rövidesen, kb. 3 km út megtétele után szétfoszlott, mert éreztem,

hogy nem sík terepen, hanem hegynek megyek fel és nem az általam elképzelt ütemben haladok. Minél feljebb értem, annál jobban éreztem, hogy a menet-ütemem lassabb és lassabb lesz, óránként 3—4 km-nek felelhetett meg... Mire az 1400 m magas tetőre felértem, a lábaimat alig bírtam húzni és kértem a vezetőnket, hogy lassítsa az ütemet, mert már nem tudok menni. Az mosolygott és közölte velem, hogy az általam tartott ütemben még 23 óra-
kor sem érünk a kitűzött célhoz.

Most már én is beláttam, hogy a esikszentmártoni őrsparancsnok úrnak lesz igaza és jogosan mosolygott a nagy magabizásomon. A tetőn menve, ott találtunk egy kőkeresztet, amelyen a következő felírás volt olvasható: *Istenem, hálát adok neked, hogy felsegítettél! Arra kérlek, ilyen szerencsésen segíts is le! 1928. Kovács István!* Ezt olvasva, az a gondolatom támadt, hogy ha szerencsésen megteszem az utat, szívesen állíttatnék egy hasonló felírással ellátott keresztet...

Lefelé menet, kértem vezetőnket, hogy pihenjünk egy pár percet, amire azt ajánlotta, hogy oda menjünk be, ahova a csendőrök is járni szoktak. (Tereptárgy volt.) Itt a legnagyobb örömömre egy éppen ott pihenő csendőr-járórt találtunk. A kölesőnös bemutatkozás után érdeklődésükre közöltem, hogy az Alföldről valók vagyunk és nyomozás céljából érkezünk a körletükbe. Erre megjegyezték, hogy ha nem mondtam volna meg, honnan érkeztem, akkor is tudnák, mert látják, hogy box eszímát viselek és nagyon fáradtnak látszom. Érdeklődésemre elmondották, hogy ők meg a Nyírségből valók és bizony nehezen tudják megszokni a magas hegyek portyázásával járó fáradalmakat. A legközelebbi község 24 km-re, a közigazgatási hatóság székhelye pedig 36 km-re van. Ha a közigazgatás részére, vagy pedig saját részükre kell bevásárolniuk, vagy esetleg hivatalos ügyben a főszolgabírói hivatalnál megjelenniük, a 36 km utat hegyen-völgyön át, gyalog, térdig, sőt néha derékig érő hóban kell megtenniük.

18 óra-
kor a bajtársaktól elbúcsúzva, folytattuk utunkat a kitűzött cél felé. Közben ránk esteledett és sötétben botorkáltunk térdig érő hóban és vízben, a még nappal is alig járható ösvényen. Kb. 9—10 km-es út megtétele után éreztem, erőm mindinkább fogy és ha még sokáig tart az utunk, nem bírok menni. Ezt közöltem vezetőnkkel és kértem, hogy lassítsa az ütemet, mert a tudóm és lábaim felmondják a szolgálatot. Vezetőnk — úgy látszik ismerte az emberi gyengeséget — arra kért, legyen kitartható, mert rövid idő múlva célhoz érünk. Ez igen megnyugtatólag hatott reám és csüggedésem kezdett megszűnni abban a reményben, hogy rövidesen véget ér az út. Az örömöm korainak bizonyult, mert az ismételt kérdésemre, hogy a parancsnokság messze van-e még, vezetőnk — aki valószínűleg megunt a örökös kérdézősködésemet, ószintén megmondotta, hogy még kb. 8—9 km utat kell gyalogolni. Ez a közlés annyira lesújtott, hogy az út további részét teljesen érzéktelenül tettem meg. Hogy útközben holtfáradtan le nem feküdtem, csak erős akaratomnak és nem kis mértékben annak köszönhettem, hogy gyengeségemet nagyon szégyeltem a rendfokozat nélküli határ vadász bajtárs előtt.

A kiküldített századparancsnoksághoz 23 óra-
kor érkeztem meg. Mivel a századparancsnok úr lakásán még világosság volt, vezetőnk pedig biztosított, hogy a hadnagy úr nem veszi rosszszéven, ha éjnek idején zavarom, bementem hozzá és jelentettem az érkezésem célját. Jelentkezésem után a hadnagy úrnak az volt az első kérdése, hogyan tudunk ilyen sötétben, ezen a majdnem járhatatlan úton odajutni? Röviden jelentettem és megmutattam a csizmámat. Amikor meglátta, elmosolyodott, megjegyezve, hogy nem Szeghalom és Füzesgyarmaton vagyunk. (A hadnagy úr szülei Szeghalommal szomszédos Füzesgyarmaton laknak.) Majd teát és meleg vacsorát készíttetett számunkra.

Az altiszt tojást és szalonnát szerzett, amiből rántottát készíttetett. Sajnos, én a nagy fáradtság miatt nem tudtam belőle enni, pedig úgy láttam, hogy a szakács igen nagy szakértelemmel készítette el. A nagy kimerültségtől aztán elaludtam. Amikor reggel az ágyról le akartam szállni, úgy éreztem, hogy minden porcikám kiment a helyéről, a lábaim pedig felmondták a szolgálatot. Izomlábam volt.

Gyanúsított kikérdezését befejezve, ráértem gondolkozni az előző napi utunkról és összehasonlítottam az alföldi sík terep portyázását az erdélyi hegyes terep portyázásával, amikor arra a meggyőződésre jutottam, hogy elismerés minden hegyászó bajtársnak és le a kalappal előttük, mert ők tudják, mi az — portyázni!

Utólag minden sík terepet portyázó bajtársam figyelmét felhívom, hogy ha hegyeket portyázó bajtárssal találkozik, ne szégyeljen nekik előre tisztelni, mert megérdemlik.

Mindezek ellenére sem bántam meg, hogy a sors Erdélybe vezérelt, mert idáig csak képzeletben ismertem és álmomban láttam olyan szép tájat, mint a Csiki-havasok.

Feledhetetlen számomra az is, hogy Uzvölgyben láthattam az 1916. évi magyar-román csata színhelyét és a hősi halált honvédek temetőjét. Megilletődve álltam meg, az úgynevezett „Mogyorós“ hegy lábánál, ahol annyi sok magyar vér folyt el a nagy ütközetben. Örök emlék lesz számomra.

Hadnagy István őrmester.

IV.

Én, aki a csendőrségi pályám kezdetén 3 évig gyalog, míg 10 évig lovon portyáztam az Alföld különböző területeit és második éve a Kárpátok illetve Erdély hegyeit, nagyon sok nehézséget küzdöttem le, de úgy érzem, megéri.

Ne panaszkodjék az Alföldön szolgálatot teljesítő csendőr, hogy nagy az őrzés és sokat kell menni. Sík terepen, ott ahol a test lendülete majdnem ön-önmagát viszi, ez nem fáradalom, hanem szórakozás.

Leírom itt egy hegyvidéken portyázó járőr életét és küzdelmeit.

A hegyvidéken a községek rendszerint a völgyekben fekszenek, természetesen az őrs is. A községben süt a nap, kellemes az idő. A hegyet azonban nem lehet a völgyek szerint portyázni! A járőrnek köpenyben kell elindulni. A községet alig hagyta el, kezdődik a magaslatra való felmászás. Jönnek az út folyamatoságát átszakító völgyek. Fel, le! Meredek

hegyoldalak, ahova csak úgy tud feljutni a csendőr, hogy bokorról bokorra húzza és segíti magát előre.

Egy ilyen útnál a csendőr szeme állandóan a tetőn van és szinte önönmagát biztatja, még egy kicsit, mindjárt fönt leszek és megpihenek.

Nem lehet leírni, hogy mit érez a csendőr, mikor felért. Eldül a földön, szívét a torkában érzi és fáradt. Na, de ez csak egy pár pillanatig tart, mert utána kellemes megnyugvás jön és a magaslatról az elterülő táj élvezete.

Persze az éjjeli portyázás még nehezebb.

Az alföldi csendőr?... Az egyik pihenőből látja a másikat. A hegyvidéken más a helyzet. Van olyan terület, ahol az út 40 km és nincsen benne lakott hely, de még lakatlan építmény se!

Az alföldi csendőr? Járőrszolgálatban azt ehet, amit akar, üzletek, házak vannak, tetszése szerint vásárolhat. A hegyvidéket portyázó csendőr azt eszik, amit visz és bizony két napi élelemnek megvan a maga súlya és itt ezt is emelni kell!

De úgy érzem, hogy igaztalan lennék, ha csak a nehézségeket írnám le és bizonytalanságban hagynám annyi sok alföldi bajtársamat afelől, hogy ha olyan nehéz is a szolgálat, mégse vágyunk vissza az alföldre.

Hogy miért nem vágyunk vissza, ennek is megvan az oka. De ha van is közöttünk, aki vissza vágyik, annak mindég megvan a háttere, mely sohase az, mert nem szereti a hegyet, hanem valamilyen nagyon személyes érdek az, ami miatt szeretne visszamenni az Alföldre. Vajjon nincsen-e meg ugyanez az alföldiek között is? De igen, megvan. Csakhogy: a hivatás nem az érdekekhez alkalmazkodik, hanem az érdekeknek kell alkalmazkodni a hivatáshoz.

Nagy János I. tiszthelyettes.

V.

Ott születtem én az alföldi rónán, hol napfényben játszik a délibáb. Hol nincsenek hegyek, csak végtelen síkság.

Mint csendőr, a szabolesi homokbuckákon portyáztam sok éven át.

Mikor az erdélyi területek visszakerültek, én a Radnai-havasok nyulványain fekvő Kosna-i őrsre kerültem. Maga az őrsállomás fensíkon, 867 méter magasan fekszik a tenger színe felett.

Hogy ez a hegyes vidék a valóságban hogyan is néz ki, azt írásban alig tudnám kifejezni. Emiatt egy-két képet adok csak.

Az csak természetes, hogy ahol hatalmas, nagy hegyek vannak, ott vannak hatalmas, nagy völgyek is.

Kosna község lakosainak száma az 1000 főt sem éri el és mégis a község 10 km. hosszú és 8 km széles területen fekszik. Valaki azt gondolhatná, hogy az Alföldön van ennél nagyobb község is. Lehet, de itt nem is a távolságban van a nehézség, hanem abban, hogy mindenkinek szántóföldje, legelője vagy rétje itt van a község belterületén. Hogy a szarvasmarhákat lovakat, stb. ne kelljen őriznie és hogy azok éjjel-nappal a szabadban legelhessenek, minden tulajdonos hatalmas fenyőgerendákból magas kerítéssel keríti be birtokát. Előfordul az is, hogy egy tulajdonos külön kerítéssel választja el a szántóföldjét, kaszálóját vagy legelőjét.

... a kerítések mily sokaságát kell megmászni ...

(Nagy J. XI. tthts. felv.)

Elképzelhető, hogy ha a csendőrnek hegyiügyleti szolgálatot írnak elő, a kerítések mily sokaságát kell megmászni. Joggal mondhatja akárki, hogy a csendőr ne mászkáljon a kerítés tetején, hanem menjen a kapukon be. Igen ám, csakhogy itt meg az a baj, hogy a legkisebb porta is kitesz legalább 4–5 hold földet, nagyon sok van, amelyik 20–25 holdat is kitesz. Tessék elképzelni, mennyi időt venne az igénybe, ha egy 40 holdas birtokon körül kellene menni, míg megtaláljuk a kaput. Ezenkívül nehézség az is, hogy a kapuk is nehéz fenyőfagerendákból vannak, két-két oszlop között és éppen eléggé fárasztó munka volna, hogy a kapuk gerendáit a csendőr leszedje és utána visszarakja. Nem marad más hátra tehát, mint az, hogy a csendőr mássza át a kerítéseket.

Hogy a sok-sok kerítés megmászása nem könnyű munka, bizonyítja az, hogy az őrsállomás teljes leportyázására három nap szükséges. És pedig azért, mert itt csakugyan csak nappal lehet portyázni. A község belterületét a nyílt és buvó patakok százai metszik. Megtörtént, hogy a csendőr a kerítést a sötétben kikapogatta, azon átmászott és a kerítés másik oldalán a patak vizében találta magát.

Hol van még ilyen?

Sok, sík vidéken szolgálatot teljesítő bajtársamtól hallottam azt is, hogy „könnyű nektek, mert ott a hegyekben nem kell sárt taposnotok“.

Ezeknek csak azt üzenhetem, hogy sokkal többet vágjuk a sarat, mint ők. Legfeljebb az a különbség, hogy a hegyekben örökösén vízben, nem pedig sárban járunk. Ahoj sár nincsen, ott mindenütt hatalmas bozótok és szivacsoszerű füves területek vannak, mintha lápon járnánk. Az erős, tömött füvek pedig állandóan nedvesek és csak akkor járunk száraz csizmában, ha gumicsizmánk van.

Csak még annyit, hogy a sok nehézség ellenére is, akik itt vannak, nagyon is szívesen szolgálnak. Hogy miért? Csupán csak azért, mert annyi ott a szépség, hogy megér minden fáradságot.

Nagy József XI. tiszthelyettes.

VI.

1939. év tavaszán a sárbogárdi őrsről lettem Kárpátaljára áthelyezve. Valószínű, mindnyájan ismerjük Sárbogárdnak, az egyik dalban is megénekelt vadvirágos vidékét, így el lehet képzelni azt a változást, mikor az ember erről a síkvidékről az 1000 méteren felüli hegyek közé csöppen.

Kárpátalján, a keleti Beszkidék vonulatán, a vereckei és uzsoki szoros között fekvő, s ma már megszűnt perekrasznai őrsre kerültem. Az ilyen magas hegyeket csak a földrajzból és néhány útleírásból ismertem, így a valóság szinte elbűvölt szépségével.

Mitagadás, az őrs-laktanya bizony fából készült, de ettől eltekintve, elég tiszta és kényelmes volt és ami a legfontosabb, nagyon egészséges. Mindjárt a laktanyaudvar kerítésénél kezdődött az 1528 m magas hegyünk, az Osztrahora, mely egyúttal az őrskörlet legmagasabban levő pontja is volt.

Egyik júniusi nap hajnalán elindultam az 1528 m-es magassági pont leportyázására. Egy próbacsendőrt vettem magamhoz járőrtársnak, aki épügy, mint én, még soha nem volt fent az Osztrahorán. A laktanyából nézve, a hegytető nem is látszott olyan túlmagasnak, járőrtársammal ezért úgy határoztunk, hogy ebédre vissza fogunk térni a laktanyába, így hát ételment nem vittünk magunkkal. Ne húzza a nyakunkat még az is! Én azonban, a járőrtárs tudta nélkül, tettem a járőrtáskába egy darab kenyeret, mert... sohasem lehet tudni... Ha hegynek megy az ember, nagyon megéhezik. Elindulásunkkor nem mentünk a kigyószerűen kanyargó és hosszúnak látszó szerpentin úton, hanem hogy rövidítsünk, toronyiránt a magaslatnak tartottunk. Már dél felé járt az idő, mikor mi még mindig a sűrű erdőben és felfelé haladtunk. A magas, sűrű fenyvesektől az égboltot is csak imitt-amott láttuk, az erdőszélének vagy éppen a magassági pontnak pedig még hírehamva sem volt.

Vagy hat órai folytonos menet után, úgy 1200—1300 m magasságban, egyszercsak, mintha az erdőt ollóval nyírták volna el, úgy elmaradtak a fák. Ezután már csak a kopár hegytető volt látható, itt-ott egy-egy törpefenyő bokorral. A hegytetőn a ruszinok legeltették nyájaikat. A gyönyörű kilátás mellett azt tartottuk legérdekesebbnek, hogy a legmagasabb csúcsban egy kiftűnő, jóvízű forrás bugyogott. Vize sebesen csörgedezett lefelé, ebből itatott a hegyipásztor és ebből ivott az erdők vadállománya is. Mivel felfelé haladtunkban nagyon megszomjaztunk, így mi is jót ittunk a forrásból, de ez is lett

a vesztünk, mert a vízivás után annyira megéhezünk, hogy szinte alig láttunk. Mivel járőrtársam beszélt le inkább az indulásnál arról, hogy ne hozunk ételment, hát így nagyon nem mert panaszkodni, hanem csak úgy félvállról, inkább csak magának mondotta, hogy már megenné az ebédet is. Egy kis pihenés céljából az egyik kiálló sziklára leültünk. Kezdtém előszedni a magammal hozott kenyeret a járőrtáskából. Közben félszemmel a próbacsendőrt figyeltem, aki nem tudta, hogy én a kenyeret hoztam magammal. Kíváncsi voltam, hogy a kenyér jelenléte milyen hatással lesz rá. Amint a kenyeret húztam elő, társamnak ugyan olyan ütemben kezdett a pupillája tágulni a csodálkozástól és szinte hallani lehetett, hogy mind sűrűbben és nagyokat nyelt. Ádámesutkája fokozatosan gyorsuló, függőleges irányú mozgást végzett. Ezért a kenyér felét feléje nyújtottam és már nyitottam a számat, hogy öt egy-két biztató szóval a kenyér elfogadására bírjam. Mire azonban a szavakat kiejtettem volna, már nem volt rájuk szükség, mert ekkor már a kenyér eltűnt. Kenyeret enni így — még nem láttam!

Nem járok azóta hegyre toronyiránt és megtanultam a hegyrejárást is. Más az, mint a síkon, más és szebb is.

Udvardy György tiszthelyettes.

Olvasóinkhoz.

Azt tervezzük, hogy az 1940. évi karácsonyára adott asztali-naptár ajándékunkat a folyó évben megismételjük. Tudjuk, hogy ajándéknaptárunkat megszerették bajtársaink; tetszetős kivitele, jó besztása és a legfontosabb idényszolgálatok emlékeztetője, minden más naptárnál értékesebbé tették azt. Mindemellett lehetséges, hogy a gyakorlatban szüksége mutatkozott még a naptár bizonyos kiegészítésének, lehet, hogy bajtársainknak vannak gondolatai, amiket meg lehetne valósítani abból a célból, hogy a naptár a sajátos csendőri szolgálatban még inkább megfeleljen. Szívesen veszünk minden hozzászólást; arra kérjük ezért olvasóinkat, hogy írják meg nekünk a naptár kiegészítésére vonatkozó elgondolásaikat, lehetőleg szeptember 1-ig.

Úgyes, gyakorlatias gondolatokat emléktárggyal jutalmazunk.

Foglalkozunk egy csendőr zsebnaptár-könyvecske (notesz) kiadásának tervével is.

Pályázatot hirdetünk ennek anyagára.

A zsebnaptár legyen hasznos a csendőr szolgálatában is, ezért nemcsak azokat akarjuk abba felvenni, ami a többi zsebkönyvecskében szokásos (naptári rész, tiszta lapok, postai díjszabási táblázat, stb.), hanem olyan tudnivalókat is, amiknek a magára utalt járőr hasznát veszi és amik a jegyzékönyvecskében nincsenek meg.

Bajtársaink írják le tehát, hogy milyen anyagot vennének fel ebbe a zsebkönyvecskébe. Minél többen szólnak hozzá, annál valószínűbb, hogy az a célnak legjobban megfelel majd. A legjobb gondolatokat jutalmazni fogjuk.

Mindenki résztvehet a pályázaton, annak határideje: szeptember 1.

Dr. Csellár fhdgy. felv.

Reviczky őrgy.

Bagoly L. [ótörm.

Dr. Csellár fhdgy.

Motorkerékpáros hírvivő

Reviczky őrgy.

Honvéd borbély

Honvéd pékek

Gy. Takóch fhdgy.

Utászok

Honvédeink újraépítik
az elpusztított bácskai házakat

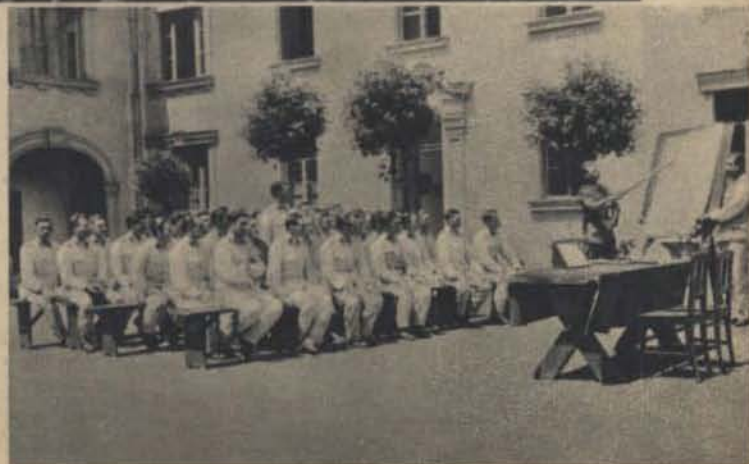
Országzászló Ujverbáson

vitéz Thassy-Plovenszky őrgy.

Nagy XI. főtörz.

Iskola az udvaron

vezér dr. Nagy hdgy.

A makói jt. iskolából:
Cselgáncs gyakorlása

Bálint főtörm.

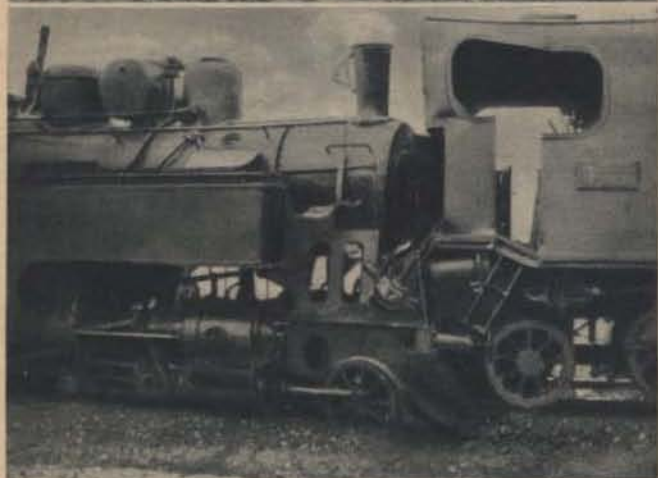

Tomási J. hdgy.

Megmutatja, hogy 'történt . . .

Bálint főtörm.

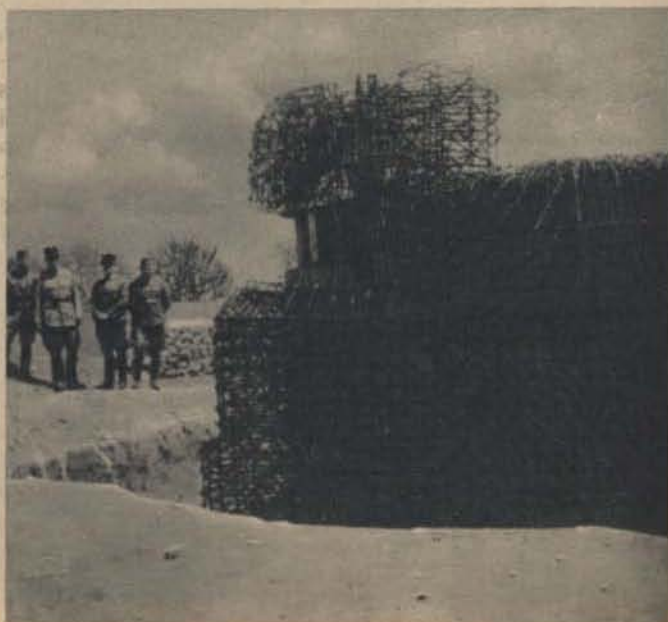
Garay fődgy.

Erdélyi táj

Deszkás székelyek

Kiserőd-váz

viléz Balázs alez.

EMÉKEZZÜNK!

Somogyi Sándor újborlovényi őrsbeli alőrmester az orosz harctéren kapott lösebében 1917 augusztus 19-én Brzezanyban meghalt.

Katona László kecskeméti őrsbeli címz. őrsvezető Kerekegyházán 1896 augusztus 20-án búcsúügyelet alkalmával szenvedett sérüléseiben meghalt.

Dajka Lajos kassahámori őrsbeli csendőrt megszökött orosz hadifoglyok 1915 augusztus 21-én Felsőtőkés határában megölték.

Fejérvári Sándor érendrédi őrsbeli alőrmester az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1917 augusztus 23-án Zloczówban meghalt.

Szengyel András ózdi őrsbeli őrmestert egy el-fogandó terhelt 1920 augusztus 22-én Ózdon orvul lelőtte. 1920 augusztus 23-án Ózdon meghalt.

Tóth Károly cserhátsurányi őrsbeli csendőr az oroszokkal Lulice mellett vívott ütközetben 1915 augusztus 26-án elesett.

Vakán József bercsényi őrsbeli csendőr az oroszokkal Kosmierzyn mellett vívott harcban 1915 augusztus 27-én elesett.

Az 1916 augusztus 27-én este történt román betörés alkalmával aznap és másnap, 1916 augusztus 28-án elesetek: **Szabó Mihály** őrsvezető címz. őrmester őrsparancsnok, esztenasori őrs; **Akáczos Lajos** csendőr címz. őrmester, terkucai őrs; **Kiss János** lajtakátai és **Sági Sándor** répcékárolyi őrsbeli csendőr címz. őrmesterek, magyarbodzavámi őrs; **Ötvös István** révaújfalusi őrsbeli csendőr címz. őrmester és **Baróthi György** csendőr, dragojászaei őrs; **Ábrahám József** csendőr, bélbóri őrs; **Bányász Ferenc** csendőr, garcsinvölgyi őrs; **Benke Mózes** csendőr, karajosi őrs; **Füles József** kemencei őrsbeli csendőr, nagysándori őrs; **Kovács Péter** csendőr, tolvajkúti őrs.

Ugyanakkor román hadifogságba estek, ahol meghaltak: **Gyarmati István** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, zágoni őrs; **Hermann István** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, veresborkúti őrs; **Imecs József** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, hágótölgyei őrs; **László Lajos** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok; **Kovács János** alsólendvai és **Varga Károly** nagylengyeli őrsbeli csendőr címz. őrmesterek, sötéthavasi őrs; **Majzlinger László** őrsvezető címz. őrmester, zenta-gyenesek-sorai őrsparancsnok, kishavai őrs; **Bálint Lőrinc** csendőr címz. őrmester, priesketőtelepi őrs; **Bedő Dániel** csendőr címz. őrmester, felsőmoécsi őrs; **Bocsárdi György** csendőr címz. őrmester, magyarbodzakrasznaei őrs; **Bekő Mózes** és **Buzás Antal** csendőr címz. őrmesterek, karajosi őrs; **Forgács Mihály** mizserfabányai őrsbeli csendőr címz. őrmester, csukási őrs; **Földvári Tivadar** sepsiszentgyörgyi szárnybeli csendőr címz. őrmester; **Lovász Mihály** csendőr címz. őrmester és **Hunyadi József** csendőr, sósmezői őrs; **Nagy Sándor** cseszneki őrsbeli csendőr címz. őrmester, tatárhavasszorosai őrs; **Puss András** kiszucájhelyi őrsbeli csendőr címz. őrmester, zsigeri őrs; **Simon József** csendőr címz. őrmester, predéli őrs; **Ravasz István** csendőr, tolvajkúti őrs.

Horváth Imre mosonszentjánosi őrsbeli csendőr 1914 augusztus 28-án az első lemergi csatában Lemberg mellett elesett.

Oprova Péter verebélyi őrsbeli alőrmester a harctéren szerzett járványos betegségben 1917 augusztus 28-án Roganizában, Albániában meghalt.

Bányai Ferenc furnikai őrsbeli csendőr címz. őrmester a betört románokkal harcolva a Negovanul-mare hegyen 1916 augusztus 29-én elesett.

Boda Sándor furnikai őrsbeli népfelkelő a Negovanul-mare hegyen 1916 augusztus 29-én sebesülten román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Cseke András predeluci őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 augusztus 29-én Zajzonnál román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Kálmán Gábor ajkai őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 augusztus 29-én Fogaras vidékén román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Erdős Imre udvarnoki őrsbeli csendőr címz. őrmester a román betörés alkalmával 1916 augusztus 30-án a brassó-bertalani vasútállomás közelében elesett.

Kovács Gábor brassói kerületbeli és **Vizi Imre** borostyánkői őrsbeli csendőrök 1916 augusztus 31-én az 1. swinjuchyi csatában, Szelwow mellett elesetek.

Balázs András zsolnai őrsbeli csendőr 1915 augusztus végén az orosz harctéren elesett.

Böngészés.

„Nemes verseny“ folyik immár egy év óta, amelynek eredményét negyedévenként, legutóbb az augusztus 1-i számunkban közöltük. Egy év alatt bajtársaink 157 körözött embert fogtak el az asztal melletti nyomozás révén. A legtöbbet — 41-et! — **Kalmár Péter** tiszthelyettes, aki az alábbi sorokban leírja egy-két érdekesebb esetét. Ajánljuk olvasóink figyelmébe azzal a gondolattal, hogy *mindenütt* célra vezet a bűnös utáni néma nyomozás, csak egy kis türelem kell hozzá, személyi ismeret és — amint írtuk: a községi népmozgalmi nyilván-tartás.

Szőlőkben és gyümölcsösökben a jogosulatlanul való böngészést az 1894. évi XII. t. e. 94. §. h) alpontja kihágásnak minősíti. Nekünk van egy zöld-fedelű könyvecskénk, amelyben nemcsak, hogy nem tilos, de hasznos dolog a böngészés. Akár szolgálatban, akár azonkívül vesszük a kezünkbe, hogy belőle egy ember nevét, ismertetőjelét, vagy egy kitiltott sajtótermék elnevezését megállapítsuk, mindannyiszor a Szut. 64. p. 4. alpontjában előírt szolgálati feladatunkat teljesítjük. Szándékosan azért választottam címnek a böngészést, mert fiatalabb bajtársaim sokszor unalmas óráikat egy kis akarattal hasznos szórakozásra is fordíthatják. Ahogy a böngésző nem unja meg az elhagyott szőlőfürtöket keresgetni, mert tudja, hogy előbb-utóbb talál, nekünk sem szabad esüggednünk még akkor sem, ha 2—3 órai munkánk eredménytelen maradt is, mert a következő már eredményre vezethet.

Örskörletünk megtisztításához a Nyomozókules egyik kiváló segédlet. Eredményes kihasználásához igen jó és követésre méltó átmutatást írt Toldy Árpád őrnagy úr az 1940. évi Cs. L. 14. és 15. számában a Népmozgalmi nyilvántartásról szóló cikkeiben.

En is böngészgettem... Néhány esetemet leírom. 1940. július hóban a m. kir. debreceni VI. honvéd hadtestparancsnokság törzséhez táborig csendőri szolgálatra voltam vezényelve. Első dolgom az volt, hogy közvetlen a törzshöz beosztott tartalékosok között szétnéztem... A beosztottak névsorában szereplőket — priorálásuk előtt — kerestem a Nyomozókulesban. Eredmény: a 25. sz. Nyomozókules 237. lapoldalán körözött Kádár Gyula tart. gyalogost elfogtam. Elgondolkoztam: vajjon lakóhelyén miért nem gondoltak egyszer is arra, hogy megnézzék a Nyomozókulesban?

Aztán folytattam. Debrecen városának százezer lakosa közül két hónap alatt 19 körözöttet emeltem ki.

Folyó évi március havában szolgálati ügyben Hajduszoboszlón jártam. Ott Dr. Vasady Győző özvegyével találkoztam, aki beszélgetés közben elmondta, hogy férje 1939. május 31-én Budapesten meghalt. Csupa kíváncsiságból belenéztem a 26. sz. Nyomozókulesba, melynek 495. lapoldalán néhai Dr. Vasady körözve volt! A köröző hatóságnak jelentést tettem és nevét a Nyomozókulesból töröltettem. Azóta két hasonló esetem (elhalálozottak) volt, de itt a körözött egyéneket — kerestem.

Budapesten az alábbi érdekes eseteim voltak:

Május 9-én 16 óra tájban honvédségi személygépkocsival voltam szolgálati úton. Érintettem Csepel községe is, ahol Bindinger Rezső és felesége csepeli lakosok lakása előtt megálltam. A gyárból hazafelé siető Bindinger ugyanabban a percben érkezett haza, az elébe ment feleségével. Személyazonosságuk megállapítása után tudtukra adtam, hogy bővebb igazoltatásuk végett a gépkocsival beviszem őket Budapestre. A gépkocsiban Bindinger nyugodtan, míg felesége annál idegesebben viselkedett. Utóbbi több kérdést intézett hozzám, amit felelet nélkül hagytam. Férje is nyugtatta, hogy neki nincs semmi bűne. Budapesten közöltem velük, hogy a budapesti kir. büntetőtörvényszék mindkettőjüket csalás büntette miatt körözi. Bindinger kijelentette, hogy soha nem sikkasztott, itt tévedés lehet a dologban. Gépkocsival megérkeztünk a fogház kapujába, ahol Bindinger né így szólt a férjéhez: — „Én még 1939-ben az Agrárglóbus Mezőgazdasági és Gépkereskedelmi Rt.-től egy tűzhelyet vásároltam részletre, amelynek az árába azóta egy fillért sem fizettem. A rendelőlapra a Te nevedet is aláírtam. Biztosan erről lesz szó. Ezt csak azért mondom el, hogy majd tudjad.“ Ennek hallatára a férj kékült-zöldült, majd elfehéredett és alig tudott betérferegni a fogházba. Sorsukat nem kísértem figyelemmel. Nevüket a 26. sz. Nyomozókules 50. lapoldaláról törölték.

Május 20-án Szabó Józsefné sz. Szigeti Eszter, a 26. sz. Nyomozókules 439. lapoldalán kerítés büntette miatt körözött egyén lakására indultam, elfogása végett. Amikor a házbeliektől honnléte felől érdeklődtem, *mosolyogva* válaszolták, hogy éppen most érkezett haza. A szobába lépve, Szabónét kerestem, aki velem kezefogva bemutatkozott és min-

den kérdés nélkül közölte velem, hogy sajnálja, de most nincs fiatal leány-lakója. Közöltem vele elfogását, mire kijelentette, hogy ismerős már az ilyen dolog előtte, „indulhatunk“. Lakóját — egy gyengeelméjű idősebb nőt — az ajtó elé ültette a folyosóra azzal, hogy egy órán belül visszatér. Azóta is várhatja a lakója...

Elfoglaltságom miatt a 26. sz. Nyomozókules 295. lapoldalán körözött Major Józsefné sz. Dinovszka Franciska elfogását május 22-én, vasárnap a déli órákban foganatosíthattam. Lakásán édesanyja azt mondta, hogy ebéd után elment a közeli fodrászhoz a haját „dauer“-be rakatni. Anyja a fodrászhoz elkísért. Az üzletajtóban találkoztunk. Elfogtam. Ezután azt mondta, hogy várta már az elfogását, csak rosszkor mentem, mert 15 órára találka volt megbeszélve a különváltan élő férjével. Utközben azonban vidáman mondta, hogy még úgysem ült autóban és igen ritka nő megy a fodrásztól, újonnan készített frizurával, egyenesen a fogházba.

Június 19-én szereztem tudomást a 26. sz. Nyomozókules 507. lapoldalán szereplő Wágner István katonaszökevény tartózkodási helyéről. Azonnal elfogására indultam. Szolgálatadója közölte velem, hogy csupán két hete lakik nála, de azóta nagy gazembernek ismerte meg. 3 napja már nem is dolgozik nála, mert ő a házatól elzavarta, csak a ruhája van még ott és aludni hazajár. Ugyanakkor kért engem, hogy mivel a Budapest—balatoni műút mentén tanyán lakik, szabadítsam meg Wágnertől, mert fél tőle. Megígértem. Ezután megbeszéltük, hogy 21 órától kezdve a tanyától kb. 200 m-re a műúton gépkocsival várakozok és ha Wágner hazaérkezik, ő sétáljon ki az út széléig, jelölje annak, hogy mi is mehetünk. Úgy történt. Én a gépkocsivezető segítségével Wágnert 22 órakor elfogtam, megbilincseltem és jelentéssel együtt a budapesti honvéd városparancsnokságnak átadtam. Wágner 2—3 hetenként csak azért változtatta a tartózkodási helyét, hogy ne tudják elfogni. Elfogásakor már a zsebében volt a kijelentőlap is, de nem volt kitöltve. Örültem, hogy idejében érkeztem.

Május 21-ére terveztem a 26. sz. Nyomozókules 427. lapoldalán körözött Schatz Károly elfogását. Bejelentett lakásán csak feleségét találtam, aki azt mondta, hogy férje mint képűgnök, állandóan utazik. Schatzné kérdést intézett hozzám, hogy férjét miért keresem, mire én azt feleltem, hogy katonai ügyben. Ezekután meghagytam Schatznének, hogy férje június 1-én beosztási helyemen keressen fel. Férje helyett Schatzné jelent meg és azt állította, hogy férje még nem tért haza. Ugyanakkor ügyvédet fogadott, hogy annak áruljam el férje keresésének okát, amit nem tettem meg. Közben bizalmasan arról értesültem, hogy Schatz már több mint egy éve nem volt otthon a lakásán, mert körözésének tudatában fél az elfogástól. Azt is megtudtam, hogy feleségével és gyermekeivel hetenként szombaton találkozik és az időt szombat déltől hétfőn reggelig ismeretlen helyen együtt töltik. Elhatároztam, hogy polgári ruhában megfigyelem őket és Schatzot így fogom el. Több szombaton át — bizony — tervem nem sikerült, mert amire odaértem, Schatzné már elment hazulról a gyerekekkel.

Augusztus 2-án 8 órakor arról értesültem, hogy a Schatz-család aznap a Balatonra indul nyaralni.

Találkozás a Délipályaudvaron 12 órakor. Munkába léptem. Schatzné a lakásától egy villamos szakaszjeggyel utazott és a Thököly—Stefánia-út kereszteződésénél, az autóbuzsmegállónál már várta őket a férje. A megadott személyleírás alapján Schatzot azonnal felismertem, megerősített ebben az a körülmény, hogy gyermekeit és feleségét megcsókolta. Még az autóbuzs odaérkezése előtt elfogtam. Schatz beismerte, hogy egy éve bujdosik ilyen körülmények között a hatóság elől. Budapesten a város másik szélén lakó bátyjánál találkozott a feleségével és a vasárnapokat is ott töltötte. Schatz a nyaralás helyett most a hűvösön tölti az idejét. Az egyébként jó anyagi viszonyok közt élő zsidó sorsát megérdekelte, mert a 27. sz. Nyomozókulcs 457. lapoldalán már *csillaggal* szerepel.

A „Nemes verseny“ kezdetén én a Bkl. és a Nyomozókulcsban való keresést választottam a következő eljárással: A Bkl. betűsoros tárgymutatóiban kerestem az állomáshely vagy közelében születetteket (születési hely zárójelben van). Később az állomáshelyen vagy közelében levő törvényszékek vagy járásbíróóságok által körözötteket is figyelembe vettem. Találás esetén megnéztem a Nyomozókulcsot, hogy az adatok és hivatkozás egyezik-e. Ha igen, akkor ellenőriztem, hogy a Pótlékban nincse-e már visszavonva, hogy felesleges munkát ne végezzek. Az így kikutatott körözött egyén szükséges személyadatait, a Bkl. tételszámát és a Nyomozókulcs lapszámát egy szelet papírra feljegyeztem. Zsebemben az ilyen adatokkal ezután kutattam a *bejelentő hivatalokban, községi nyilvántartásokban, B. egyéneim útján* stb. az elfogandók után. A körözött egyének 90%-ának nincs bejelentett lakása. A megállapítható legutolsó lakásáról kiindulva kell öt lépésről-lépésre követni, míg végre szembe találjuk vele magunkat. Volt esetem, hogy a bejelentett lakásból már 7-ik helyre költözött el a körözött egyén, amikor utolértem. A hozzátartozók is igen sok esetben tudnak felvilágosítást adni a körözött egyén tartózkodási helyéről. Iratváltással az illetékes örs bárhol elfoghatja. Ez is eredmény.

Ezzel az eljárással a „Nemes verseny“-en 1940 július 1. és 1941 június 30-ika között eltelt egy év alatt 41 egyént fogtam el a Nyomozókulcs alapján. Megállapítottam 9 körözött egyén tartózkodási helyét, akiket írásbeli értesítem alapján az illetékes örs fogott el. Ezenkívül két, 1939. évben és egy, 1940. évben meghalt körözött egyén nevét töröltettem a Nyomozókulcsból. A jutalmakat a *Csendőrségi Lapok* szerkesztőségétől megkaptam. De jutalom munkámért az a nagyszerű érzés, amely eltölt az eredmény láttára.

Külön hangsúlyozom, hogy leírással fiatalabb bajtársaim részére egy kis útmutatást akartam nyújtani a „Nemes verseny“-en való résztvételre. Jó munkát!

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítők abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

A nyomozókulcs első jubileumára.

írta: SZÓRAD JÁNOS tiszthelyettes, (Budapest).

Megenyhült a lég,
Vidul a határ,
S te újra itt vagy
Jó.... madár

Talán e versike volna a legtalálhatóbb azok üdvözlésére, akik a tavaszi légenyhüléssel az országutakat benépesítik.

Mert a téli nyirkos idő elmúltával a városi nyomortanyák és tömegszállások is kiürülnek, mivel azok lakói — kevés kivétellel — olyanokból tevődnek össze, akik a csendőrzárór megállapítására összerendeznek.

...Nyújtózik egy nagyot Algács Pál és azon gondolkozik, hogy mielőtt elhagyná téli szállását, milyen álnévet vegyen fel, hogy a nyarat háborítatlanul, vagy legalább is a régi bűnökért még el nem számolva, kóborolhassa keresztül. A Teleki-téri és egyéb külvárosi tömegszállásokon összedugják a fejüket a régi kipróbált cimborák és a térképen vastag betűvel jelölik azokat a helyeket, amelyeket el kell kerülni, mert a múltban már majdnem ráfizettek bűnös üzelmeikre, vagy ahol a csendőrség nagyon éber. Már tudják, hogy mint új mozgási körlet, *nagyon kívánatos a csavargók részére a visszatért országrész*. Itt már előre kidolgozott tervekkel jelennek meg és a legagyafúrtaabb módszerekkel találják ki, hogy a jóhiszemű embereket becsapják. Főleg a vásárok, búcsúk és egyéb sokadalmak érdeklik őket, ahol a jóhiszemű emberek tömegeit lehet becsapni és megkárosítani. A szerzett zsákmánnyal azután vagy visszatérnek kiindulási helyükre, vagy az egyedül álló tanyákon, vagy szalmakazlakban keresnek maguknak éjjeli szállást.

(Olvassuk el dr. Tegzes főhadnagy úr cikkét a Csendőrségi Lapokban: *Első számú közellenség a csavargó*. 1938. évfolyam, 566. oldal.)

Ha tehát a járőr ilyen emberekkel találkozik, első dolga legyen megnézni, hogy szerepel-e a Nykban? A legalaposabb keresés után sem kell megelégedni az eredménytelenséggel, ha az illető nem tudja magát kellően igazolni, mert megtörtént már, hogy az elfogott maga beismerte, hogy nyolc járőrtől megszabadult, a kilencedik keményebb és türelmesebb volt... ennél fogva annál rajtavesztett.

A Nyomozókulcsban — amely ez év tavaszán ünnepelte 11. születési évét, — már olyan óriási anyag van feldolgozva, hogy azt igyekezettel, akarással, alapos munkával nagyon szépen lehet értékesíteni.

A nyilvántartási és egyéb adatok számszerű felsorolásával nem akarom bajtársaimat untatni, mert az az érdekesség rovására megy, csak azt akarom megjegyezni, hogy országos viszonylatban a Nyomozókulcsban szereplő egyének közül naponta 2—3 találkozik csendőrzárórral, de vagy nem igazolattják, vagy megelégesznek azzal, hogy az illető előmutat egy személyazonossági igazolványt. Az egyik ilyen igazoltatás után az országút mellett a bűzában pihenő földműves a következő beszédet hallotta:

„Még jó, hogy tegnap sikerült ezt az igazolványt lopni, mert ha nem lett volna nálam, ezek a marhák még elfogtak volna, pedig nekem ma nagy munkám lesz.“

Az egyik ember a lakóhelyével szomszédos községbe ment, ahol a járőr szóba állt vele. A járőrtársnak feltűnt, hogy a szomszédos őr legénységét névszerint felsorolta. Kíváncsiságból megnézte a Nyomozókulesban az általa bementetett nevet. Legnagyobb meglepetésére az ember — csillaggal szerepelt a kulesban!

Másik eset. Egyik község bírójánál megjelent egy vándor szabólegény és éjjeli szállást kért, a bíró elővigyázatból elkérte a munkakönyvét és megengedte, hogy az istállóban lefeküdjék. Éjjel megérkezett a járőr. A bíró közölte azzal, hogy van egy vendége; a járőr megnézte a Nyk-ban. Ott volt.

A múlt évi Csendőrségi Lapokban megjelent versenyfeladatból kitűnik, hogy a járőrök által elfogottaknak több mint a fele, az őrállomáson volt letelepedve.

A csavargókkal kezdtem és mégis a letelepedett körözött egyénekről beszélek. Igen, mert emlékezni és emlékeztetni akarok.

Gondoljunk csak arra, mi lenne, ha ez a segítség, a Nyomozókules nem lenne. A lelkiismeretesen eljáró csendőr tehetetlenségében toporzékolna. Időt, erőt pazarolna, hogy megtudjon adatokat s addig — vajjon az igazolás alá vont emberrel mit csinálna? Nem kell ahhoz képzelőtehetség, hogy a közbiztonságra milyen óriási kárt jelentene a Nyomozókules hiánya. A Nyomozókules nem más, mint a csendőrségi nyilvántartásnak egy nagyon leszűkített kivonata. Ez a nyilvántartás az a szerv, amely mögöttünk áll óriási adattömegével, amely segítségünkre siet akár éjjel, akár nappal, írásban, szóval, vagy távbeszélőn bármit kérünk tőle. A legnagyobb készséggel igyekszik segíteni. Ha a legtávolabbi őr éjfélkor felzörgeti a távbeszélőügyeletet, azonnal megkapja a kért választ. Senkisémet kifogásolja, hogy miért nem várt reggel 8 óráig. A *Hírközpont* nem kimél sem időt, sem fáradságot, nem nézi, hogy az őr a bejelentésében egyenesen húzta-e a vonalat, a *Hírközpont*, a Nyomozókules összeállítója, a nyilvántartás központja, csak egyetlen szempontot tart fontosnak: segíteni, segíteni!

De ezt akkor adhatja meg a legteljesebb mértékben és a legtöbb haszonnal, ha a hozzáforduló megmondja tisztán, világosan, hogy mit akar és mi a kívánsága?

Azt a segítséget, amelyet a Nyomozókules immár 10 éve ad az őröknek, növelni lehet. Ezt az őröknek kell tenniük.

A *Hírközpont* 10 naponként Névmutatót ad, 2 hónaponként friss pótlékot és félévénként friss Nyomozókulesot, mindegyiket a legújabb adatokkal. Annál hasznosabbak ezek, minél jobb, minél frissebb adatokkal — segítenek az őrök. Az őrök segítsége — a járőrök támogatása és — egész testületünk támogatása.

Tíz év alatt egyre izmosabb ez a segítőtárs és ezt — a világon egyedülálló, kiváló segítséget úgy kell értékelni, ahogyan megérdemli!

De használni is kell ezeket!

Ha elolvassuk a Nyomozókules elején levő „Tudnivalók”-at és az elolvasást gyakran megismételjük, nem jövünk zavarba, mert ismerni fogjuk a kezelést. Nem kell hozzá tudomány, csak megbecsülés!

Ha valakit elfogtunk a Nyomozókules alapján, jelentsük be, mert kimutatást kell vezetni az elfogott

egyénekről. Ez nem fogja csökkenteni az őr vagy a járőrök eredményét. Azzal csak saját éberségüket hirdetik.

A Hírközpont annak a Nyomozókulesnak örül, amely a félév lejártakor már nagyon rongyos és gyűrött.

De újból hangsúlyozom, hogy az őröknek és Hírközpontnak a legszorosabban kell együttműködniük, az őrök a Hírközpontban olyan bajtársat lássanak és tudjanak, akinek nincs egyéb gondja, mint segíteni és segíteni. A segítség mértéke egyenes arányban áll az őrök bizalmával. Mintha e tekintetben egyes helyeken hiba lenne. Az, hogy az elfogottat nem jelentik be, mint olyat, akit a Nyomozókules alapján fogtak el. Miért nem, ezt nem értjük. Nemcsak ezt, de minden, a bűncselekménnyel összefüggő adatot jelentsenek csak be! Lám, milyen jó volt, amikor egyik este Budapesten elloptak egy gépkocsit, éjjel az ellopott gépkocsit Kiskunfélegyházán látták, ahol az egyik lakást kifosztották, reggel már megtudta mondani a Hírközpont a nyomozó járőrnek, hogy az országút árkában talált gépkocsi kinek a tulajdona és a benne talált dolgokat honnan lopták el... Ez csak egy eset, de aki a múlt évi *Csendőrségi Lapokban* a „Néma nyomozás” c. cikket olvasta, az már tudja, hogy a Hírközpont, a Nyomozókules, a nyomozati értesítő igen derék, hűséges bajtársak. Hosszú eredményekben dús életükre Isten áldását kérjük.

Körvadászat a gyanúsított után.

írta: IHÁSZ SÁNDOR tiszthelyettes.

A csendőrség központi nyilvántartásáról a *Csendőrségi Lapok*-ban már több cikk jelent meg. Ezek ismertették a nyilvántartást kiértékelő alcsoport munkáját, az összefüggések, a hasonlatosságok és következtetések folytán elért eredményeket.

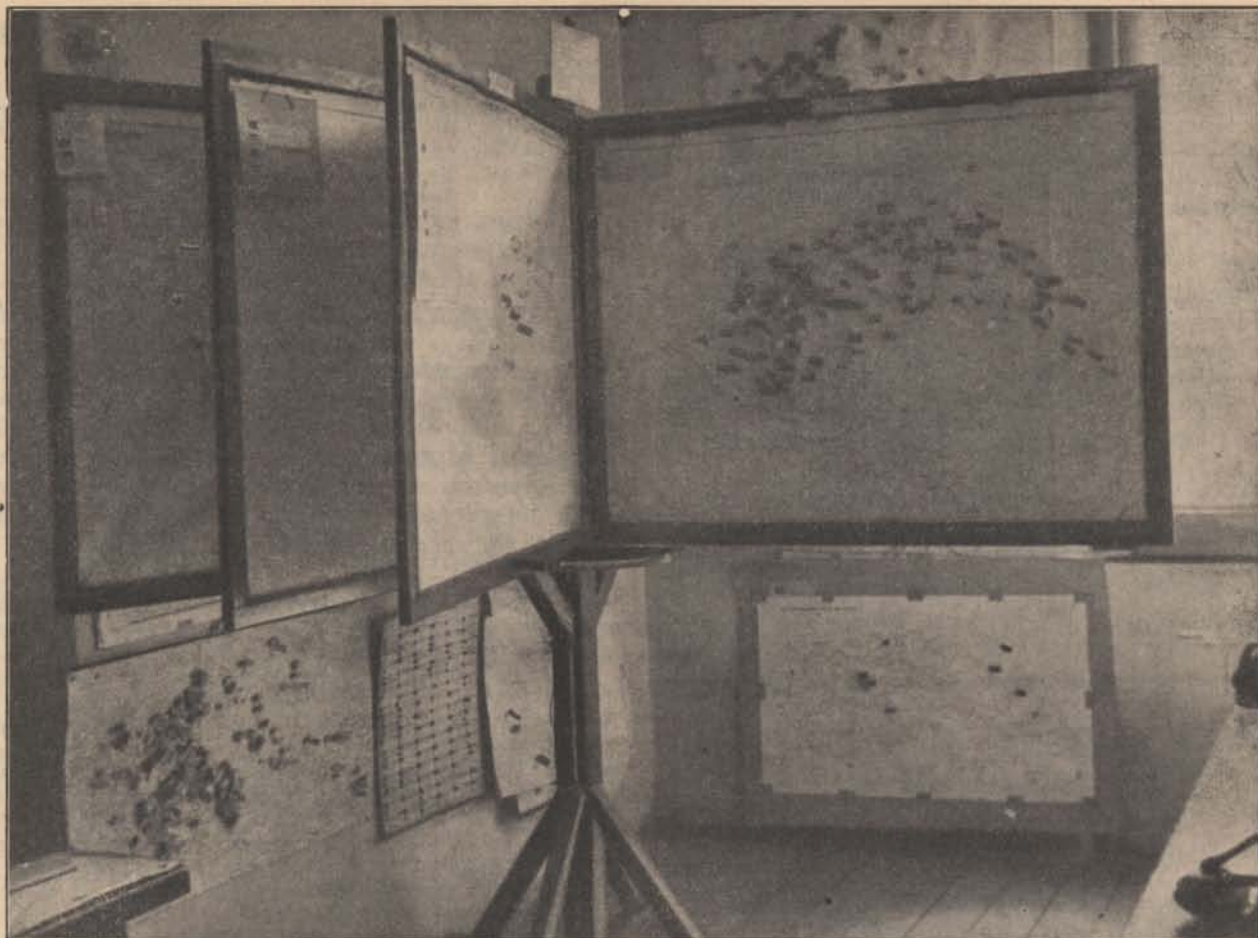
Ezekkel a közleményekkel kapcsolatban egy újabb esetről s egyben arról is óhajtok tájékoztatást adni, hogy a kiértékelő alcsoport az üldözött tettes kézrekerítésénél milyen módon segítkezik.

Az esetet és a módszereknek egyikét az alábbiakban ismertetem:

A királyhelmei őr 1939. november 2-án jelentette a hírközpontnak, hogy egy magát Krausz Ernőnek nevező egyén csalásokat követ el oly módon, hogy valamelyik mezőgazdasági gépgyár, részvénytársaság, továbbá nagyobb kereskedők megbízását színlelve, hamis megrendelő-lapokkal gazdasági gépeket és varrógépeket rendeltet és a megrendelőktől előlegként különböző összegeket csal ki.

Kérte a Nyomozati Értesítő-ben elfogandóként való közzétételét. Ez a közlemény megjelent a Nyé. 250/1939—8. tsz. alatt.

Amikor a hírközpontnak jelentett csalási esetet a kiértékelő alcsoport megkapta, a csoport, a csalás elkövetési módját táblázatos kimutatásban előjegyezte (rögzítette). Az elkövetés helyét pedig a térképen színes zászlócskával megjelölte. Ezután következett a gyanúsított bővebb személyi adatainak a csendőrségi és az Országos Bűnügyi Nyilvántartás anyagában való felkutatása, illetve megállapítása, amely adatokat a kiértékelő alcsoport Krausz Ernőről felfektetett bűnlajstromában előjegyezte.

Az elkövetés helyét a térképen színes zászlócskával jelöli az aleoport...

Mint az alábbiakból kitűnik, Krausz bűnlajstroma nem maradt üresen, annak ellenére, hogy a családokat némely helyen álnevek használatával követte el. A bűncselekmény *elkövetési módja* mindannyiszor beleilleszkedett az általunk figyelt nyilvántartási adatokba. Útját is követtük és rájöttünk, hogy Krausz Ernő a családokat az alábbi helyeken követte el:

1. Tiszakarádon, 1938. október hóban burgonyafőző rendeléssel.
2. Kisráton, 1939. szeptember 18-án vetőgép rendeléssel.
3. Baacsán, 1939. október 6-án eséplőgép rendeléssel.
4. Haranglábbon, 1939. október 20-án tengeri-darálógép rendeléssel. Nevezett ennél az esetnél a venni szándékozók előtt igazolásául Bagu András névre szóló születési anyakönyvi kivonatot és községi bizonyítványt használt, amely igazolványokat (a későbbi megállapítás szerint) Bagu András záposzonyi lakostól esalta ki azzal, hogy valamilyen állást fog neki szerezni.
5. Bodroghalmon, 1939. november 16-án Singer-varrógép rendeléssel.
6. Örösön, 1939. december 23-án Singer-varrógép rendeléssel, hol Bagu András nevet használt.
7. Perbenyiken, 1940. január 30-án vetőgép rendeléssel Bagu András név használatával.
8. Bolyon, 1940. január 29-én eke és varrógép rendeléssel Bagu András név használatával.
9. Kékesén, 1940. április 29-én szecs kavágó és borona rendeléssel Csubák István név használatá-

val. Ugyanekkor egyik sértettől szállást kért, amely alkalommal onnét Aros József névre szóló községi bejelentő lapot is elvitt.

10. Bodrogszerdahelyen, 1940. május 16-án vasgeregelye és mérleg rendeléssel, hol Aros József nevet használt.

11. Felsőbereckin, 1940. május 17-én vetőgép rendeléssel Aros József név használatával.

A felsorolt csalási esetek a beérkezett jelentések sorrendjében a Nyomozati Értesítők-ben esetről-esetre közölve lettek s így az érdekelt őrök ezekből (ahogy a jelentéseikből kitűnt) már tudtak következtetni a valódi tettes kilétére. Azonban Krauszt (Bagut, Arost) sem a Nyé, sem a Nyomozókules alapján már elfogni nem sikerült.

Amikor Krausz bűnlajstromán a csalási esetek felhalmozódtak és a térképen is a rávonatkozó zászlócskák azt mutatták, hogy a bűnöző a tevékenységeit Kárpátalján egy bizonyos területen fűzi, — nevezett kézrekerítése végett intézkedéseket tett. Körvadászat indult meg. Ezt a körvadászatot úgy képzeljük el olvasóim, hogy a körvonalon belül levő községek a bűvőhelyek, az üldözött vad pedig a tettes. Mindenki tudta, hogy Krausz mely községekben, mely környéken garázdálkodik, — benne van a körben, — és most már rajta, szűkíteni a kört, keresni, keresni a vadat! A nyomozásba bekapcsolta a polgári lakosságot is természetesen, éspedig olyképen, hogy 1940. június 27-én az összes őrök útján a községi előljáráások útján (kidoboltatással) felhívta a lakosság figyelmét a gyanúsítottira és az általa elkövetett bűncselekmények módjaira, hozzá-

fűzven, hogy ha nevezett bárhol felbukkan, a legközelebbi őrsöt értesítsék.

A körvadászatnak rövidesen meg is lett az eredménye, mert a kenézli őrs 1940. július 11-én a hírközpontnak jelentette, hogy Krauszt az őrs járőre 1940. július 11-én elfogta és a nyiregyházi kir. ügyészségnek átadta. Nevezett 20 egyén sérelmére követelt el csalást.

Ezzel az esettel kapcsolatban érdemesnek tartom megemlíteni azt is, hogy ilyen körvadászat útján eddig

95 lopás,

66 csalás és

11 különböző büncselekmény elkövetőjét sikerült már kézrekeríteni és az igazságszolgáltatás elé juttatni.

Látjuk, hogy a kiértékelő alesoport az őrsöket a nyomozásnál nemcsak használható adatok szolgáltatásával, hanem az üldözött tettes kézrekerítésénél is támogatja. Ezt azonban csak akkor teheti meg, ha az őrsök jelentenek — inkább többet, mint keveset vagy — ami a legrosszabb — semmit.

A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése.

(Folytatás.)

KARDKÖTŐ.

A tisztek részére aranyhímzésű- és az altisztek — őrmestertől fölfelé — részére ezüsthímzésű paszományyal van rendszeresítve. A lovas-állományba tartozó csendőrök részére csendőr lovassági kardkötő van rendszeresítve.

a) Tiszti kardkötő.

A derékszíjból és csatos darabokkal ellátott két hordszíjból áll.

A derékszíj 2.5 cm széles vörös szattyánbőrrel, különböző hosszúságban készül, barna fénybőrrel van bélelve. Két részből áll: a 17 cm hosszú 1 tövises, görgőcsatos csatosdarabból és a 73—78 cm hosszú, csúcsban végződő csatlékdarabból. A két darab egy 3.5 cm átmérőjű, sárgarézkarikával van összekötve. A csatlékdarabon, a csúcsos végétől 6.6 cm-re 6, sárgaréz-kapocs-szemmel ellátott tövislyuk van, amelyek egymástól 3 cm-re esnek. A csatos darabon csatcsukor és eltolható bőrcsukor is van. A karikára van az elülső hordszíz felerősítve, míg a hátulsó e mögé, a derékszíjra van ráhúzva.

A hordszíjak 2.5 cm szélesek, alsó végük hegyben végződik, vörös szattyánbőrrel készülnek, küloldalukon aranyhímzésű, hosszuközepén 2 mm széles, meggyzín-vörös fonállal átszőtt paszománnyal vannak borítva. A hordszíjak csatlékdarabjain lévő sárgarézcsatok aranyozva vannak. Az elülső hordszíz 25 cm, a hátulsó 42 cm hosszú. A hátulsó hordszíz felső vége 2.5 cm széles toható ferde csukrot képez.

A hordszíjon lévő kis sárgaréz csattal és csukorral ellátott csatosdarabok a kard beakasztására szolgálnak, mely célból a csatlékok végeit a kardhüvely karikáin áthúzzuk és a бүrүs csatba csatoljuk.

A kardkötőt a nadrág fölött akként csatoljuk a derékra, hogy az elülső hordszíz a bal felső comb mentén lelógjon úgy, hogy a hüvely a földet ne érintse; a háritóláp pedig a zubbony (dölmánv) alsó szélét érintse.

A hátsó hordszíjat pedig akként csatoljuk, hogy a kard általa is egyenletesen tartassék.

A köpeny felöltése esetén a kard markolatát a bal köpenyszeg hasítékán akként dugjuk át, hogy az, a rajta levő kardbojttal együtt kívül legyen.

b) Altiszti kardkötő.

Olyan, mint a tiszti, de a kardtartó paszományja arany helyett ezüsthímzésű.

c) Csendőr lovassági kardkötő.

Bagariaszerű felsőbőrrel készül, derékszíjból, két hordszíjból és két csatos darabból áll. A vascsatok csiszolva vannak. A derékszíz 3.3 cm széles és testméret szerint különböző hosszúságban és 7—9 tövislyukkal készül. A hordszíjak természetes színükben vannak hagyva. A hátsó hordszíz a derékszíjra van rögzítve. Az elülső hordszíz 26 cm, a hátulsó 50 cm hosszú és mindkettő függőlegesen lóg le. Egyebekben — általában — megegyezik az előbb leírt kardkötőkkel.

A kardkötőre a 19.043/eln. 5. 1921. számú H. M. rendelet és 46.866/eln. VII—c. 1932. (Ll 1. Cs. K. 1933.) számú B. M. körrendelet vonatkozik.

SZURONYBOJT.

Rendszeresítve van: a tisztek részére aranyfonalból, az altisztek részére — őrmestertől fölfelé — ezüstoffonalból és a csendőrök és próbacsendőrök részére táboribarna gyapjából készült szuronybojt. A csendőrségnél — a legénység közül — szuronybojtot kizárólag csak a gyalogosok viselnek, ezért „csendőr gyalogsági (csukott) kardbojt”-nak is nevezik.

a) Tiszti arany szuronybojt.

A szuronybojt a csukott bojtból és szalagból áll.

A bojt a rojtokkal borított magból és a gombból van összeállítva.

A mag egy tojásdad alakú puha fadarab, amely a gombig gyapotfonalakkal van bevonva, miáltal ez megfelelő gömbölyűséget nyer. A magra egy rétegben illesztett 2 mm vastag és 5 cm hosszú rojtok pamuttszínorból készülnek, amelyek egy-egy aranyfonallal vannak körülfogva.

A rojtok akként vannak alakítva, hogy a zsinórok szorosan egymáshoz illesztett és meghatározott hosszúságú hurkokat képeznek, a hurkok pedig rojttagokká vannak sodorva.

A rojtoknak erős bojttá kapcsolása céljából a hurok végén egy erős gyapotfonál van áthúzva és megfeszítve, míg az egymással kapcsolatban álló rojttagok felső végei két gyengébb minőségű ilyen fonál által lánchurkolással vannak megkötve.

A gomb mindkét oldalán 8—8 mm széles piros-fehér-zöld (nemzeti szín) színek alkalmaztatnak, amelyeket a gomb mindkét oldalán a magyar szentkorona — fényes aranyból hímézve — díszít. A nemzeti színek közül a piros és zöld piros, illetve zöld cernázott selyemből, a fehér ezüstoffonállal körülfont pamuttfonalból készülnek. A gomb hosszszélei fényes szálakkal vannak vízszintes irányban beszegve.

A szalag-illeszték helye két, a rojtoké négy sor kétszeresen sodrott aranyzsinórral van fedve.

A kétrétben fektetve 33 cm hosszú, 1.5 cm széles arany szalag a hosszirányban két fénytelen aranyfonállal van csíkozva és mindkét vége a bojtgombra van erősítve.

A bojt feneke aránysárga klottal van fedve.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

29. Kérdés. *Az őr egy, az őrállomáson lakó korcsmáros ellen ismételt feljelentést tett záróra áthágása miatt. A főszolgabírónál alkalmazott rapidíjas iktató az őr feljelentéseit nem iktatta be, hanem megsemmisítette, aminek következtében a főszolgabíró a korcsmárost nem büntette meg. Milyen büntetést követelt el az iktató?*

Válasz. Az iktató cselekménye a Btk. 398. §-ába ütköző közokirathamisítás büntette. E szakasz szerint ugyanis közokirathamisítónak kell tekinteni azt a közhivatalnokot, aki a hivatalánál fogva őrizetére bízott okiratot abból a célból, hogy valakinek jogára nézve lényeges bizonyítás megújításáért vagy megnehezítéséért, megsemmisít vagy eltitkol.

A főszolgabírónál alkalmazott rapidíjas, ha hivatali esküt tett: közhivatalnok. Ezt a tényelemet tehát tisztázottnak tekinthetjük. A másik kérdés az, hogy közokirat-e a csendőrség által tett feljelentés.

A csendőr által tett feljelentés általában nem közokirat, mert sem alakilag, sem tartalomilag nincsenek meg azok a kellékei, amelyek közhitelességűvé tehetnék. Igaz ugyan, hogy a csendőrségi feljelentés rendszerint valakinek a jogára vagy a jogviszonyára vonatkozó közlést tartalmaz, de ezt nem közhitelesen, hanem csak — mondjuk — egyéni jelentés alakjában tartalmazza, ellentétben pl. a jegyzőkönyvvel, amelyet, — ha hatóság vagy közhivatalnok a hivatali hatáskörében vette fel — az előírt alakosságai közokirattá tesznek. Ha tehát a csendőr polgári bírósághoz vagy hatósághoz intézett feljelentésében tudva valótlan dolgot jelent, enyhébb esetben felelősségét, súlyosabb esetben pedig a Btk. 471. vagy 478. §-ába ütköző hivatali visszaélést, esetleg hivatali bűnpártolást, vagy hamis vádat követ el, aszerint, hogy a valótlan jelentést milyen okból vagy céllal tette, de a cselekménye közokirathamisítássá ezen a címen nem minősíthető.

A csendőrségi feljelentésnek ez a jellege azonban nem befolyásolja azt a körülményt, hogy az ilyen feljelentés is közokirattá váljék akkor, amikor annak alapján bíróság vagy hatóság valamilyen intézkedést tesz (pl. bűnvádi vagy kihágási eljárást indít). Sőt: minthogy a csendőrség működési területén a bűnvádi és rendőri büntető eljárások túlnyomó része a csendőrség feljelentése alapján indul meg és mert ilyen esetben a csendőrségi feljelentésnek az a rendeltetése, hogy a csendőrség által észlelt és megtorlandónak tartott cselekmények vagy mulasztások az eljárásra illetékes bíróság vagy hatóság tudomására jussanak, nem kétséges, hogy — elsősorban a Btk. 398. §-ának alkalmazása szempontjából — a csendőrségi feljelentés közokiratként tekinthető, mivel a címzett közhatalósághoz stb. beérkezett. Más kérdés azután az, hogy a feljelentést a bíróság vagy hatóság a bizonyítás szempontjából miként értékeli vagy annak tartalmát mennyiben veszi figyelembe.

30. Kérdés. *Egy iparjogosítvánnyal ellátott tojáskereskedő alkalmazottakat fogad fel arra, hogy részére községről-közsére járva tojást vásároljon. Az alkalmazottait igazolvánnyal látja el, amely szerint nevezettek jogosítottak az ő részére bevásárlást eszközölni. Joga van-e ehhez a tojáskereskedőnek és az általa felfogadott személyeknek?*

Válasz. A 67.897/1923. K. M. rendelet szerint a kereskedők rendszeres üzleti tevékenységéhez tartozik az üzletkörükbé tartozó áruk bevásárlása. Az ilyen áruk bevásárlása tekintetében nincsenek arra a községről, illetőleg városra korlátozva, amelyre az iparigazolványuk szól és amelynek területén az elárúsítást rendszeresen gyakorolják, hanem a bevásárlást az árusítás helyétől függetlenül, bárhol szabadon gyakorolhatják. Eszerint tehát a tojáskereskedőnek is joga van ahhoz, hogy tojást nemcsak ott, ahol üzlete van, hanem az ország területén bárhol bevásárolhasson.

A bevásárlást a kereskedőnek nem kell személyesen eszközölnie, hanem ezt alkalmazottjaival is végeztesheti. A gyakorlat szerint azonban a bevásárlói tevékenység ügynöki munkakör, a kereskedőnek tehát a bevásárlóit, mint ügynököket be kell jelentenie az Értelmiségi Munkanélküliség Országos Kormánybiztoshoz (Budapest, V., Klotild-utca 1/c). A bevásárlók ellenőrzésénél tehát a csendőrnek a munkaadó által adott igazolványon felül azt is ellenőriznie kell, hogy az illetőt a kereskedő bejelentette-e az értelmiségi munkanélküliség kormánybiztosához; ezt legelőszérűbb a kereskedő lakóhelyén levő őr s útján ellenőriztetni. Kétes esetben meg

lehet kérdezni a kormánybiztoságot is, főként akkor, ha gyanu van arra, hogy a kereskedő a törvényes arányszámon felül alkalmaz zsidó bevásárlókat. Az 1939:IV. t.-c. 17. §-a értelmében ugyanis magánvállalatnál értelmiségi munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak között 4 alkalmazottig 1, 5–12 alkalmazottig pedig legfeljebb 2 lehet zsidó, ha pedig az értelmiségi munkakörben alkalmazottak száma 15-nél több, akkor közöttük — az ú. n. tanusítottványosokkal együtt — legfeljebb 15% zsidó lehet. Megjegyezzük azonban, hogy az ügynökökre a kereskedelemügyi miniszter az idézett törvény 17. §. utolsó bekezdése értelmében kivételt engedélyezhet. Ha tehát a kereskedő esetleg ilyen kivételes engedélyre hivatkozik, fel kell szólítani, hogy mutassa fel az erre vonatkozó kereskedelemügyi miniszteri rendeletet.

Nem tekinthető alkalmazottnak a kereskedő szülője, házastársa és gyermeke, ha nem kapnak rendes illetményt. Ezeket nem kell az értelmiségi munkanélküliség kormánybiztosához bejelenteni, ezek tehát a kereskedők részére külön engedély nélkül is végezhetnek bevásárlásokat. Más rokonokra ez a mentesség nem terjed ki.

31. Kérdés. *Árdrágító visszaélés miatt folytatott nyomozás során milyen minőségben kell kikérdezni azt, aki a közszükségleti cikket a hatóságilag megállapított legmagasabb árnál magasabb áron megvásárolta?*

Válasz. A vásárlók között különbséget kell tenni aszerint, hogy a megvásárlás milyen célból történt. Az, aki közszükségleti cikket nyereséggel való továbbadás végett vásárol meg a hatóságilag megállapítottnál magasabb áron, az 1920:XV. t.-c. 1. §-ába ütköző ártullépés vétségét követi el, őt tehát gyanúsítottként kell kikérdezni és feljelenteni.

Saját célra, vagyis a közvetlen fogyasztás céljára történő ilyen vásárlás nem büntetendő cselekmény. Ha tehát pl. a háziasszony a saját szükségletére a hatóságilag megállapított árnál magasabb áron vásárol húst vagy kenyeret, csak az eladó követ el büntetendő cselekményt, a háziasszony nem. Ugyanekkor nem büntetendő a háziasszony akkor sem, ha az ilyen áron vásárolt cikket rokonainak vagy ismerőseinek ugyanolyan ártért, amennyiért ő vásárolta, szíveségből továbbadja, de ha már drágábban adja tovább, a fentemlített vétséget ő is elköveti.

Azt, aki a saját szükségletére vásárolt, természetesen csak tanuként lehet kikérdezni; sértettként csak akkor, ha ő tett feljelentést. Ha a vásárló nem tett feljelentést, akkor a cselekménynek személy szerint nincs sértettje, de ez a nyomozás lefolytatását és a gyanúsított feljelentését nem befolyásolja, mert az államnak azon a közérdekén is sérelem esett, hogy a közszükségleti cikkek árai tiltott nyereszkesedések következtében indokolatlanul ne emelkedjenek.

A vásárló rendszerint nem szokott tanuként jelentkezni, sőt sok esetben le is tagadja, hogy a cikket a megállapítottnál magasabb áron vásárolta. Ennek rendszerint az az oka, hogy maga is büntetéstől fél; ilyen esetben a csendőrnek fel kell őt világosítani, hogy a cselekménye nem büntetendő és hogy a közérdeknek tesz szolgálatot akkor, ha az árdrágítók felelősségrevonását elősegíti. De lehet, hogy a magánvásárló az eljárás kellemetlenségeitől, megidéztetésétől stb. fél, vagy pedig — különösen áruhiány esetében — attól tart, hogy a kereskedő nem fogja őt többé árval ellátni, ha ellene tanuskodik. Ilyen esetben az árdrágítókat csak ügyes B. egyének igénybevételével, vagy pedig tettenkapással lehet leleplezni.

32. Kérdés. *Az orvost beteghez hívják, ő azonban kijelenti, hogy addig nem megy el és a beteget nem gyógykezeli, amíg az előző gyógykezelés tiszteletdíját meg nem fizetik. Joga-e az orvos eljárása?*

Válasz. A Kbt. 94. §-a csak a hatósági orvosokat kötelezi arra, hogy a hivatalos alkalmazatásukkal járó orvosi tennivalókat elvégezzék. Magánorvos csak három esetben köteles orvosi segínyt nyújtani. Ezek: 1. az elsősegély, 2. életveszély és 3. járvány esete.

A közegészségügyi törvény (1876:XIV. t.-c.) 39. §-a szerint: „Rögtöni balesetek, valamint gyanítható tetszhalál alkalmával a segélynyújtás mindenkinek, ki ehhez tettel vagy tanácsal járulni képes, kötelességében áll.” Eszerint tehát nemcsak az orvos, hanem mindenki kötelezve van arra, hogy balesetek alkalmával a lehetőség szerint elsősegélyt nyújtson, a különbség csak az, hogy ha nem orvos tagadja meg a segélynyújtást, emiatt őt nem lehet megbüntetni, míg

az orvos a Kbt. 93. §-ába ütköző kihágás miatt megbüntethető.

Életveszély alatt olyan helyzetet értünk, amelyben a beteg vagy megsérült személy azonnali közbelépés, segítség vagy esetleg szorosság véletlen nélkül az életét előreláthatóan elveszti vagy komolyan kockáztatja. Azt, hogy milyen beteg vagy sérült személy van életveszélyben, mindig csak az eset körülményei szerint lehet megítélni. Ha a beteg az azonnali orvosi segítség megtagadása miatt meghalt, az orvost büntetőjogi felelősség terheli.

Járvány idején a Kbk. 95. §-a kötelezi az orvost szolgálatának, illetőleg orvosi tevékenységének folytatására.

E jogszabályokon kívül nincs rendelkezés, amely az orvost magányakorlatának folytatására, illetőleg arra kötelezné, hogy mindenkit, aki hozzá fordul, gyógykezeljen. Az orvosi díjazás mértéke szabad egyezkedés tárgya; ha nem sikerül megegyezésre jutni, az orvos nem gyógykezel a beteget akkor sem, ha a beteg ehhez ragaszkodik. Természetes, hogy az orvos akkor is megszüntetheti a gyógykezelést, ha orvosi munkájának megállapodott ellenértékét nem fizetik meg, mert ingyen nem köteles senkinek semmiféle munkát végezni.

De lehetnek más okok is, amelyek miatt a magánorvos a beteg gyógykezelését megtagadhatja. Így pl. ha az orvos tevékenységét törvénybe ütköző vagy tisztességtelen célra kívánják igénybevenni, ha orvosi tanácsait és utasításait nem követik, vagyis, ha működésének eredményességét megüsitják, ha a beteg vagy környezete az orvos ellen durva sértést követ el, ha a kezelőorvos arról értesül, hogy a magánbetegéhez sürgős szükség nélkül és anélkül, hogy őt értesítették volna, más orvost hívtak stb. Vagyis az orvosi karnak általánosságban kötelessége ugyan, hogy a hozzáfutó betegeknek segítsen, de ez az általános kötelezettség nem fosztja meg az orvost attól az egyéni jogától, hogy maga ítélhesse meg, hogy mikor van alapos oka arra, hogy a gyógykezelés elől kitérjen.

KÖNYVISMERTETÉS.

A 85-ik gyalogezred története 1914—1918. Írta: *vitéz Pávai Mátyás Sándor* ny. altábornagy. A világháború eseményeivel foglalkozó kül- és belföldi irodalom számos értékét ismerjük, ezt a könyvet azok legjobbjai közé kell sorolnunk. Első megállapításunk: a katonát ismerjük-e el a szerzőben elsősorban, vagy az íróember előtt hajtsuk-e meg elismerésünk zászlaját? Jobban esik, ha a melegszívű embert vesszük észre először, azt, aki úgy ír bajtársairól, a bajtársak összességéről, ezredéről és a pótzászlóaljról, amint apa a nagyon szeretett családjáról. Ha a katonát tekintjük a szerzőben, akkor büszkén említjük azt a pompás rendszerességet, amellyel ezt a hatalmas munkát összeállította. A szerkezet, a stílus pedig a született író dícséri. Valóban a katona-történetírás egy legszebb darabját alkotta a szerző, aki maga résztvett a 85-ik ezred dicsőséges harcaiban, aki parancsnok volt a háború után, a legnehezebb időkben az ezred pótzászlóaljának s aki rendkívül nagy értékű, úgy látjuk, párját ritkító szép forrásmunkákat gyűjtött össze, illetve juttatott a Hadimúzeumnak s ezzel az utókor számára megmentette azokat. Hálás lehet az ezred minden tagja szerzőnek ezért a könyvéért, hálás lehet a történelemírás is. A csendőrség is hálás azokért az elismerésekért, amelyeket a könyvben olvashatunk.

Felemelő érzés a könyvet olvasni; leperreg előttünk az öt háborús év sok dicsőséges és nehéz harca, látjuk a magyar katonát abban a dicsőségben, amely megilleti őt a nemzetek katonái sorában. Nincs még írás, amely ennyire izgalmas, szép és értékes képe volna egy csapattest történetének. (Kiadta: Stádium Rt. Budapest, V., Honvéd-u. 10.)

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Papp György alhadnagy (VII. ker.), 1907—1937-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emlékét!

HIREK

Honvédségi Közlöny. Személyes ügyek. 35. szám. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával **vitéz Sárny Ferenc** tábornokot, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettesét ezen szolgálati állása alól **felmenteni és fogadtatásig szabadsgólni, dr. vitéz Damasy Farkas** ezredet a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyetteséül, **vitéz Temesváry Endre** ezredet, a m. kir. honvédelmi minisztérium 20. osztályának vezetőjéül **kinevezni** méltóztatott. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben **áthelyezte: Elekes Rezső** ezredet Szegedről Debrecenbe, **vitéz Balázs-Piri Gyula** alezredet Szombathelyről Székesfehérvárra, **Pintér Sándor** alezredet Kolozsvárról Szegedre, **dr. Toldi Árpád** őrnagyot Szentendréről Kolozsvárra, **Török Dezső** őrnagyot Szombathelyről Budapestre, **vitéz Bátor Gyula** alezredet Marosvásárhelyről Ujvidékre, **Zámbory Árpád** alezredet Budapestről Zomborba, **Fejér Károly** őrnagyot Sepsiszentgyörgyről Marosvásárhelyre, **Kass József** őrnagyot Győről Zomborba, **Zalászy Ferenc** őrnagyot Bajáról Szabadkára, **Torbágyi József** századost Szombathelyről Muraszombatba, **dr. vitéz Kovács Jenő II.** főhadnagyot Szombathelyről Ujvidékre, **Komáromy László** főhadnagyot Makóról Kecskemétre, **dr. Körössy Zoltán** főhadnagyot Nagyváradról Mohácsra, **Mogyoróssy Elek** főhadnagyot Kecskemétről Zentára, **dr. Polgár Barna** főhadnagyot Debrecenből Szombathelyre, **kinevezte: vitéz Szilasy László** alezredet a m. kir. csendőrség felügyelőjének ideiglenes segéd tisztjéül, **dr. Dobolyi Lajos** őrnagyot a szombathelyi őrsparancsnok-iskola parancsnokául, **Utczás Mihály** főhadnagyot a győri szárny ideiglenes parancsnokául, **Perjéssy György** hadnagyot a győri szárny ideiglenes parancsnokhelyetteséül, **beosztotta: Rezső-házy Boldizsár** alezredet előadótisztül a honvédelmi minisztérium 20. osztályába, **nemes nagyiványi Fekete László** őrnagyot a nagyváradi 2. szárny parancsnokául, **Nyitrai Agoston** főhadnagyot a nagyváradi 1. szárny parancsnok-helyetteséül, **felmentette: Bodoky László** alezredet, a székesfehérvári II. kerület parancsnok-helyettesét ezen szolgálati állása alól.

Honvédségi Közlöny. Szabályrendeletek. 36. szám. Rendfokozati elnevezések megváltoztatása.

Csendőrtiszti tanfolyam. A csendőrcsapattiszti próbaszolgálatra felvett 80 tartalékos honvédtiszt, tisztjelölt és karpaszományos részére június 23-ával Budapesten a csendőrtiszti tanfolyamok keretében tanfolyam nyílt meg.

A tanfolyam tanárai: *vitéz Szabadhegyi Ferenc* ezredes, a tiszti tanfolyamok parancsnoka, *Olchváry-Milviusz Attila*, *Nemesmonostory Jenő* és *Czeglédy Jenő* alezredek, *Nemes Táncoz Ferenc* főhadnagy.

A tanfolyam rendkívüli tanárai: *vitéz Czigány József* őrnagy, *dr. vitéz Székely Frigyes*, *Bartos Ödön* és *Sörényi István* századosok, *Mondok István* és *dr. Németh László* főhadnagy, *Eperjessy István* g. őrnagy, *dr. Varga Kálmán* állatorvos százados, *dr. Orsos Ferenc* r. egyet. tanár.

A tanfolyam hallgatói. Tart. főhadnagyok: *dr. Horváth Zoltán*, *dr. Gyárfás Sándor*, *dr. Pethő Ferenc*, *dr. Spett Ferenc*, *dr. Várhelyi Ernő* Tibor.

Tart. hadnagyok: *dr. Konetsny Aladár*, *dr. Drégelyi Béla*, *dr. Csik Diodor*, *dr. Práter Gyula*, *dr. Szigeti Jenő*, *dr. Zsembery Tibor*, *dr. Benedek Emil*, *dr. Szőke József*, *dr. Holládi Ernő*, *dr. Kara László*, *dr. Jolsvay József*, *dr. Csethe Miklós*, *dr. vitéz Toldy-Hantai Elemér*, *dr. Darányi János*, *dr. Csoknyai Ernő*, *dr. Szabolcs József*, *Botond István*, *dr. Simon István*, *Milassin György*, *dr. Kerekes László*, *dr. Radó Endre*.

Tart. zászlósok: dr. Oláh Dezső, dr. Pálos Jenő, Csergő Endre, dr. Klim László, dr. Bucz Károly, nemes kézdivásárhelyi Nagy Lajos Zsombor, Dávid Sándor, Mátyás László, Mucsi István, Szelevényi Tibor, Szél Ferenc, Szenté László, Bakó László, Vásárhelyi József, dr. Jani István, dr. Kontra Imre, Olé Gyula, dr. Sándor Pál, Tóth István, dr. vitéz Vitézy László, dr. Zongor László, dr. Csongor János, dr. Katona Lajos, dr. Scholze Albin, dr. Szabellédy László, dr. Gönczi László, dr. Lánicz Imre, dr. Tamás Gyula, dr. Bendák Endre, dr. Kun Béla, dr. Kodrik Mihály, Jánossy Pál, Szathmáry Károly, dr. Zsoldos László, dr. Papp Zoltán, dr. Balogh János, dr. Gyurkovics Béla, dr. Fuszenecker István, Deme Lajos, dr. Kiss László, Roskó Gyula János, dr. Véry Endre, dr. Vogel József, Felegyházy-Megyesy Agoston, dr. Vecsei István, dr. Pálffy László, dr. Lesi Károly, dr. Vendégh László, Vincze Sándor, dr. Horváth Sándor.

Hadapród őrm.: dr. Miklós Zoltán, Heves József, dr. Rektor Béla, Kazamér Béla.

Rádióelőadás. Július 30-án Dienes Andor g. főhadnagy igen érdekes, nagyszerű előadást tartott a budapesti I. műsorban „A testőrfrók és a Magyar Tudományos Akadémia eszméje” címen.

A belügyminiszter úr segélye vitéz Bőjtke Péter alhadnagy árvái részére. A m. kir. belügyminiszter úr az egyik budapesti mozgófényképüzem terhére vitéz Bőjtke Péter alhadnagy hat árvája részére — az illetményszerű neveltetési járulékon felül — fejenként és havonként 30 pengő részeltetést utalt ki rendkívüli neveltetési segélyként. A segélyt az árvák nagykorúságukig fogják élvezni. Megjegyezzük, hogy a belügyminiszter úrnak ez az intézkedése egészen kivételes és nem nyújt lehetőséget hasonló segélyeknek ezután való kiutalására annál kevésbbé, mert mozgófényképüzemek terhére részeltetés kiutalása nem mindig lehetséges, hanem csak olyankor, amikor már kiutalt ilyen részeltetések valamilyen okból felszabadulnak és újabb kiutalásra rendelkezésre állanak. Egy most véletlenül kínálkozott ilyen alkalommat használt fel a belügyminiszter úr az árvák megsegítésére, amellyel a csendőrség egy érdemes tagjának emlékének át az egész testület iránt való jóindulatú gondoskodásának újabb tanujelét adta.

Visszatért területek őrsi részére újabban a következők küldtek be nélkülözhető „Csendőrségi Lapok”-at: vitéz Balázs-Piri Gyula alezredes, Szombathely, Perényi Géza alezredes, Barcsi-Gábor Lajos tiszthelyettes, Budapest, Kürti Gergely tiszthelyettes és Nagy Sándor őrmester Kolozsvár.

Számvivő altiszti tanfolyam. 1941 augusztus 25-én Budapesten, a csendőrlaktanyában, számvivő altiszti tanfolyam veszi kezdetét Czeplédy Jenő alezredes parancsnoksága alatt. A tanfolyamnak 40 hallgatója van és 4 hónapig tart. A tanfolyam tanárai: vitéz Bódy Vilmos g. őrnagy, aki egyúttal a tanfolyam tanulmányi vezetője, nemes Varga László g. őrnagy, nemes medzihradnei Medzihradszky Aladár, Ősz György, Kormos Kálmán g. századosok és Argay Ferenc g. főhadnagy. A katonai kiképzést dr. Bóna Zoltán főhadnagy vezeti.

Vitéz Bőjtke Péter árvái részére a *Vitézek Lapja* gyűjtésén a következő adományok érkeztek: dr. vitéz Papházay F. min. s. titkár Budapest, 25 P, vitéz Antal János keresk. tanácsos Budapest, 10 P, Élesztőelosztók csoportja Budapest, 20 P, vitéz Ács József hadirokkant Budapest, 3 P, Egyesült szörme-kereskedelmi Rt. Budapest, 30 P, báró vitéz Szurmay Sándor ny. honvédelmi miniszter Mátyásföld, 30 P, dr. vitéz Sövényházi Ágost egy. tanárség Budapest, 20 P, vitéz Dalmy József Debrecen, 10 P, vitéz Szalay Károly vendéglős Budapest-Nagyvásártelep, 20 P.

A CSENDŐRSÉGI LAPOK KÖNYVTÁRA 8. kötetét valamennyi őrs- és tanalakat parancsnoksághoz kiszállítottuk e hó első felében. Anyaga: az őrs-gazdászattal kapcsolatos fontosabb tudnivalói és az illetményekről tájékoztató. Meggyőződésünk, hogy jó hasznát veszik bajtársaink. Mint az eddigi köteteket, ezt is a jándékul adjuk bajtársainknak. Rövidesen megjelenik a 9. és 10. kötet. Előbbi a csendőr és a katona életéből vett események mulattató leírásait, utóbbi bűnügyi érdekességeket, apróságokat tartalmaz. Olvassuk ezeket a köteteket, jó és hasznos olvasmányok azok.

Új rendfokozati elnevezések. A 35. Honvédségi Közlönyben közzétett 50.000/eln. H. M.—1941. számú körrendelettel a Szolgálati Szabályzat I. Részének új 1. számú mellékletét kiadták. Ez több változást tar-

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Universal permetezők

Felvilágosítások: MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.T.

Agrárglobus

BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-KÖRÚT 12. • Tel.: 126-681.

KIS-CONTINENTAL

HORDOZHATÓ TÁSKAIRÓGÉP

12 havi részletre

P 230.—

CSENDŐRBOLT-nál. Budapest, XII. Böszörményi-út 19/a.

talmaz az állománycsoportokra és a rendfokozati elnevezésekre. Az utóbbiakból néhányat közlünk, főleg nyugállományú bajtársaink tájékoztatása végett, tényleges bajtársaink a Csendőrségi Közlönyből olvasni fogják. A tábornoki karban megszűnt a gyalogsági- (lovassági) tábornok, illetve a tábornoszernagy elnevezés, — az új elnevezés helyett vezér ezredes, a tábornok helyett vezérőrnagy. A tiszthelyettesi rendfokozat helyett főtörzsőrmester van. Írásban és szolgálati szóbeli érintkezésnél használni kell az állománycsoport megjelölést, pl.: hadbiztos ezredes, gazdasági főhadnagy, orvos zászlós. A csendőrségnél a legénységi rendfokozati elnevezésre nézve később történik intézkedés.

Csendőrségi Közlöny, Szabályrendeletek. 30. szám. Munkafegyelem biztosítása. Mozgási szabadságnak a riasztás tartama alatti korlátozása. Cs. Kijelentőlapok beszerzése. Terményfeleslegék igénybevitelével kapcsolatosan kirendelt csendőrségi karhatalom után felmerült költségek elszámolása. Vezényeltetési pótdíj illetékessége és felszámítása. Mezőgazdasági terményeknek tűzveszély elleni védelme. **31. szám.** Öltözeti táblázat a m. kir. csendőrség számára. Csendőr gyalogsági karddal való ellátás. Dunaszerdahelyi szárnyparancsnokság áthelyezése Komáromba. Vadászati tilalmi idők megállapítása.

Dicséreték. A m. kir. székesfehérvári II. honvéd hadtest parancsnoka a székesfehérvári II. kerület állományába tartozó vitéz **Fekete Gyula** őrmesternek, mint a hadtest kémelhárító osztályához vezényelt csendőr nyomozónak, sokoldalú és nagy szaktudást igénylő szolgálatának kiváló tudással és hasonló eredménnyel, az átlagot messze felülmúló szorgalmával való ellátásáért **okirati dicsérel elismerését** fejezte ki. A m. kir. pécsi II. honvéd gyalogdandár parancsnoka a pécsi IV. kerület állományába tartozó **Mészáros József II.** törzsőrmestert, **Huszár Ferenc II., Kalácsi István és Koppányi József** csendőröket, a „Baranyai Háromszög” felszabadítása alkalmával az átlagon felül kifejtett kiváló kötelességteljesítésükért **Dandárparancsnoki elismerésben** részesítette. A m. kir. 19. honvéd dandárparancsnokság **Titkos József** törzsőrmestert, **Varga László** őrmestert, **Katona János** és **Balla István** csendőrt, mint a miskolci VII. kerület állományából a dandárparancsnoksághoz beosztott tábori csendőröket, a szerbek által 1918-ban elrabolt Délvidék

hadműveletekkel végrehajtott felszabadítása és újból birtokbavétele alkalmával a hadrakelt dandár kötelékében, a jugoszláv hadsereg és a szerb csetnikekkel vívott kemény részletharcokban tanúsított önfeláldozó és vitéz magatartásukért dandárparancsnoki **okirati dicsérel elismerésben** részesítette. A pécsi IV. kerület parancsnoka **Kenyeres Miklós** őrmestert **okiratiilag megdicsérelte**, mert egy kápolnában adakozás céljából elhelyezett persely tartalmából hosszabb időn át történt lopások tettesét, önbuzgalomból, szolgálaton kívül a kápolnában elrejtözve több éjjeli és nappali időn át fáradságot nem ismerve napi 12—16 órában keresztül tartott igen fárasztó leszállás eredményeként kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta, **Soós Péter** prb. csendőrt pedig ugyanazért nyilvánosan megdicsérelte. A szegedi V. kerület parancsnoka **J. Kiss Sándor** tiszthelyettes, mert mint őrsparancsnok egyik szomszédos őrskerületben elkövetett, de kiderítetlenül maradt betöréses lopás tetteseit nagy szakértelemmel és kitartással megállapította, **Pákozdi Gyula** őrmestert, mert az 1941. évi dunai árvízvédelmi szolgálat, az előntött területeken lakók személye és vagyontárgyainak megmentése terén az átlagos kötelességteljesítést meghaladó buzgalommal igen értékes és hasznos tevékenységet fejtett ki, **okirati dicsérel elismerésben**, **Babos István** őrmestert, mert az 1941. évi dunai árvízvédelmi szolgálat alkalmával, az előntött területen lakók személye és vagyontárgyainak megmentése terén az átlagos kötelességteljesítést meghaladó buzgalommal igen értékes és hasznos tevékenységet fejtett ki, nyilvános dicsérel elismerésben részesítette.

Csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok.
A budapesti I. kerületben: **Lőrinc András** eső. 5 P, **Lőrinc András** eső., **Bori János** prbeső. együtt 10 P, **Lovász István** törm., **Mráz András** eső. együtt 5 P, **Nagy-tétényi** őrs tagjai **5 P**, **Horváth János I. eső.**, **Illés József** prbeső. együtt 14 P 32 f.; a székesfehérvári II. kerületben: **Tóth József I. törm.**, **Bertalan József** prbeső. egyenkint 70 f., **Fehér István** őrm. 1 P 66 f., **Vámosi Hugó** törm., **Sziget János** prbeső. együtt 5 P, **Abai István** törm., **Vavrik Károly** prbeső. egyenkint 4 P 97 f., **Réthy György** eső., **Sturm Kálmán** prbeső. egyenkint 6 P 88 f., **Szabó Károly III. őrm.**, **Herceg Ferenc** eső. egyenkint 12 P 35 f., **Cseresnyés György** törm. 7 P 45 f., **Szántó László**, **Szabó László** eső. egyenkint 5 P 90 f., **Kovács Jenő** őrm., **Mujzer Márton** prbeső. egyenkint 7 P 06 f., **Szabó József IV. törm.**, **Inczédi Lajos** eső., **Fodor Lajos**, **Puskás József** eső. egyenkint 2 P 50 f., **Herceg Mátyás** őrm. 5 P, **Zsámbok János** törm. 10 P; a szombathelyi III. kerületben: **Kiss Lajos III. törm.**, **Szili Dénes** eső. együtt 5 P, **Takács János I. thts.**, **Rátkai Ignác** eső. együtt 5 P, **Balogh János thts.**, **Gáspár**

MAGYAR-SIEMENS-SCHÜCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-kri 36 Tel.: 120-739

A világhírű **NIFE** akkumulátorokat és szárazelemeket gyártja:
NIFE akkumulátor és villamossági rt.
Budapest, IX ker., Vaskapu-utca 20. szám.

FOTO-AMATŐRÖK!
SOLTI GIZELLA

új fotószaküzletében, Károly-körút 3/a.

Márkás gép, márka film és tökéletes kidolgozás

Irógép eladás. — Optika.

Epilca
Ez a mi Irógépünk
Dezérképoiselet:
Bálint Sarolta
Budapest, Erzsébet krt 43. Tel.: 422-123.

Elsőrangú kivitel, nagy teljesítő képesség, méltányos ár.

A m. kir. csendőrség részére kedvezményes fizetési feltételek. Kérje a gép díjtalan bemutatását.

„PATYOLAT“
KÉZMOSÓSZERREL mossuk kezeinket!
Minden nehezen lemosó piszok könnyen lemosható. Kátrány, szurok, olajfésék stb. Kés finomságát elősegíti. Szabaddal-masva, törv. védve. Ára 20 és 26 fillér. Kapható minden ünetben. Kérjük! **PATYOLAT VEGYIPAR**
BUDAPEST, II. GÖRGEY ARTUR-UTCA 26. Telefon: 867 405.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, vi., Teréz-kri 4. Tel.: 118-194

József cső. együtt 17 P 22 f., Balaton Károly, Baksi István törm. együtt 6 P 29 f., Kiss István I. cső., Sólyom Géza prbeső. együtt 12 P 75 f., Kovács Lajos V. thts., Fenyvesi István őrm. együtt 1 P 66 f., Pálmai Péter thts., Havasi János, Kondor Lajos cső., Békefi János törm., Kereszturi Ferenc, Dani Ferenc prbeső., Imre László őrm., Szöllösi Sándor cső. együtt 8 P 40 f., Kardos Ferenc őrm. 1 P 66 f.; *a pécsi IV. kerületben:* Kálmán Imre törm., Mohácsi Lajos cső. együtt 14 P 91 f., Orbán Lajos thts. 1 P 58 f., Pinczés Mihály törm. 14 P 90 f.; *a szegedi V. kerületben:* Fekete János, Bor József cső. együtt 3 P 96 f., Demeter Imre thts. 5 P, Pálkovics László, Döbrentei Sándor prbeső. együtt 5 P, Kárpáti Marián törm., Mocsári Demeter cső. együtt 5 P, Szabó Lajos II. őrm., Szilágyi József cső. együtt 4 P 08 f., Hénes Imre, Mocsári Demeter cső. együtt 20 P, Hénes Imre cső 3 P 47 f., Nedves György, Fodor Mihály cső. együtt 2 P 50 f., Tóth András, Libor Lajos prbeső. együtt 5 P, Szabó Antal V. nt. őrm., Fürjes Ferenc őrm. együtt 15 P, Abafalvi Imre törm., Engi Antal cső. együtt 6 P 43 f., Fehér Mihály törm., Pusztai László cső. együtt 2 P 50 f., Igaz Lajos őrm., Kelemen István cső. együtt 22 P 26 f., Stefán Péter nt. őrm., Varsányi Imre cső. együtt 1 P 20 f., Kiss Ferenc törm., Molnár József prbeső. együtt 1 P 86 f., Szendrő Imre törm., Balogh András cső. együtt 19 P 90 f.; *a debreceni VI. kerületben:* Sasfalvy Károly, Gyergyószegi Miklós őrm. együtt 4 P, Tallódi József tiszth., Csipai Miklós prbeső. együtt 5 P; *a miskolci VII. kerületben:* Biró Balázs törm., Pál Imre cső. együtt 20 P 35 f., Biró Balázs törm., Lovas Ferenc őrm. együtt 5 P 24 f., Csapó József thts., Gyöpös Gyula őrm. együtt 44 P 70 f., Bánóczy János thts., Kiss János prbeső. együtt 14 P 90 f.; *a kolozsvári IX. kerületben:* Sipos Illés őrm., Pongyánszki Gyula prbeső. együtt 9 p 94 f.; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Kovács Ferenc IV., Marosi András cső. együtt 20 P, Takács Gyula őrm., Fenyves Lajos törm., Lengyel József, Gyurkó László cső. egyenkint 10 P, Leitner Ignác prbeső. 20 P, Gál János cső. 20 P, Kovács Béla cső., Gerencsér Lajos prbeső. együtt 20 P, Tornyi Antal őrm., Molnár Imre prbeső. együtt 20 P, Kovács Ferenc, Marosi András cső. együtt 20 P, Lengyel József cső. 20 P, Juhász Barnabás prbeső. 10 P, Gyurkó László cső. 10 P. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

SZOLGÁLATI KÖNYVEKET HOL LEHET MEGRENDELNI? Gyakran fordulnak hozzánk bajtársaink különféle szolgálati könyvek megrendelésével. Tájékoztatásul közöljük, hogy a leggyakrabban keresett szolgálati könyveket az alábbi helyeken lehet megrendelni:

Szolgálati Utasítás a m. kir. csendőrség számára (Szut); és

Próbaesendőrök tankönyve (6 füzet) szerkesztőségünkben, a külön közleményünkben ismertett módon;

Csendőr Btk. I. és II. kötete: Stádium Sajtóvállalat Rt. Budapest, VI., Rózsa-u. 111.;

Honvédségi szolgálati könyvek: Szolgálati Szabályzat, Gyak. Szabályzat (E-alap), Lőutasítás, stb. Stádium Sajtóvállalat Rt., Honv. szolgálati könyvosztály Budapest, VI., Rózsa-u. 111.

Szolgálati könyvek

magánrendeléseinek lebonyolításával a Csendőrségi Lapok szerkesztőségét bízták meg.*

Közöljük bajtársainkkal, hogy ezidőszereint a
Próbacsendőrök Tankönyve
és a

Szervezeti és Szolgálati Utasítás (Szut.)
van raktáron készletben.

Előbbi 6 füzetből áll és pedig:
Szolgálati szabályzat I. rész, (kivonat);
Büntető törvénykönyv, (kivonat);
Kihágásokat megállapító törvények és rendeletek (Törvényes rendelkezések gyűjteménye),

Az őrszolgálatkezelési utasítás, közigazgatási határozmányok, illetményszabályok és a ruhagazdálkodási utasítás, (kivonatok),

a bűnügyi nyomozás,
a magyar történelem.

Ennek a könyvnek az ára: 4.— P.
Egyes füzetek nem rendelhető!

A Szervezeti és Szolgálati Utasítás az igen sok helyesbítés miatt már nehezen használható, eddigi Szut.-nak az új (után-)nyomása.

Ennek a könyvnek az ára: 2.20 P.

Ezeket a könyveket csak a pénz egyidejű beküldése mellett lehet nálunk megrendelni. Más rendelést nem vehetünk figyelembe. A pénzt bianco csekklapon (25.342. csekkszámú, számlatulajdonos: Csendőrségi Lapok) kérjük beküldeni és a csekklap hátlapján a rendelő pontos címét (név és rendfokozat, állomáshely és utolsó posta) kérjük feltüntetni.

Egy csekklapon többen is rendelhetnek.
A rendelést postafordultával szállítjuk.

* L! az 1941 március 15-i 11/1941. számú Csendőrségi Közönyben közzétett 581.528/20.—1941. H. M. rendeletet.

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZATI SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.
FELSZERELÉSI CIKKEK TELEFONSZÁM: 8-19
URI SZABÓSÁG A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Az O. R. l. megbizottja. — A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Mi Ideal és Erika Irógépet.

bel- és külföldi **KERÉKPÁROKAT, MOTORKERÉKPÁRT,** a hírneves **NAUMANN-féle VARROGÉPET**

ORION

lémművek rt-nál vásárolunk.

KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-utca 49.

Megbízható bevásárlási forrás, kedvező feltételek.

Bélyegzők, vésnői munkák, zománcablák

LIPTAY ISTVÁN

Magyarország első képesített bélyegző készítője, Budapest, VI., Teréz-kr. 3. Baross szövetség tagja.

MAGYAR PAPIR- ÉS IRÓSZER SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08, 12-96-76

KERÉKPÁR, fegyver, pisztolyok, lőszer, sportellkek megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett puskaműves. Kedvező fizetési feltételek. A csendőrök elismert bevásárlási helye. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.**

Új lakásrendelet jelent meg az augusztus 1-i Budapesti Közlönyben, olvasóink figyelmébe ajánljuk. A Budapesti Közlöny községeiben a jegyzői hivatalban megtekinthető.

A visszafoglalt délvidéki területen tényleges szolgálatot teljesítő volt jugoszláv közszolgálati alkalmazottak, továbbá a volt jugoszláv nyugdíjasok, özvegyek és árvák, valamint hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák átmeneti járandóságainak utalványozása tárgyában kiadott 1960/1941. P. M. sz. pénzügyminiszteri rendelet közli a *Budapesti Közlöny 1941. évi 169. száma*.

Ki tud róla? A nagybányai m. kir. postahivatal felkéri *Kozma István* csendőr őrmestert (vagy aki tud róla), hogy címét a postahivatallal sürgősen közölje. *Kákonyi Gergelyt*, aki 1917-ben a gyimesfelsőlaki őrsön mint őrmester teljesített szolgálatot, keresi Tankó Kálmán egyetemi hallgató, Gyimesbükk, Csík megye. Aki tud valamit nevezettről, közölje azt a megadott címen.

Szerkesztőségi tisztviselő, jó kézírással, gépirással, német-francia-olasz nyelvismerettel, délutáni állást keres. Esetleg saját géppel. Szíves megkeresések 9-10 óra közötti távbeszélőn 143-448. számon.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. thts. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK.

Új szakaszparancsnok. A szombathelyi III. kerület állományába tartozó Váradi Zsigmond alhadnagy a szakaszparancsnoki teendők ellátásával megbízott.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: Soós János I. törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a szombathelyi III. kerületben: Horváth Lajos VI. tiszthelyettes őrsparancsnokká; a marosvásárhelyi X. kerületben: Halász János tiszthelyettes őrsparancsnokká, Mike József törzsőrmester v. ideiglenes őrsparancsnokká, kinevezettek.

Új alesoportvezető. A budapesti I. kerület állományába tartozó Lukács Pál tiszthelyettes nyomozó alesoportvezetővé kinevezetett.

Véglegesítették. A pécsi IV. kerületben: Bárdos Ferenc; a miskolci VII. kerületben: Kovács János csendőröket a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. Primor alsócsernátoni Cseh Lajos g. őrnagy dr. Bántó Katalin-Mária úrhölgygel Budapesten; a budapesti I. kerületben: Bakó Sándor őrmester Kaposvári Rozália-Irénnel Gádoroson, Kiss István III. őrmester Tapodi Máriával Kiskundorozsmán, Bódis János törzsőrmester Tóth Sarolta-Erzsébettel Zalaegerszezen, Pajor István őrmester Monostori Erzsébettel Dányon, Járomi Imre őrmester Józsa Máriával Kálon, Dalnoki József őrmester Körmendi Katalin-Máriával Rákoskeresztúron; a szombathelyi III. kerületben: Máté Sándor I. törzsőrmester Johán Máriával Nagylétán; a miskolci VII. kerületben: Korsós Ambrus őrmester Petz Erzsébettel Szigetváron; a kassai VIII. kerületben: Cséke Zsigmond tiszthelyettes Erdélyi Margit-Lenkével Alsóimhályiban, Forrai Domokos őrmester Németh Máriával Kisbőren, Kisa Lajos őrmester Kovács Ilonával Jászfényszaru; a kolozsvári IX. kerületben: Jánosa István őrmester Papparinszky Erzsébettel Kiskunhalason, Király Sándor őrmester Dombóvári Etellel Gádoroson; a marosvásárhelyi X. kerületben: Tóth Ádám őrmester Keresztes Erzsébettel Szekszárdon, Fias József őrmester Hőzső Juliannával Békésen.

Születés. Várbíró György százados nejének Márta-Erzsébet leánya, dr. Háy Antal hadbíró százados nejének Judit-Éva-Katalin leánya, dr. vitéz nemes balásházi Balásházy János orvos százados nejének János-Károly fia, dr. Bátky Kázmér főhadnagy nejének Ibolya-Éva leánya; a budapesti I. kerületben: Szabó Károly II. törzsőrmester feleségének Ágnes-Olga leánya, Kürti Gergely tiszthelyettes feleségének Gergely-Attila-Ágoston fia, Elekes István őrmester feleségének Benedek fia, Csontos András őrmester feleségének Ildikó-Gabriella-Mária leánya, Munkácsi János törzsőrmester feleségének Lehel-Károly fia, Márton Pál törzsőrmester feleségének István-Antal fia; a szombathelyi III. kerületben: Varga József II. őrmester feleségének József fia, Tassányi József tiszthelyettes feleségének György-Imre fia; a pécsi IV. kerületben: Fülöp Ernő őrmester feleségének Éva-Ilona leánya, Sümegi Ferenc tiszthelyettes feleségének Ibolya-Magdolna leánya; a debreceni VI. kerületben: Tösmagi János törzsőrmester feleségének Mária leánya, a miskolci VII. kerületben: Dombóvári József őrmester feleségének Tibor-József fia, a kassai VIII. kerületben: Urbán Sándor tiszthelyettes feleségének Sándor-László-Pál fia; a kolozsvári IX. kerületben: Hajnal Mihály tiszthelyettes feleségének Béla fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Horváth Nándor tiszthelyettes feleségének Norbert-Ferenc és Ernő-József fia, Lakatos István tiszthelyettes feleségének István-Miklós fia.

Halálozás. Horváth Nándor tiszthelyettes Ernő-József és Norbert-Ferenc fia Borgóprundon meghalt.

Ha petróleummal világít

Aldin
lámpát vegyen!

125 gyertyalényes kezelésmentes, légyelhér világítás. Régi lámpáját átalkalmazzuk
Ismeretető díjmentesen küld:

Aldin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

MINŐSÉG — TARTÓSSÁG — [[GYORSASÁG egyesül a

Mercedes
írógépben.

Kérjen még ma díjlan ismertetést.

IRÓGÉP BEHOZATALI RT.
BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 24.
Telefon: 120-501.

AJAX
acélárúk

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, sorszám-, szerkesztő-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acélföntvények. Szürkeöntvények. Csavar és sorszámárúk. Keskenyvágyányú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkeszetek. Hidak. Daruk. Textilgépalkatrészek. Szekérkerekek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPEYÁR R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

Légoltalmi
tömlők, kabátok

BUDAKALÁSZI TEXTILMŰVEK RT.
Budapest, V. Wekerle Sándor-u. 11.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átészolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részestjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem trunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Leksziklon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok,

igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Többeknek. Újabban megint sokan fordulnak hozzánk azal a kérdéssel, hogy mikor kerül reájuk az előléptetés sora, vagy hogy miért nem léptették elő őket stb. Ezért megismételjük lapunk múlt évi 11. számában hasonló jellege alatt küldött üzenetünket, mely szerint az előléptetés parancsnokságok hatáskörébe tartozó kérdés, mert kizárólag a parancsnokságok hivatottak annak megállapítására, hogy ki kerül sorra s ezek közül ki üti meg a mértéket. Azok ismerik az egyéni és szolgálati körülményeket, mi tehát csupán az érvényes rendelkezésekre hivatkozással tudhatunk választ adni a kérdésekre, viszont azokat mindenki kellően ismerheti. Annál többet mi sem mondhatunk. Ezért előléptetési ügyekben hozzánk intézett kérdésekre nem válaszolunk.

Észak—Kelet. A köztétkezésben résztvenni köteles legénységtől kórházban léte idejére a napi étkezési pénz 20%-át vonják le. (L! Cs—20. Határozványok 123. pontját.)

B. A. Ködmönös. 6 hétnél hosszabb távolléte alatt a közigazdálkodási tagsága szünetelt, amint azt a Cs—20. Határozványok 17. pontja megszabja. Ha távolléte alatt a vagyonrész emelkedett, bevonulásakor a vagyonrészét be kell fizetnie, ha viszont csökkent, Ön kapja meg a különbözetet.

Hargita I. A kegyelmi kérvényt — nyugállományba helyezésekor — a Kormányzó Úr Öfömlétségéhez címezve a Kormányzó Úr katonai irodájához kell beterjeszteni. A felavatása előtt teljesített két évi szolgálatát igazolnia kell. A vonatkozó jegyzőkönyveket annak idején is visszakérheti onnan, ahol most vannak.

Nyár. Soraiból úgy látjuk, hogy igénye van nyugdíjra, de ha folyó évi április 30-ig nem nyújtotta volna be a kérelmét, elkészt vele. Megkísérelheti így is, ha a kéredelmet kelően indokolja. Kérjen a községi előjáráságtól erre szolgáló uralapot, azt töltsse ki, csatolja a szükséges mellékleteket és terjessze fel a H. M. úrhoz.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javitások

MORZSÁNYI cégnél

Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

A Foncière Általános Biztosító Intézet életbiztosítási kötvénye

- a vonatkozó kormányrendelet értelmében teljes fedezetet nyújt a

háborús események

folytán bekövetkező halál esetére is. Felvilágosítást a központ: Budapest, V., Sas-utca 10—12. és az ország jelentősebb városaiban lévő képviselők nyújtanak.

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn
szövet közvetlen a gyártól!

ELADÁS:

IV. PROHÁSZKA 0.-UTCA 8
VI. TERÉZ-KÖRÚT 8
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ÖSKERESZTÉNY POSZTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 417 SZÁM.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budaloki-út 60. sz.

Cs. Gy. Erdélybe vágyom. 1. Az öccse csak a katonai idejének leszolgálása után jelentkezhetik. Erre nézve az őrs-paranesnokától is megkapja a felvilágosítást. Van azonban lehetőség arra, hogy a honvédségnél önként jelentkezéssel korábban letölthesse szolgálati idejét s utána a csendőrséghez átkerülhet. Erre a kerületi paranesnokságnak kiadott 99.509/eln. 20. — 1941. H. M. rend. intézkedik. 2. Kérheti az áthelyezését, de csak abban az esetben, ha elfogadható, komoly indoka van rá. Egyébként mindenkinek ott kell szolgálnia, ahová felsőbbse állítja. Csupán az a körülmény, hogy az ország más vidékén jobban szeretne szolgálni, természetesen nem lehet ok az áthelyezés kérésére. Képzeld el, mi lenne, ha mindenki ilyen kívánságokkal állana elő!

Bajtársiasság. Meg kell várnia, míg vitézzé avatják, akkor beadhatja nősülési kérvényét, ha 28. életévét betöltötte.

Bácska. A kéreztett címe: Kölese, csendőrör.

Magyaros. Önnek szolgálati úton kell a B. M. úrhoz címezett névváltoztatása iránti kérvényét előterjesztenie. Ehhez csatolhatja azonban mellékletként civil öccse kérvényét is (szintén a B. M. úrhoz címezve), hogy egyidejűleg kerüljön az illetékesek kezébe és zavar ne keletkezzék. Önnek — mint közalkalmazottnak — 1 pengős okmánybélyeggel kell ellátnia kérvényét, öccsének 2 pengős okmánybélyeggel. A kérvényhez csatolni kell a születési anyakönyvi kivonatot (1 pengős okmánybélyeggel ellátva). A folyamodónak nem kell sem a magyar állampolgárságát, sem büntetlen előéletét külön okirattal igazolnia, ha kérvényében kifejezetten kijelenti, hogy legjobb tudomása szerint magyar állampolgár és hogy büntetve nem volt. Ha azonban a kérelmező külföldön (elcsatolt területen) született, magyar állampolgársági igazolványát csatolnia kell. Bélyegmentesen adhatja be az öccse a kérvényt s annak melléklete is bélyegmentes, ha szegénységi bizonyítványt tud szerezní. Természetesen ez a csendőrnél nem jöhet figyelembe. (L! 40.200/1933. sz. B. M. rend.)

Ottília. Olvassa el első üzenetünket.

Kutatás X. A Károly csapatkeresztet és a Vöröskereszt díszermét is csak az viselheti, akinek a nevére adományozták. Csupán a Hábórus emlékérmét igényelheti és viselheti az utód bizonyos feltételek fennforgása esetén.

1872. augusztus 26. A legénységi állományba tartozók a nyugállományban nem viselhetnek egyenruhát. (L! Szolg. Szab. I. R. 333. pont 8. bek.)

Remény. Az ok feltáráásával kérje sürgősen az áthelyezését. A családdal s így természetesen az arával is meg kell szakítania minden érintkezést. Az őrs jelentse be a nyomozó osztálynak, hogy az illető egyén az említett könyvben szerepel. Igen helyesen tette, hogy tanácsot kért ebben az ügyben.

F. L. ny. thts. Győrszentiván. A folyó évi 21. Cs. K.-ben közzétett 236.700/VI. b. 1941. számú B. M. körrendelettel kihirdetett 4000/1941. M. E. számú rendelet II. rész 5. §-a szerint a tényleges szolgálatot teljesítő gyermek részére is illetékes a családi pótlék addig, míg a valóságos altiszti rendfokozatot el nem érte, ha a családi pótlékre egyébként is igénye lenne (pl. tanulmányi pótdíj).

5745. — 1. A vonatkozó rendeletet ez év tavaszán adták ki, érvénye közben lejárt, mert a helyeket betöltötték. Feltétel a kifogástalan minősítés és teljes megbízhatóság mellett legalább 178 cm. testmagasság és legalább szakaszvezetői rendfokozat. 2. A Magyar Aero Szövetség címe: Budapest, V., Vigadó-u. 2. 3. A Szut. 95. pontjának 2. bekezdése szerint a polgári iskola 4. osztályának magánúton elvégzéséhez a kerületi paranesnokság engedélye szükséges.

Származás. Kísérlelje meg valamilyen egyházi lapban, (esetleg az illető vidék hírlapjaiban) közzététetni kérését. A keresett okmányokat megtaláló lelkészi hivatal részére, jótékonyági célra, felajánlhat bizonyos összeget is (8–10 P-t). Megkísérlelheti a keresést az illetékes püspökség útján is. Nem lehetetlen az sem, hogy más egyház (pl. róm. kath.) anyakönyvelte annak idején a születést. Forduljon részletes útbaigazításért elsősorban a lelkészöché.

Okmányok beszerzése. A nősülési kérvényhez csatolandó mellékletek bélyegilletéket közzöltük 1940. évfolyamunk 599. oldalán „Egervölgye” jelű üzenetünkben. Az okmányok kiállítási illetéke is meg van szabva, de ez az okmányok mineműsége és kiállítási helye szerint olyan változó és sokféle, hogy közölni nem áll módunkban. Meg van pótdíj külön állapítva a szedhető legmagasabb díj az orvosok és közjegyzők részére. Ezen az összegben belül belátásuk szerint kérhetnek. Ezért fizet egyik helyen nagyobb kiállítási illetéket, mint a másiknál. Különbőség van a városok és községek díj-szabásai között is. Erre nézve szabályrendeletek is intézkednek. Végül pedig: ne feledje el, hogy a tiszteletet a hivatalnokokkal és a tanult emberekkel szemben udvarias és tapintatos magatartással szerzi meg a csendőr. Ahol pedig nem kapja meg a tiszteletet, ott sokszor benne a hiba.

Arad. 1. Mint hadiárva, a Hábórus emlékérmét igényelheti. Ha az 1914–18. évi világháború alatt eltűnt, illetve hősi halált halt édesapja holtá nyilvánítása még nem történt meg, utólag kell azt kérni az illetékes járásbírósnál, mert enélkül a Hábórus emlékérmét elnyerésének a feltételét: hadiárvaságát nem tudja igazolni. Ajánljuk, hogy előzetesen forduljon a H. M. 22. osztályának veszteségi alosztályához (írásban, közvetlenül fordulhat oda; címe: Budapest, V. ker., Honvéd-u. 28.) és kérje az édesapja eltűnésére vagy hősi halálára vonatkozó hivatalos igazolás kiadását az Ön részére. Ezt csatolja azután a járásbíróshoz intézendő, holtá nyil-

Tichler János

papírára, papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára

Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

FÉNYKÉPEZÉSHEZ

KODAK FILM

MINDIG A LEGJOBB ÉS LEGMEGBÍZHATÓBB!

Nedves falak szárazzáttételéhez „SANIT” habarcstömítő **Posnansky és Strelitz R. T.**

BUDAPEST, V., ZSITVAY LEŐ-UTCA 13. SZÁM. TELEFON: 12-28-29; 12-82-85.

vánítás iránti kérelméhez. A járásbírósnál értesülésünk szerint 10 pengő határozati illetéket és 6 pengő beadványi illetéket kell előre lefizetni. Ezenkívül a kérvény minden melléklete után 40 fillért. Az eljárás hosszabb időt, összesen 10–12 hónapot is igénybe vehet. — 2. Minthogy édesanyja végkielégítésben részesült, a hadiözvegyi segély újabb folyósítására nem lehet kilátása.

K. I. Ozora. Az „Arad“ jeligés üzenetünk 1. pontja szól Önnek is. Minthogy édesapja hősi haláláról hivatalos értesítésük van, elegendő azt csatolni a járásbíróshoz intézendő kérvényéhez. Az említett 6 pengő túlzottnak látszik, valami tévedés van a dologban. Hivatkozott üzenetünk szerint 16 pengőt kell fizetni és a kérvényhez csatolt mellékletek után 40–40 fillért. Ilyen melléklet Önnél valószínű csak egy lesz, apja hősi haláláról szóló értesítés.

Jászberény. Az a kérdés, hogy édesapjuk nyugállományban nősült-e, mert ha igen, utána semmitféle járulék nem illetékes az árvák részére. Ellenkező esetben eddig is megillette volna a 16 éven aluli árvákat a neveltetési járulék.

Doroszló, Bácska. A 2 háborús év csak abban az esetben számítható be a nyugdíjába, ha az alatt nyugdíjat nem élvezett, hanem tényleges csendőrként szolgált. Hogy milyen nyugdíjra tarthat igényt, azt most még nem lehet megmondani, mert a délvidékiek nyugdíjának rendezése most folyik. A jelentkezésre vonatkozó rendelet a hivatalos lapban már megjelent. A községi jegyző megadja a felvilágosítást.

Zetelaka. Szerezzen a székelyudvarhelyi vármegyei takszékpenztártól igazolványt, hogy a hadikölesönkötvényei (felütitve azok sorszámát) ott vannak elhelyezve s ennek alapján kérje segély folyósítását. A kérvényt bélyegmentesen a belügyminisztérium hadikölesön irodájához (Budapest, Országház-utca 26.) terjessze fel. A kérvényében jelentse egyidejűleg azt is, hogy miért nem szolgáltatta be a kötvényeket a Pénzügyintézet Központnak. Olvassa el erre nézve lapunk ezévi 14. számának 483. oldalán „O. I. Zombor“ jeligés üzenetünket.

Kárpátalja. A kötelezőt első ízben hat év elteltével, a kérdéses esetben tehát 1939. október 5-én kellett volna megújítani. Olvassák el a Szut. 21. pontját, továbbá lapunk folyó évi 13. számának 451. oldalán „29.207“ jeligés és 15. számunk 518. oldalán „Lombhullás“ jeligés üzenetünket.

Erdélyi. Vitéz csak az lehet, aki magyar fajának eleje, családi életében tisztá, erkölcsiében feddhetetlen, magaviseletében megfontolt, eszejárásában komoly, testben egészséges és

lelkében izig-vérig magyar. Ezen felül a magyar állam védelmében tanúsított vitézségének látható tanujelével, kitüntetésekkel kell rendelkeznie. A kitüntetések mértéke: Tábornokoknál és törzstiszteknél legalábbis a hadiékítményes és kardos Lipótrend lovagkeresztje vagy a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje a hadiékítménnyel és kardokkal, főtiszteknél a hadiékítményes és kardos III. oszt. Vaskoronarend vagy a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a hadiszalagon a kardokkal, — mindkét csoportnál a tisztai arany vagy ezüst vitézségi érem, illetve a legénységi állományban szerzett megfelelő kitüntetés. Legénységi állományúaknál: az arany vagy I. oszt. ezüst, illetőleg a Magyar arany, vagy a Magyar nagyezüst vitézségi érem. Mind a tisztai, mind a legénységi állományúaknál csak az igazoltan személyes vitézségért adományozott kitüntetések fogadhatók el a mértékül megszabott kitüntetések gyanánt. Hősi halált haltak vitézzé nyilváníthatók abban az esetben is, ha kiváló vitézségükért a vitézi mértéket megütő kitüntetésnél kisebb fokozatú kitüntetésben részesültek. A vitézzé nyilvánított erkölcsi és nemzeti szempontból kifogástalan várományosa öröklés jogán lép a Vitézi Rend kötelékébe. Ha a vitézzé nyilvánítottak alkalmas fiúivadéka nincs, nőleszármazójának fiúivadéka vehető figyelembe. A legkivételesebb esetekben olyan egyének is felvehetők a Vitézi Rendbe, akik a Haza védelmében kétségtelenül kiválóan vitéz magatartást tanúsítottak, pl. ha a forradalmakban nemzethűségüknek és önfeláldozásuknak fegyverrel a kézben nyíltan kifejezést adtak, vagy az elszakított országrészek területén elszánt hazafias magatartást tanúsítottak s ezért szabadságvesztést vagy meghurcoltatást szenvedtek.

Délvidék. Önnek van igazsága, mert a 80.967/eln. 20.—1939. számú honvédelmi miniszteri rendelet szerint csak akkor köteles a csendőr bejelenteni címváltozását a szerkesztőségnek, ha áthelyezték, tartósan vezényelték, vagy előreláthatóan 3 hónapnál hosszabb ideig lesz távol állomáshelyétől. Önt a Délvidékre vezényelték, Ön nem tudhatja és nem tudhatta, hogy ez a vezénylés mennyi ideig tart, tehát nem jelenthette be címváltozását. Jogtalan tehát a bajtársak ama követelőzése, hogy „...Vegyen magának annyi fáradságot, hogy megírja címváltozását és kényelmével ne okozzon felesleges munkát az úrnak, meg a postának“. Ugyan vajjon, mily fáradságot okoz valaki annak, aki megcími az Ön lapját? Ugyan, miért fáj a feje valakinek a posta munkája miatt? Hányszor fordul elő havonta, hogy az állomáshelyét a címszalagon át kell húzni és helyette az Ön vezénylési helyét odaírni? Akinek ez fáradság, az nem segíti szívesen a másikat semmiben. Ez nem lehet

IRÓGÉP-et új és újjáépített bármely rendszerűt vásároljunk bizalommal

SZÉKI ISTVÁN-nál

BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 11. SZ.

Szakosorú javítóműhely. VÉTEL — ELADÁS — CSERE

Növényhús

az egészséges és gazdaságos étkezés alapja.

10 dkg 4 személyre elegendő vagy töltelek.

Kapható: Fratelli, Fiumei útlelek,

húster- és csomaga keresk. és Növényi

Tápszer Üzem, Budapest, II., Fő-utca 79. szám

TELEFON: 167-769

Winkelmayer Károly

Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 28/a. Tel.: 144-673.

Varrógép kerékpár raktár. Nagy javító műhely.

Phönix varrógépek családja használatra és minden iparág részére.

NAGY SÁNDOR LÁTSZERESZ MESTER

optikai és foto szaküzlete,

Bpest, Üllői-út 40. (Mária Terézia laktanyával szemben) Tel.: 144-692.

Szemüvegek orvosi receptre. Fényképezőgépek és cikkek nagy választékban.

JAVÍTÁSOK MŰHELYBEN PONTOSAN KÉSZÜLNEK.

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

magad és családod

ÉRDEKÉBEN TÁMOGASDI

STEYR WAFFENRAD rendelést

a testület véglegesített tagjaitól továbbra is elfogadunk 12 havi részletre

teljes felszereléssel (gumik, csengő, pumpa, szerszámok) P 225.—

BALACO dinamó teljes készlet P 24.—

de a leszállítás időpontját szavatolni nem tudjuk

CSENDŐRBOLT, Budapest, XII. ker. Böszörményi-út 19/a.

fáradtság, ez csak kötelesség lehet. Vajjon K. örmester mit szólna hasonló helyzetben. Vajjon, nem esnék-e jól neki is az a legkisebb figyelem, hogy lapját, postáját utánaküldik? De igen, jól esnék. Abban is igazza van Önnek, hogy ilyen vezénylés alkalmával sohasem tudhatja, hogy újból hová vezénylik. Összegezve: nemcsak akkor kell bajtársnak lenni, ha az nem jelent részünkről csak szavakban megnyilatkozást, hanem akkor is, ha áldozatot kell hozni. Azzal szemben pedig, aki egy visszakerült országrész rendjének megalapozásának munkájára alkalmasnak találtatott és aki ezt a munkát el is végzi, örömmel kell megtenni mindent. Ismételjük: Önnek van igazza.

Retorika. Mindenekelőtt: téved, ha azt gondolja, hogy mi nem tartjuk érdemesnek elolvasni az Ön levelét még akkor is, ha az panaszok. Téved, mert nekünk többi között az is a hivatásunk, hogy bajtársainknak mindenben rendelkezésükre álljunk és segítsünk ott és úgy, ahol kell és ahogyan körülményeinknél fogva tudunk. Hála Istennek, sok bajtársunkon segítettünk már, ami nem érdemünk, hanem örömünk. Másodszor: soha ne beszéljen száz és száz bajtársa nevében. Az Ön körülményeit írja le, az Ön baját részletezze és az Ön bajára kérjen orvoslást. Az Ön gondoljait nem száz és száz bajtárs gondoljait is. Ez valóság, ez így van. Szokja meg tehát ezt és bízva a többi bajtársra ügyük elintézését. Harmadszor: úgy van rendjén, hogy a csendőrnek sokat kell tanulnia. Ez így volt mindig. A csendőrré mindig életék és vagyonok vannak bízva, akkor is, ha nincs is kivezényelve szolgálatba. Ezt Ön nagyon jól tudja az utasításból. Nem kell magyarázni, hogy ezt az óriási feladatot, ezt a legszebb hivatást nem végezheti tanulatlan ember. A csőznek nem sokat kell tanulni, a pályáőrnek már többet, a községi bírónak már a törvények között ismerősnek kell lennie és ... a csendőrnek nagyon sokat kell tudnia. Ezt mindenki tudja. Olvassa el a február 14-i jubileumi ünnepünk alkalmával a sajtóban megjelent cikkeket: biznysága annak, újabb és megismételt biznysága, hogy mily nagyra becsüli a nemzet ezt a tudást és annak eredményét, a csendőri munkát, azaz az ország rendjét és biztonságát. Ne panaszkodjék tehát a sok tanulnivalóra. Ha sok és nem bírja, van arra is orvoslás, amint írja: minden pillanatban kaphatna segédtségi állást. A gyermekkori barátja lehet már örmester a honvédségnél s Ön még csak csendőr rendfokozatú, de Ön mégiscsak csendőr és ha eljön az ideje és megérdemli: örmester lesz Ön is. Aztán törzsörmester és tovább, és egyszer csak ... örsöt fog vezetni. Egész környék biztonságának felelős ura lesz. Gyermekkori barátja akkor talán rendfokozatban már magasabban lesz, de munkaköre nem lesz olyan, mint az Öné. Végül: a honvédségi szervezet és szolgálat indokolja, hogy ott címzetes rendfokozatok is legyenek.

B. B. 1. Meghalt ember emlékének meggyalázása. L. Csendőr Btk. (1941. évi kiadás) 531. oldalán, 2. Erre külön intézkedés nincs, de nem is szükséges, mert ha olyan indokolt kiadásai vannak a csendőrnek, melyek anyagi erejét teljesen igénybeveszik (mint pl. áthelyezés esetén nagyobb közvagyonrész különbözet fizetése az új örsön stb.), a havi megtakarítás ideiglenes felfüggesztése, vagy legalább csökkentett összeg félretétele igazolva van. 3. Olvassa el a Sznt. 288. pontjának utolsó bekezdését.

Próbacsendőr. A Csendőrségi Lapok könyvtárának köteleit csak az örsparancsnokságok és tanalakulatok kapják ajándékba, a magánrendelések céljaira nem állanak rendelkezésre, azt tehát megvenni nem lehet. Az örsön egyébként mindig rendelkezésére állnak, olvasgathatja azokat, határozottan tudjuk, hogy haszna lesz abból.

Pataki diák. Előbbi üzenetünk Önnek is szól. Hozzáfűzük: most van nyomdában a 9. és 10. kötet.

Stefánia. Előfizetése a most beküldött 4 P figyelembevételével 1941 december 31-ig rendezve van.

Jégbarlang. Egyenes útja az elintézésnek, ha bejelenti szárnyparancsnokságának, hogy az ön tulajdonát képező könyveket P. M. összetépte s ezzel önnek 11.20 P kárt okozott. Jelentse azt is, hogy erről levél útján kapott értesítést és a levelet is csatolja. Majd elveszik a kedvét a legénykedéstől, amely a bajtársias gondolkodást is egészen nélkülözi.

Királydaróc. A keresett cím nem található.

Márkus I. A legidősebb fiútestvér lemondó nyilatkozatát csatolja. A további teendőkre nézve olvassa el folyó évi 14. számú lapunk 484. oldalán „Udvard” jellegű üzenetünket.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Macska. Nem sikerült.

K. I. es. Igen szép gondolat. A megírása még nem kielégítő, bár jó írásbeli tehetsége van. Olvasson sokat, kapunk akkor közölhető is.

M. A. F. b. Nem üti meg a mértéket.

T. L. Miskolc. Nem sikerült.

Tavasz. 1941. Három szál virág. T. K. th. Pozsony. Sorra kerülnek.

Szittya. Négy dolgozat jó, közöljük, lássuk máskor is.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK gyűjteménye
Nékiölhetően törvénygyűjtemény a csendőrség rössére! Ára 8.80 pengő.
Megrendelhető kizárólag a
MARTINEUM
KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
SZOMBATHELYEN

Mi **BUTORT**-t az elismerten megbízható

FAIPARI TERMELŐ

SZÖVETKEZET-nél vásárolhatunk a legkedvezőbb
fizetési feltételekkel.

SZEGED, FEKETESAS-UTCA 9.

Lábizzadás

ellen 30 évnél régebben használják sikerrel a **MOLNÁR-téle**

SUDORÁN-t

Bővebb leírás a Cs. L. jún. 15-i számában

MOLNÁR JÁNOS gyógyszerész, BOZSOK

Mi bármely
rendszerű

Írógépet,
Kerékpárt,
Rádiót

ROZNÁR JÓZSEF cégnél
vásárolunk

Alkatrészek SZOMBATHELY,
Szt. Márton-u. 20. • Telefonszám: 214.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.
Megbízható keresztény cég. Szakszerű javító üzem.

FEINER GYULA

MÁRKÁS ÓRÁK
arany, ezüst ajándéktárgyak megbízható
kivitelben. Kedvező fiz. feltételek, szakmá-
rá javítások. • Keresztény magyar üzlet.

ÓRÁSEKESZTERÉSZ
SZOMBATHELY
GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 8.

BÚTORT a legjobb kivitelben, a legmeg-
bízhatóbb minőségben vásároljunk a

MISKOLCI ASZTALOSOK BÚTORCSARNOK SZÖVETKEZETE

utóda cégnél: KLUGER, CESELYNYI ÉS TSAI KFT.
MISKOLC, Széchenyi-u. 36.